

۱۴

بیشه‌نگ

خبر ماهی ۱۳۷۲

کانون هنر و تفریح دبیرستانی کرمانستان

وینه کان

شیر و په خشان

- ۵۰ * خوزگه کانت ...
- * سه سیره
- لنگستن هیوز
- محمد مصری کردوویه به کوردی
- ۵۱ * قهله م
- ۵۳ * په کسان
- ۵۴ * دیمه ن
- حهمه سه عید حه سن
- ۵۵ * شه مجار زه وی هاته قسه
- احمد شاملو
- ن. حسامی کردوویه به کوردی
- ۵۸ * ده توانن (په خشان)
- ن. حسامی
- ۶۰ * مه یلی بیستان
- احمد بازگر
- ۶۲ * له پشت شیوه وه
- تازاد
- ۶۴ * نه قشهی جیهان
- ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰
- ۶۵ * نان
- آموزگار
- ۶۶ * به بی شیوه
- شبه ق
- ۷۰ وهلامی نامه کان

سه به رگ

۷۵

۷۶

رخنه و لیکولینه وه

- چه ند بیره وه ری ماکسیم گورکی له
- ۱ چخوف
- شه به ق کردوویه به کوردی
- حاجی ناغای "ناهه نگران" و ۱۶۰۰۰
- ۱. عزیز
- زمان له خزمهت ناره وادا ۱۹
- محمد رضا باطنی
- ن. حسامی کردوویه به کوردی

چیروک

- ۲۷ شوورا
- محمود کاکاوند
- ن. حسامی کردوویه به کوردی
- ۲۹ به سه رهاتی ماسی گر
- ماکسیم گورکی
- شه به ق کردوویه به کوردی
- ۳۶ زبلدان
- ثودالیو دانتاس
- ن. حسامی کردوویه به کوردی
- ۴۶ کویخا محمود
- اسماعیل مبارز یکتا

روون کردنه وه یه ک

ثم ژماره یه ی پیشه ننگ، زور دره ننگتر له کاتی خوی چاپ و بلاو
کرایه وه . هوی سه ره کی ثم وه دره ننگ که وتنه شه وه یه که به داخسه وه
ژماره یه ک له شه ندامانی ده سته ی نووسه رانی پیشه ننگ ما وه یه که به هوی
دووری له شوینی چاپی پیشه ننگ، ها و کار بیان له گه ل گو قاره که پچرا وه .

شیمه لیره دا داوا له هه موو ها وری بیانی ها و کار و له هه موو شه ندامانی
کانوون و لایه نگران و هه لسوورا وانی مه میدانی هونه ر و شه ده بییاتی
کریکاری ده که یین، بو بلاو کردنه وه ی چا لاکانه تری پیشه ننگ په یوه ندیممان
له گه ل بگرن و یارمه تیمان بده ن.

چخوف

شاننوان چخوف پيشهنگى هونهرى رياليستى رووسيه و يهكيگ لهو نووسره بهرز و بليمهتانهيه كه له ماوهى كورتى ۲۰ سال ژيانى شهدهبى خوى دا به سهدان تابلوى رهنكاو رهنكى له رووداوه تال و تووفهكانى ژيانى واقيعى خلك نهخشانده و به بييريكى تيژ و پر له سهرزهنشتهوه راستهقينه نارهواكانى شم ژيانه ناههموار و پر له نابهرابهري و بسى عدالهتپهيه خستوهته روو.

چخوف له ۱۷ ژانويهى سالى ۱۸۶۰ له "تاگانرك" له دايك بووه. له پيش دا له مهدرسهيهكى يونانى له كليسايهك دهينينه بهر خويندن. پاشان له تاگانرك دهچيته مهدرسه و سالى ۱۸۷۹ دهچى بو زانكوى موسكو و له رشتهى پزيشكى دا دريژه به خويندن دهده. هر لهو سالنهوه دهست دهكا به نووسين و كورته چيروكهكانى چخوف له دهيان روژنامه و گوڤارى شهو سهردهم دا بلاو دهكرپتهوه. له سالى ۱۸۸۸ جازيهى شهدهبى پوشكىنى پسى دهدرى. سالى ۱۸۹۰ چخوف دهچيته جهزيرهى ساخالين و لهوى كتيبىك دهبرارهى ژيان و بهسهرهاتى شهو دوورخراوانه دهنووسى كه رژيمى تزارى له خلكى دوور خستونهوه.

چخوف يارى نزيكى گوگول و بلينسكى بووه و شهو سى كهله پشكوى هونهرى پيشرهوى سهدهى ۱۸ رووسيه بناغهى هونهرى رياليزمى رووسيهيان دارشتهوه.

چخوف سالى ۱۸۸۴ دانيشگاي پزيشكى تهواو دهكا و هر شهو ساليه بو يهكهم چار لهختهى خوين له سزگى ديته دهر. سالى ۱۹۰۱ هاوسهرى ژيانى خوى ههلدهبژيرى سالى ۱۹۰۴ له تهمهنى ۴۴ سالى دا به نهخوشى سيل گيانى له دهس دهده.

ليهردها بو ناساندنى گوشهيهك له ژيان و شيوهى بييركردنهوى شه هونهرمهنده گهورهيه، چهند بيروههرييهكتان له زمانى ماكسيم گوركى بو دهگيرينهوه. شم بيروههرييانه به قهلمى خودى ماكسيم گوركى نووسراون.

چهند بیره وه‌ری ماکسیم گورکی له چخوف

ته‌نیا ده‌رختنی راستیه‌کانی ژبانی به‌شهر ده‌توانی شی‌اوی ناوی هونه‌ری بی. ژبان به‌ بی‌ئینسان و بی‌جگه‌ له‌ به‌رژوه‌وند نه‌و، هیچ هونه‌ریکی تیدا نیه. هونه‌ر نه‌غمه‌یه‌که‌ تایبه‌تی ئینسان و بو‌ ئینسان و تراوه. هونه‌ر نه‌و شته‌یه‌ که‌ ته‌کان به‌ وجود دینی و ئینسان به‌ره‌و پیش ده‌بات. هونه‌ر شه‌به‌قی راستیه‌کانی ژبانی کومه‌لایه‌تی خه‌لکه‌ نه‌و خه‌لکه‌ی که‌ هونه‌رمه‌ندیش له‌ نیویان دا ده‌ژی.

شه‌مانه‌ چهند شه‌سلیکن که‌ ده‌توانی هونه‌ری ریالیستی سه‌ده‌ی نوزده به‌ شیمه‌ بناسینی. چخوف نووسه‌ری گه‌وره‌ی روسیه‌ له‌ زومره‌ی شه‌و هونه‌رمه‌ندانیه‌ که‌ به‌و په‌ری شاره‌زایی و وردبوونه‌وه‌ هاتوته‌ شه‌م مه‌یدانه‌ و ده‌یان و سه‌دان چیروک و به‌سه‌ره‌هاتی جور به‌ جوری ژبانی خه‌لکی هونه‌رمه‌ندانه‌ نه‌خشانده‌ته‌وه‌.

کاتیک شورش، سه‌رانسه‌ری روسیه‌ی کونی ته‌نیوه‌ هونه‌ری ریالیستی تازه‌ خه‌ریک بوو ببیته‌ کاری هونه‌رمه‌ندان. به‌لام چخوف هونه‌رمه‌ندیک بوو که‌ له‌ پیش زه‌مانی خوی دا خه‌ره‌که‌تی کرد بوو.

چخوف و شه‌دیبانی گه‌وره‌ی وه‌ک "گوگول" و "بلینسکی" ساله‌ها بوو ریگای شاوا هونه‌ریکیان خوش کرد بوو. هونه‌ریک که‌ زمانه‌ی حالی خه‌لک بی و بو پیش خستنی شه‌وان ته‌رخان کرابی. بلینسکی له‌ نامه‌یه‌ک دا بو رینوینی گوگول شاوا ده‌نووسی: "ژبان هه‌ر به‌و جوهره‌ی که‌ شه‌یه‌ و توش له‌ ناوی دای بی‌نه‌خشینه‌وه‌، هیچ وه‌خت لق و پوپی زیادی و خورایی پی مه‌ده‌، له‌سه‌رراوه‌ دروستی مه‌که‌وه‌، ژبان هه‌ر شه‌و جوهره‌ی که‌ شه‌یه‌ بی‌نه‌ به‌رچاوی خوت و به‌ چاوی خه‌لکیکی زیندوو بروانه‌ شه‌و ژبان، نه‌ک له‌

پشت عهینه‌کی رهش و تاروهه. " بلینسکی دهلی: "گه‌وره‌ترین هو و هه‌ده‌فی هونه‌ر و شه‌ده‌بییات خزمه‌ت کردنه به کومهل. به‌لام هونه‌ر به تا‌قی ته‌نیا ناتوانی بی‌یته پیناسه‌ی ژیان. شه‌وه‌ی که هونه‌ر ده‌توانی بی‌کا لیکولینه‌وه له ژیان و با‌سی جو‌ری قه‌زاوه‌تی شه‌و خه‌لکه‌یه. هونه‌ر ده‌بی له روا‌له‌تی ته‌فریحی و کات پی رابواردن بی‌ته ده‌ر و بخزیده خزمه‌ت و شیاری و راپه‌راندنی کومهل. هونه‌ر ده‌بی به‌یانی و شیاری و هه‌خه‌به‌ر هی‌نانی میلله‌ت و خه‌لکانی جو‌راو‌جو‌ر له ده‌وره‌ی جو‌راو‌جو‌ری می‌ژووی بی.

هونه‌ری ریالیستی له رووسیه به هه‌ول و کوشش و تی‌زی و وشیاری هونه‌رمه‌ندان‌ی وه‌ک چ‌خوف و گو‌گول و بلینسکی هاتنه دنیا‌وه. له‌و سه‌رده‌مه دا چ‌خوف وا به کاری خوی و ها‌وکاره‌کانی متمانه‌ی هه‌بو‌و که دا‌ها‌تا‌ووی شو‌رش‌ی رووسیه‌ی تیدا به‌دی ده‌کرد.

چ‌خوفی هونه‌رمه‌ند دل و ده‌روونی کومه‌لگای خوی چ‌اک ده‌ناسی. ها‌وشاریکی دلسوز، خه‌م خور و فیدا‌کار بو خه‌لکی ولاته‌که‌ی خوی بو‌و. له‌ چیروکه‌کانی دا ژیانی خه‌لکی رووسیه‌ی به قه‌لمیکی تی‌ژ قاش ده‌کرد تا ئینسانه‌کان ده‌روون و وه‌زعی واقعی خویان به چ‌اوی خویان ببینه‌وه. دا‌ستانه‌کانی چ‌خوف له رهنج و به‌ده‌ختی و نه‌زانی و شی‌واوی و هه‌له و لاری خه‌لکی رووسیه شه‌پول ده‌ده‌ن. چ‌خوف به چ‌اوی‌کی پر له فرمی‌سک و بزیه‌کی تال له‌سه‌ر لی‌و له بی‌عه‌داله‌تی و بی‌ده‌سه‌لاتی و چه‌په‌ل کاری‌یه‌کانی نی‌و کومه‌لگای رووسیه دی‌ته قسه و داخ و په‌ژاره‌ی بی شه‌وپه‌ری خوی له‌م وه‌زعیه‌ته خه‌فه‌ت با‌ره ده‌رده‌بری.

چ‌خوف که ده‌رچ‌ووی زانکوی پزیشکی رووسیه بو‌وه له ما‌وه‌ی ۷ سال ژیانی زانکوی خوی دا زی‌اتر له ۴۰۰ دا‌ستان و چیروکی کورت کورتی نووسیه و بلا‌وی کردو‌ونه‌ته‌وه. د‌وای زانکوش شه‌وه‌ی زی‌اتر وه‌ختی چ‌خوفی پر‌کردو‌ته‌وه هه‌ر نووسینی دا‌ستان و چیروکه‌کانی بو‌وه. بو چ‌خوف چیروک نووسین نه‌ک هه‌ر کایه‌ی کات گوزه‌راندن و هه‌ولی نی‌و و مه‌قام نه‌بو‌وه. به‌لکو‌و گه‌لی زی‌اتر له کاری دکتوری‌یه‌که‌شی با‌یه‌خی به نووسین دا‌وه و ته‌نانه‌ت خویندن و زانسته‌کانی زانکوشی شه‌خاته خزمه‌ت نووسینی چیروکه‌کانی. بو نمونه: روزیک له وه‌لامی نامه‌ی دکتوریک که دا‌وای کرد‌بو‌و ژیان‌نامه‌ی خوی بو بنووسی له گوشه‌یه‌کی دا ده‌لی: "بی شک خویندن من له زانکوی پزیشکی کاریکی گرنگی گردو‌ته سه‌ر خولقی شه‌ده‌بیم. زانسته‌کانی پزیشکی توانای واقیح بینی منیان زی‌اد کردو‌وه و زانیاری منیان له‌مه‌ر جی‌هان و ژیانی ئینسانی چند قات بردو‌ته سه‌ری. نرخی حه‌قیقی شه‌و عیلمه و ته‌ئسیری له‌سه‌ر کاره شه‌ده‌بیه‌کانم دکتوریک چ‌اکتری تیده‌گا. زانسته‌کانی پزیشکی له زور هه‌له دووری خستو‌ومه‌وه.

شاشناپیم له گهل زانسته سروشتیهکان و پهیرهوی له متود و رهوشی عیلمی، رینوینی ریگای منطقییم بووه و بو کاری هونهریم تا شه جیگایه‌ی مومکین بووه شه سهرچاوه عیلمیانهم له‌به‌رچا و گرتوه. ته‌نانهت لهو جیگایه‌ی که نیمکانی پهیرهوی لهم سهرچاوانه نه‌بووه له نووسینی خورایی چاوپوشیم کردوه.^۹

چخوفی دکتور له راستی دا کاردی جه‌راخیه‌که‌ی شهو بیره تیژه بوو که ناسوری په‌یکه‌ری کومه‌لگای رووسیه‌ی پی ده‌کولی و ساکار و شاسایی ده‌ی وت: "شه‌وتانی خه‌لکینه! گیانی زیندوو‌مان چلکی کردوه. وهرن بابیشوینه‌وه!"

با لیره‌دا چاویک له چند خاتره‌ی ماکسیم گورکی بکه‌ین که ده‌رباره‌ی چخوف نووسیه‌و:

جاریک چخوف منی بو شاوایی "کنووچه چکوله" ده‌عه‌وت کردبوو. له‌وی پارچه زه‌وی‌یه‌کی چکوله‌ی هه‌بوو. که مالیکی دوو قاتی سپی لی دروست کردبوو وه‌ختیک مال‌ه‌که‌ی خوی نیشان ده‌دام وتی: "شه‌گهر پوولیکی زورم هه‌بوایه لیره شاسایشگایه‌کی گه‌وره‌م بو موعه‌لیمه پیر و په‌ک که‌وته‌کانی دیهات دروست ده‌کرد. ساختمانیکی گه‌وره و رووناک و روو له خور که وه‌تاغی ته‌واو و په‌نجه‌ره‌ی گه‌وره گه‌وره‌ی هه‌با. کتیبخانه‌یه‌کی گه‌وره‌شم بو دروست ده‌کردن و... شاخ موعه‌لیمه‌کان ده‌بی هه‌موو شتیک بزائن، هه‌موو شتیک..

که‌میک بی ده‌نگ بوو و چند جار کوخی و له گوشه‌ی چاوه‌کانی‌یه‌وه چاویکی لی کردم و پیکه‌نی، بزه‌یه‌کی وا نهرم و دلگری هه‌بوو که شینسان به‌دهس خوی نه‌بوو سهرنجی بو لای راده‌کی‌شرا و بی شیختیار گویی بو قسه‌کانی شل ده‌کرد.

"...ناره‌ه‌ت ده‌بی گوی بو قسه‌کانی من بگری. به‌لام من پیم خوشه له‌و شاره‌زووه‌ی خوم که‌میک قسه‌ت بو بکه‌م. خوزگه زانیبات دیهاتی تیمه چهنده پیویستی به موعه‌لیمی کارامه و تیز و هه‌ساس هه‌یه!

له‌و ولاته‌ی تیمه ده‌بی به تایبه‌تی به موعه‌لیمکان رابگهن. ده‌بی

ههرچی زووتر موعه‌لیمه‌کان له هه‌موو باریکه‌وه دل شاسووده و خاتره‌م بن. ده‌بی ده‌رکی شه‌م وه‌زعه بکه‌ین شه‌گهر تعلیماتیکی عموموی به‌رین و گشتی بو کومه‌لانی خه‌لک به‌ریوه نه‌چی شه‌م ولاته به‌ره‌و دوا ده‌چیته‌وه، دروست وه‌ک شه‌وه‌ی وایه که مالیک به خشتی تازه یا کون دروست بکه‌ی. دیاره شه‌گهر خشته‌کانی کون بن زوری پی ناچی تیک ده‌رووخیته‌وه. موعه‌لیم ده‌بی هونه‌رمه‌ند بی. ده‌بی شوغلی خوی خوش بوی. به داخه‌وه موعه‌لیمه‌کانی شیتای تیمه وه‌ک مسافر وان. شه‌وه هه‌چ که خویان خراب ده‌رسیان خویندوه، تازه شه‌و کاته‌ش بو دیهاتیان به‌ری ده‌که‌ن. پییان

وايه که بو تهبعیدگيان بهری کردوون. موعه‌لیمه‌کاني ٲیمه برسی و ماندوو و وه‌ره‌زن و هه‌میشه‌ش له ترسی له ده‌ست دانسی ٲه‌و "ٲاروو ه نانه‌ش" ده‌م و دو‌یان ده‌له‌رزی. له حالیک دا که موعه‌لیم ده‌بی هه‌میشه له ٲیشه‌وه بی. ده‌بی وه‌ک هی‌زیک حی‌سایی له‌سه‌ر بگری، وه‌ک هی‌زیگی شی‌اوی ریز و گه‌وره‌یی! نابی هی‌چ که‌س جورٲه‌تی ٲه‌وه‌ی هه‌بی به‌ موره‌ ٲاو له موعه‌لیم بکا یان به‌سه‌ری دا بگورینی. ٲه‌و جور‌ه‌ی که به‌سه‌ر موعه‌لیمه‌کاني ٲیمه‌یان هی‌ناوه. هه‌موو که‌س سوو‌کایه‌تی و ٲی‌هانه‌ٲیان ٲی ده‌کا، له دی‌زبانی دی وه بگره‌ تا دوکانداری مل شه‌ستوو و ٲولدار و مه‌لای گه‌وج و ره‌ئیس‌ی شاره‌بانی و مو‌دیر و بازره‌سی مه‌دره‌سه و هه‌موو ٲه‌و ٲه‌قال و به‌قالنه‌ی که یه‌ک مس‌قالیش دل‌یان بو جور‌ی فیرکردن و باره‌ینانی مناله‌کاني ٲیمه ناسووتی و ته‌نیا خه‌ریکی رشوه و رشوه خوری و ٲه‌ور کردنی سمیلی ٲه‌م و ٲه‌و ره‌ئیس‌ی دز و دزی خه‌لکن. به راستی جی‌گای شه‌رم و هه‌ماقه‌ته ٲاداشی ٲینسانیک که ٲه‌رکی فیرکردن و باره‌ینانی خه‌لکی له ٲه‌ستویه نانیکی مه‌مره و مه‌زی بی که به‌ هه‌زارو یه‌ک مننه‌ت ده‌دریته ده‌ستی ...

موعه‌لیمه‌کاني ٲیمه به‌و حال و وه‌زعه‌ی که به‌ سه‌ریان هاتوو ه روژ به روژ له ترس و خوف و نه‌زانی دا نو‌قم ده‌کرینه‌وه. ٲه‌گه‌ر براده‌ریکیان جاریک بٲی‌ت سه‌ریکیان لی ب‌دا، له نه‌زه‌ر سی‌اسی‌ه‌وه ٲی‌یان زه‌نین ده‌بن. ٲه‌وجار ده‌بنه "گومان لی‌کراو!" هه‌ماقه‌ت له‌وه‌ی زی‌ا‌تر ده‌بی‌ته ٲی؟ گومان لی‌کراو! وشه‌یه‌ک که خوی له هه‌ماقه‌ت زی‌ا‌تر هی‌ٲی تری تی‌دانیه. هه‌موو ٲه‌و سوو‌کایه‌ٲیانه خو‌ینی ٲینسان دینیه‌ کول. ٲه‌وانه هه‌مووی مه‌سخره کردنی ٲینسانیکه که کاریکی یه‌گ‌جار گرینگ و مه‌زن له ٲه‌ستویه‌تی. ده‌زانی، هه‌رکات من موعه‌لیمیکی خومان ده‌بینم خه‌جاله‌تی ده‌کیشم؟ که ٲاو له به‌رگ و لی‌باس و حال و وه‌زع و ٲسه و ٲی‌اسی ده‌که‌م، که ده‌بینم سه‌ری داخسته خه‌جاله‌تی ده‌کیشم، وا هه‌ست ده‌که‌م که نا‌ٲاری و روژ ره‌شی ٲه‌و موعه‌لیمه تاوانیکه و به‌ ٲه‌ستوی منه‌وه، باوه‌رم ٲی بکه. راست ده‌که‌م."

بی ده‌نگ بوو، ٲوو ه نیو فکر، ٲه‌وجار ده‌سته‌کاني هی‌ناو برد له‌سه‌رخو وتی: "ٲه‌م ولاته‌ی ٲیمه ج مه‌مله‌که‌ٲیکی به‌ده‌خت و داته‌ٲی‌وه!" تارمایی خه‌میکی گران ٲاوه جوانه‌کاني ٲوشان. ٲاوی ٲکوله کردنه‌وه، رواله‌تی هه‌مگین تر و عاقلانه‌تر دی‌اری ده‌دا. ٲاویکی له ده‌وروبه‌ری خوی کرد و ٲه‌وجار به شوخی وتی: "وه‌ک سه‌رمه‌قاله‌یه‌کی زور ٲه‌پ، کوتامی وانیه! وه‌ره با له بری ٲه‌و هه‌موو ته‌حه‌موله‌ت ٲی‌ستی‌کانیکت ٲایی بده‌می."

ٲه‌مه تا‌یبه‌تمه‌ندی ٲه‌خلاق‌ی ٲخوف بوو. گه‌رم و گور و گیرا ٲسه‌ی

ده‌کرد و له شاخردا به خوی و قسه‌کانی پیده‌کهنی. پیکه‌نینیکی تال و هیدی. ئینسان له بزهی چخوف دا شک و شهمی فهیله‌سوفیکی به‌دی ده‌کرد که به‌سەر قسه و خه‌یاله‌کانی خوی دا زال و شاره‌زا بوو. له ههمان کات دا له‌م بزّه تالانه نه‌جابه‌ت و وردبیینیکی ناسکی زیرانه ده‌دره‌وشایه‌وه.

ورده، ورده هه‌ردوو کپ و بی ده‌نگ به‌ره‌و مال گه‌راینه‌وه. روژیکی گه‌رم و روناک بوو، شه‌پوله‌کان له‌ژیر تیشکی خوره‌تا‌وا ده‌بریسکانه‌وه، له ریکای خواره‌وه وه‌رینی سه‌گیکی تیر ده‌بیسترا. چخوف قولی گرتم، کوخه‌یه‌کی کرد و له‌سه‌رخو وتی: "زور گه‌س هه‌یه ئیستا خوزگه به ژبانی سه‌گ ده‌خوازی. شه‌م وه‌زعه هه‌رچهند شه‌رم و نه‌نگیگی گه‌وره و جه‌رگ بره، شه‌مما راسته، حه‌قیقه‌تی هه‌یه." شه‌وجار ده‌سه‌جی به پیکه‌نینه‌وه وتی: "شه‌مرو هه‌ر تاقه‌تی وتاری کورت کورتم هه‌یه، یانی ئیتر ورده ورده پیری به‌ره‌وه‌پیرم دی."

زور جار لیم ده‌بیست:

خه‌به‌رت هه‌یه؟ موعه‌لیمیک تازه هاتوته ئیره! خوی نه‌خوشه ژنیشی هه‌یه، ناتوانی کاریکی بو بکه‌ی؟ تا ئیستا من بریکم شا‌گا لیبی بووه.

یان ده‌یوت:

"ته‌ماشا گورکی! موعه‌لیمیکمان لیره هه‌یه ده‌یه‌وی تو ببینی، خوی ناتوانی له مال بیته‌ ده‌ر، له جی دا که‌وتوه. ناته‌وی بچی چا‌ویکت پیی بکه‌وی؟ به‌شکه‌م بچی."

یان ده‌یوت:

"موعه‌لیمه ژنه‌کانی ئیره پی‌ویستی‌یان به کتیب زوره، ده‌بی بو‌یان بنیرن."

جار ی وایوو شه‌و موعه‌لیمه له ماله‌که‌ی چا‌و پی ده‌که‌وت. له‌سەر گوشه‌ی سه‌نده‌ل‌یه‌که‌ی داده‌نیشت و به شه‌رم و ئاره‌قه‌وه هه‌ولی ده‌دا ماقولانه قسه بکا‌و نه‌زاگه‌تی شه‌ده‌ب رابگری. له حالیک دا به‌روویا دیار بوو ئینسانیکی خا‌و و ده‌ست و پی سه‌پیلکه‌یه، زوری بو خوی دینا که له چا‌وی نووسه‌ریکی گه‌وره‌دا چکوله دیار نه‌ی. کومه‌لیک پرسیری پوچی ده‌ست پی ده‌کرد، پرسیری وا که ره‌نگه شه‌م له‌حزیه بو یه‌که‌م جار به میشکی دا هاتبی.

چخوف له‌گه‌ل شه‌وه که ناره‌حه‌ت ده‌بوو به وردی گویی بو شه‌و قسه پووچ و بی ره‌بتانه شل ده‌کرد. جار جار بزّه‌یه‌کی تیژ له چا‌وه خه‌مناکه‌کانیه‌وه ده‌دره‌وشایه‌وه و چهند گنج ده‌نیشتنه سه‌ر نا‌وچا‌وانی و شه‌وجار به ده‌نگیگی نه‌رم و بی غه‌وش و سا‌کار ده‌هاته قسه. وشه‌کانی زور روون و ساده و عادی بوون. به جوریک که گویگری له حاله‌تی

دهکرد و له شاخردا به خوی و قسه‌کانی پیده‌کهنی. پیکه‌نینیکی تال و هیدی. شینسان له بزه‌ی چخوف دا شک و شهمی فه‌یله‌سووفیکی به‌دی دهکرد که به‌سەر قسه و خهون و خه‌یاله‌کانی خوی دا زال و شاره‌زا بوو. له ههمان کات دا له‌م بزه تالانه نه‌جابه‌ت و وردبیینیکی ناسکی ژیرانه دهره‌وشایه‌وه.

ورده، ورده هه‌ردوو کپ و بی ده‌نگ به‌ره‌و مال گه‌راینه‌وه، روژیکی گه‌رم و روناک بوو، شه‌پوله‌کان له‌ژیر تیشکی خوره‌تاوا ده‌بریسکانه‌وه، له ریگای خواره‌وه وه‌رینی سه‌گیکی تیر ده‌بیس‌ترا. چخوف قولی گرتم، کوخه‌یه‌کی کرد و له‌سه‌رخو وتی: "زور گه‌س هه‌یه ئیستا خوزگه به ژیانی سه‌گ ده‌خوازی. شه‌م وه‌زعه هه‌رچه‌ند شه‌رم و نه‌نگیگی گه‌وره و جه‌رگ بره، شه‌مما راسته، هه‌قیقه‌تی هه‌یه." شه‌وجار ده‌سه‌جی به پیکه‌نینه‌وه وتی: "شه‌مرو هه‌ر تاقه‌تی وتاری کورت کورتم هه‌یه، یانی ئیتتر ورده ورده پیری به‌ره‌وپیرم دی."

زور جار لیم ده‌بیست:

خه‌به‌رت هه‌یه؟ موعه‌لیمیک تازه هاتوته ئیره! خوی نه‌خوشه ژنیشی هه‌یه، ناتوانی کاریکی بو بکه‌ی؟ تا ئیستا من بریکم شا‌گا لیبی بووه."

یان ده‌یوت:

"ته‌ماشا گورکی! موعه‌لیمیکمان لیره هه‌یه ده‌یه‌وی تو ببینی، خوی ناتوانی له مال بیته دهر، له جی دا که‌وتوه. ناتوه‌ی بچی چاویکت پیی بکه‌وی؟ به‌شکه‌م بچی."

یان ده‌یوت:

"موعه‌لیمه ژنه‌کانی ئیره پیویستی‌یان به کتیب زوره. ده‌بی سویان بنیرن."

جاری وابوو شه‌و موعه‌لیمه‌م له ماله‌که‌ی چاو پی ده‌که‌وت. له‌سەر گوشه‌ی سه‌نده‌له‌یه‌که‌ی داده‌نیشت و به شه‌رم و ئاره‌قه‌وه هه‌ولی ده‌دا ماقولانه قسه بگاوه‌نه‌زاکه‌تی شه‌ده‌ب رابگری. له حالیک دا به‌روویا دیار بوو ئینسانیکی خاو و ده‌ست و پی سپیلکه‌یه. زوری بو خوی دینا که له چاوی نووسه‌ریکی گه‌وره‌دا چکوله دیار نه‌بی. کومه‌لیک په‌رسیاری پوچی ده‌ست پی ده‌کرد. په‌رسیاری وا که رهنگه شه‌م له‌حه‌زه‌یه بو یه‌که‌م جار به میشکی دا هاتبی.

چخوف له‌گه‌ل شه‌وه که ناره‌حه‌ت ده‌بوو به وردی گویی بو شه‌و قسه پووچ و بی ره‌بتانه شل ده‌کرد. جار جار بزه‌یه‌کی تیژ له چاوه خه‌مناکه‌کانیه‌وه دهره‌وشایه‌وه و چه‌ند گنج ده‌نیشتنه سه‌ر ناوچاوانی و شه‌وجار به ده‌نگیگی نه‌رم و بی شه‌وش و ساکار ده‌هاته قسه. شه‌ه‌کانی زور روون و ساده و عادی بوون. به جوریک که گویگری له حاله‌تی

دهسته وشک و رقه‌کائی خوی گوشی و وتی: "وهختیک هاتم بو لای شیوه، وهک بچه خزمهت ره‌ئیسه‌کانم ده‌ترسام، و ده‌له‌رزیم و وهک قه‌له‌موونه خوم باکردبوو، دهمه‌ویست و انیشان بدهم که شینسانیکی شاسایی نیم. بهلام شیمتا که دروم، وهکوو وهیه له دوستیکی خوشه‌ویست جودا بیمه‌وه که له همموو شتیک به جوانی تیده‌گا. من شهو بیره‌وه‌ریه قهت له بیر نابه‌موه که پی‌اوانی گه‌وره همیشه ساده‌ترن؛ شینسان زووتر له مه‌نزووریان ده‌گا، وهکوو زوریک لهو بهد جنسانه نین که به هزار پیچ و په‌نا جا گه‌گر قسه‌یه‌کی بکن. شیوه ههر ده‌لیی له دلی شینسان دان. ههرگیز شیوه له بیر ناچیته‌وه. "لووتی که‌میک له‌رزی، لیوه‌کائی به بزه‌یه‌کی نه‌رم کرانه‌وه و له ش‌اخردا وتی: "حه‌قیقه‌ت، شهو به‌دجنسانه‌ش شینسانیکی به‌دبه‌ختن. خودا عومر کورتیان کا! ". کاتیک شهو موعه‌لیمه ده‌رویش‌ت. تا له چاو ون بوو چخوف ههر چاوی لی کرد، شه‌وجار پیکه‌نی و وتی: "شینسانیکی باشه. بهلام ماوه‌یه‌کی زور موعه‌لیم نابی. "

- بو؟

- چونکه له کار بیکاری ده‌کن. له ریشه‌ی دینن. که‌میک فکری کرده‌وه دیسان وتی: "لهو ولاته‌ی ئیمه. له رووسیه شینسانی شه‌رافه‌تمه‌ند وه‌کوو شهو لووله کوره‌یه‌یه که زردایکه‌کان منالی پی ده‌ترسینن. "

له لای چخوف شینسان به ده‌س خوی نه‌بوو هه‌ستی ده‌کرد ده‌بی ساده‌تر بی و خوی لی نه‌گوری. مبن زور چار دهم دیت که خه‌لک له به‌رامبه‌ری دا وشه‌ی رازاوه به کار دینن و قسه‌ی زل ده‌کن یان هه‌ندیک لهو جوملانه‌ی که چاریک له به‌ریان جُردوه هه‌روا له‌سه‌ریه‌ک هه‌لده‌ریژن. به‌شکوو بهم جوړه خویان وهک لی‌زان و پیشکه‌وتوو و شو‌رووپایی نیشان بدهن. چخوف لهو همموو زه‌رق و به‌رق و له خو ده‌رنه‌چوونه بیزار بوو. همموو شهو شانه‌ی که خه‌لک وه‌خوی ده‌خت تا جوانتر نیشان بدا و یان همموو شهو قسه زل زل و پووج و رازاوانه که بو ماقوول بوونی خویان ریزیان ده‌کردن. مایه‌ی نارعه‌تی چخوف بوون له بیرمه ههر وهخت که‌سیکی به لی‌باسی زه‌رق و به‌رقه‌وه ده‌دیت. خوزگه‌ی ده‌خواست چون بتوانی شهو بیچاره‌یه له چنگ شهو همموه پوله‌که و له‌رزانه‌یه رزگار بکات. ده‌یه‌ویست له ژیر شهو روو‌پوشه فریوده‌ره روخساری واقعی و روحی حه‌قیقی خه‌لک ببینیته‌وه. چخوف سه‌راسه‌ری عومری به رووحی حه‌قیقی خویه‌وه ژیا. چون بوو هه‌روا زینده‌گی کرد. قهت له خوی ده‌رنه‌ده‌چوو. شینسانیکی به ته‌واوی مانا شازاده بوو. ههرگیز فشاری بو خوی نه‌دینا تا به پیی شینتیزار یان خواستی خه‌لک بژی. ههرگیز نه‌ده‌چوو نیو باسی قوولی دور له ژبان و واقعی راسته‌قینه‌کان. شهو

باسانه‌ی که هاوشاری به نازیزه‌گانی شیمه دلی خویانی پی داده‌مرگینن و له بیریان ده‌چیتوه که جگه له هه‌ندیک قسه‌ی مفت و گه‌وجانه شتیکی تر نیه، وه‌کوو شه‌وی که به باسی کوشک و قه‌لاو بالاخانه‌ی رازوه دلت خوش گه‌ی و خوشت له‌و دنیا‌یه بسته زه‌وی‌یک بو حاوانده‌وه‌ی خوت هک نه‌به‌ی.

چخوف بو خوی بی شه‌ندازه ساده بوو هه‌موو شتیکی ساده‌ی خوش ده‌ویست. لای شه‌و راستی و خوشه‌ویستی په‌سندیده بوو. هه‌میسه هه‌ولی ده‌دا وابی که خه‌لکی تریش له گه‌لیا راست و ساده بن. له بیرمه روزیک سی خانم بوونه میوانی. هه‌رسیکیان لیباسی گران قیمه‌تیاں له به‌ردا بوو. وه‌ختیک هاتنه ژوور، ماله‌گه‌ی له بونی عه‌تر و خشه‌خی لیباسه‌ ئاوریشه‌کانیاں پر بوو. به شه‌دب و وقاریکه‌وه هاتن رووبه‌رووی چخوف دانیشن. وا خویان گرت بوو ده‌توت عاشقی قسه و باسی سیاسی و هه‌ژده‌ر ده‌ستیاں کرده پرسیار.

- شانتوان پاولویچ، چون بیر ده‌که‌یه‌وه؟ شهر چون ته‌واو ده‌بی؟

چخوف کوخه‌یه‌کی کرد. که‌میک بیری کرده‌وه و به شه‌سپایی و به

ده‌نگیکی نه‌رم و هیدی وتی:

- حه‌تمه‌ن سولج ده‌گری.

- به‌لی وایه. به‌لام کی سه‌رده‌که‌وی؟ تورکه‌کان یاں یونانیه‌کان؟

- به نه‌زه‌ری من هه‌ر کامیاں که قه‌وی تر بن.

- به نه‌زه‌ری ئیوه کامیاں قه‌وی ترن؟

- مه‌علومه شه‌وانه قه‌وی ترن که باشترین خواردوه و باشتر

ته‌ربیه‌ت کراون.

یه‌کیک له خانمه‌کان به ده‌نگیکی بلند هه‌لی دایه : "تیزه‌ا"

یه‌کیکی تریان پرسی:

- ئیوه کامیا‌نتان زیاتر خوش ده‌وی؟

چخوف له حالیکا بزه‌یه‌کی نه‌رم له‌سه‌ر لیسه‌گانی بوو به

نیگایه‌کی که‌رمه‌وه چاوی له‌و خانمه بوو :

- من شه‌و "میسه" یانه‌م خوش ده‌وین که له شیره‌ی شه‌گریان

هه‌لکیشاون. ئیوه چی‌ا؟

شه‌و خانمه له حالیکدا له خوشحالیاں پیده‌که‌نی هاواری کرد:

- منیش هه‌روا.

خانمی دووه‌میش قسه‌گه‌ی بو ته‌کمیل کرد.

- به تایبه‌ت میوه‌گانی دووگانی ابرکوسوف!

خانمی سه‌یه‌م که چاوه‌گانی تا نیوه لیک نابوو. زاری پر‌ببوو له

ناو وتی:

- ج بونیکی خوشیان ههیه.

ئه‌وجار ههرسیکیان به شاب و تابیکی زوره‌وه دهستیان کرد به کیرانه‌وهی نه‌قل و نه‌زیره له باره‌ی میوه و ههر کام هه‌ولی ده‌دا زانست و لیزانی ته‌واوی خوی له‌م باره‌وه نیشان ب‌دا. دیار بوو که ههرسیکیان هه‌اتبوونه سهر که‌یف و خوشحال بوون که ئیتر به زور و ته‌زاهوور سه‌ریان به‌باسی سیاسی و شه‌ری تورکیه و یونان نایه‌شینن. مه‌سه‌له‌یه‌ک که تا ئه‌و کاته‌ش که پرساریان کرد ته‌نانه‌ت یه‌ک جاریش به میشکیان دا نه‌هاتبوو و ره‌نگه نه‌وه‌ی فه‌ت به‌ریان لی نه‌کردبیته‌وه ههر ئه‌وه بووبی.

کاتیک هه‌ستان برون قه‌ولیان به‌ چخوف دا که هه‌تمه‌ن له‌و میوانه‌ی بو ده‌نیرن. که رویشتن وتم:
- چاکت مه‌وزوعی باسه‌که گوری.
چخوف له‌سه‌رخو پیگه‌نی و وتی:
- ههرکه‌س ده‌بی به‌ زمانی خوی قسه بکا.

جاریکی تر له‌ مالی چخوف چاوم به‌ پیاویک که‌وت که دادستان بوو. دادستانی تزاری! پیاویکی جوان و ج‌حیل بوو. دروست له‌ به‌رامبه‌ری چخوف راوه‌ستا بوو و به‌شیه‌یه‌کی وشیارانه قسه‌ی ده‌کرد:
"تانتوان پاولویچ ئیوه له‌ چیروکی - پیلان - دا وه‌زعیکی ناخوشت بو من دروست کردوه. ته‌گهر من دان به‌وه‌دا بنیم که "دنيس گریگوريف" ته‌مایه‌کی شووم و شه‌یتانی بووه، دیاره بو پاراستنی به‌رزه‌وه‌ندی کومه‌ل ده‌بی ده‌سه‌جی بیخه‌مه زیندان. به‌لام ئه‌و کابرایه نه‌زان و وه‌حشیه‌! جه‌نایه‌ت و به‌دکرداری خوی ده‌رک نا‌کات. ئینسان دلی پیی ده‌سووتی ته‌ماشاکه نه‌گهر من ئیستا له‌ رووی نه‌وه‌ی گویا دنيس ئینسانیکی نه‌زان و کیله ته‌سلیمی ئیحساساتی خوم بم و نازادی بگم. به‌ ج مه‌علووم دنيس جاریکی تریش ناچی پیچ و موره‌ی ریکای فه‌تار شل بکاته‌وه و دیسان فه‌تاریک وه‌رنه‌گیری! لیره دا پیاو ئه‌و پرسیاره له‌ خوی ده‌کا که "ده‌بی ج بگم؟" ئیستیکی کرد دانیشه‌ سهر سه‌نده‌لیه‌که و چاوی تیژ و پر پرسیاره برییه چخوف. ئاغای دادستان لیباسیکی تازه و نو‌وو کراوی له‌به‌ردا بوو دوگمه‌کانی له‌سهر سینه‌ی ده‌بریسگانه‌وه. ته‌وانیش وه‌کوو چاوه‌کانی بریقه‌یه‌کی تایبه‌تیا‌ن هه‌بوو. له‌ وه‌لامی نه‌م عاشقه جه‌وانه‌ی عه‌داله‌ت دا چخوف وتی:

- ته‌گهر من قازی بام دنيسم نازاد ده‌کرد.

- به‌ ج ده‌لیلیک؟

- پیم ده‌وت: دنيس تو هیشتا نه‌و که‌سه نی که به‌ ئانقه‌ست و له‌

رووی تهما و بریاری پیشووه جهنایهت دهکا، برو تا بهو جهده دهکئی.

فازیه لاههکئی پیکهئی بهلام دهسبجی پیشی به پیکهینهکئی خوی گرت، کهمیک خوی کوکردهوه و وتی: "نا کاکه نههم پرسیاره دهبی من جوابی بدهمهوه. شهوه منم وهزیفهی پاراستنی بهرزهوهند و گیان و مالی ههکم وهشهستو گرتوه. دنیس گیله، بهلام جینایهتکاریشه شهه شهلی واقعییهته.

شاننوان پاولویچ له ناکاو به دهنگیکی نههم پرسی: باشه تو گرامافوننت خوش دهوی؟

پیاوهکه به خوشحالییهوه وتی: بهلی، زوریشم خوش دهوی. شیخترایکی سهیره!

شاننوان پاولویچ به حالهتیکی تیکهل له بیزاری وتی: بهلام من تههمولی گرامافونم نیه.

- بو؟

- له صفهی گرامافونن دا قسه دهکهن، گورانی دهلین بهلام هیهج ههست و گیانیکی زیندووی تیدا نیه. ههموو شتیک وهک کاریکاتور مردووه.

باشه تو خوشته له عهکاسی دی؟

وادیار بوو داستان عاشقی عهکاسیش بی، چونکه دهسبجی، باسی گرامافوننهکئی له بیرچوهوه وه کهوته تاریفی عهکاسی. چخوف به ورد بینیهکی زورهوه پیش بینی شهه وهزعهی شاغای دادستانی کردبوو، ههر بو حالی بوون له حالی شاغای دادستان. رهخنهی له تاریفی "شیخترای سهیره" گرتبوو. لهو حالهده له نیو لیباسی رهسمی قهزاوهته دا پیاویکی چکولهی سهرخوش و دلشاد خوی نشان دهده که ههست و شیخساسی له بهرانبهر ژیان دا لهگهل شیخساسی تاژییهکی راو جیاوازییهکی وای نهبوو.

دوای شهوهی، شاننوان پاولویچ کابرای دادستانی بهری کرد. به توورهپیهوه وتی:

"شهوانه که لهسهروهوی خهک وهلهسهر کورسی عهدهالت دانیشتون دهلیی غوروروی نا بهجیی چهوانین که له رووخساری شیرین دا تال دهنوینن. چارهنووسی خهک به دهست کیهه" دوای کهمیک بیدهنگی وتی: "پیم وایی دادستانهکانی تزار ماسیشیان زور پی خوش بی به تایبته راوی ورده ماسی.

شهه هونهری تایبتهتی چخوف بوو که له ههر شوینیک پهردهی

لهسر "ابتدال" ههلهدهدايهوه وه لهگهلی تی دهکوت. شهه هونهری پیاویکه که ئینتیزاری له ژيان یهکجار زوره و دلی پره له ئارهزووی شهه که - ئینسانهکان ساده و جوان و هاوشانی یهک ببینی. ههمیشه ابتدالی دهناسییهوه و بی رحمانه وهبر شهلاقی رهخنهی دهدا.

جاریک له لای چخوف وتیان: "ناشری گوڤاریکی زور ناسراو که ههمیشه عیشق و خوشهویستی و دلسوزی ویردی زاری بوو. بی هیچ عوزر و بهانهیهک ههزار جنیو و قسهی سووکی به نیگابانیکی ریگای ئاسن داوه. ههروهها لهگهل شهه کهسانهی کاری بو دهکهن، بی شهرم و دم ههراشه."

ئهننوان پاولویچ به بزهیکی خهماوییهوه وتی: باشه مهگهر شهه کابرایه له چینی دهولهههتدان نیه؟ مهگهر پیاویکی خویندهوار و تهربیهت دادراو نیه؟ له مهدرسه دهرسی نهخویندوه؟ مهگهر باوکی باشترین بهرگ و پیلاو لهبهر ئاڤا؟ مهگهر خوی ههمیشه کهوشی بهریقهداری له پی دا نیه؟

له نیو جووری قسه و بهیانی چخوف دا ئینسان ههستی بهوه دهکرد که دهتی: "مهعلومه کهسیک که له چینی سهروهوی کومهل بی و شهشراف-زاده بی دیاره که بی نه هایهت پهست و شهحمقه.

کهسیک لای چخوف له زوربوونی مهتالیی موهممی گوڤاره مانگانهکان قسهی کرد، لهوه که شهه گوڤارانه قورسن و مهتلهبهکانیان ئینسان ماندوو دهکهن. ئانتوان پاولویچ وتی:

شهه مهتلهبانه بو خویندنهوه نابن. شهه شهدهبیاتی "دوستان"ه. بو دوستان نووسراوه. ئاغایانی سوور و رهش و سپی. شهه مهقالانهیان خستوهته سهریهک. یهکیان مهقالیهک دهنووسی. شهه تر جوابی دهداتهوه. شههوجار شههوی تریان دی رهش و سپی ههردووکیان تیکهل دهکاو نهوجار دهبیته شههه پشیله. له راستی دا شههه ئاو له بیژینگ دانه. هیچ کام لهوانه ههربه بیریشیان دانایه ئاخیر فایدهی شهه ههموو قسه هیچ و پروچانه چیه.

روژیک خانمیکی جوان و خوش لیباس و سپی و سول هاته لای چخوف و به شیوهی چخوف دهستی پیکرد: "شهه ژيانه هیچ نیه و ئینسان بیزار و ماندوو دهکا وه ههموو شتیک تار و لیل بووه و خهلک و دهریا و باغهکان لهبهر چاوم ههمووی ههلهگهراون. ئاخیر ئینسان ئارهزووی چ بکا. ئینسان تووشی عهزایی ویزدانی دهبی. به راستی که وهک نهخوشمان لی هاتوه."

ئانتوان پاولویچ به حالهتیکی پر له متمانهوه وتی: "بهلی وایه شیوهن نهخوشن. به زمانی لاتینی به نهخوشی شیوه دهلین (موربوس فراد

لنتوس). ثم دوو وشهيه مانای (چنه دريژی) بوو. باش بوو خانم
زمانی لاتینی نهزانی یا شاهه تيش خوی لی گیل ده کرد.
چخوف بزیه کی عالمانه ی ده هاته سهرلیوو ده بوت:

"رهخنه گران (مه نزووری رهخنه گران خوی) وه کوو "میشه که ره" ن که
ده یانه ی شهسپ له کارکردن بوه ستین له حالیکدا که شهسپه که کار
دهکا و تهواوی ماهیچه و رهگ و په ی بهدنی وه کوو سیمه کانی تاری
ویلون کیشراوه ته وه. له پر "میش" یک له بن کلکی ده نیشی و ده ست
دهکاته وزه وز و شازار دانی. شه میشه رهنگه بو خوشی هر نهزانی
شه وزه وزه بوچییه. بهلام شهوی روونه شهویه که شه "موز" ه قهراری
لی براوه و دهیهوی شهیدا بکا: ته ماشا منیش له سر شه زهویه
که سیکم. له باره ی هه موو شتیکه وه ده زانم وزه وزه بکه م. ۲۵ ساله که
رهخنه له داستانه کانی من ده گیری، هه مووم خویندوونه وه. تا شستا
ملاجه زهیه کی به نرخ، یان قسه یه کی به که لکی تیدا نه بووه.

چخوف هه میشه بزیه کی پر له متممانه ی له چاوه کانی دا
ده بیندرا. بهلام جاری واش بوو هر شه چاوه خوله میشیانه تیژ و سارد
ده بوونه وه. له کاتی وادا له حنی دهنگی نه رمی توند و تیژیکی وای
به خوه ده گرت که شینسان ههستی ده کرد که شه پیاوه نارام و
له سهره خویه، له کاتی پیویست دا ده توانی سهرسه ختانه له گهل دوژمنی
خوی، له گهل نهزانی و ناوشیاری شه بکا و هرگیژ ته سلیم نه بی.

جاری واش بوو من وام بیر ده کرده وه که ته زه ری چخوف له باره ی
خه لکه وه پر له ههستی ناٹومیدی و بیزاری و وازهینان له هه موو شتیکه.

جاریک وتی: "رووسی شینسانیکی سهیره. میشکی وهک بیژنگ
وايه هیچ له خویدا رانگری. له کاتی جهوانی دا هتا بوی بگری دهخواو
به هرچی له ده وره ری بی زکی پر دهکا. له سی سالی به ولاره جگه له
"شاشغالاندیکی رهش و پیس" هیچی تر نیه. بو باشتر ژیان و شینسانی
تر ژیان پیویسته کار بکهین. به عه لاقه وه ههول و کوشش بدهین. بهلام
شیمه هر ده لیین ناتوانین شهو کاره بکهین. میعماریک که دوو خانووی
باشی دارشت شهو جار ده روا، دهچی سر دهکاته قومار بازی. شیتتر تهواوی
عومری قومار دهکا. دکتوریکی رووسی هر شه وهنده که دهستی به ته جره به
راهات شیتتر پشت له عیلم شهکا و له گوشاری پزشکی زیاتر هیچ
کتیبیکی تریش ناخوینته وه شهو جار له چل سالی دا دیته سر شهو
باوهره که سهرچاوه ی هه موو نه خوشیهک "بای نزله" یه. من هیچ وهخت
نه مدیوه کارمه ندیک خوی بزانی چ دهکا یان له شامانجی کاری خوی
حالی بی. کارمه نده کانی پایتهخت هر له جیی خویان جووله ی ناگهن.
له ویرا دایمه خهریکی کاغه زبازی و اخطار و احضارن. کاغه ز بو

"زمیف" و "سموگون" دهنیرن که (به مفادی شهوانه له بهر چاو بگرن) کامه مفاد؟ شهوه که خه‌لک له جوولانه‌وهی رزگاری خوازانه مه‌حرووم بگهن. له جوولانه‌وهیهک که کاکي کارمهند نه گویی لیهه و نه هیچ باوه‌ریکی پریه‌تی. ته‌نانه‌ت جاریکیش له خه‌لوه‌تی خوی دا بیري لی ناکاته‌وه. وه‌کیلیک که به دیفاعیهکی سه‌رکه‌وتوو ناو و شوره‌تیهکی په‌یدا کرده، ئیتر هیچ اعتنایهک به عدالته‌ت ناکاو ته‌نیاو ته‌نیا له حه‌قی مسوگه‌ری "مال و پاره" دیفاع ده‌کا. شه‌کته‌ریکی شانو هه‌ر شه‌وه‌نده دوو نه‌قشی قابلی ته‌حه‌مولی بازی کرد ئیتر زه‌حه‌متی فی‌ربوونی نه‌قشه‌کانی دیکه به خوی نادا، کلاویکی ئاوریشمی له‌سه‌ر ده‌تی و پیی وایه نابغه‌یه. رووسییه ولاتی خه‌لکانی برسی و ته‌مبه‌له ولاتی خه‌لکانیهک که قه‌ت تیر نابن. هه‌تا سه‌ر لیویان ده‌خون. ئاره‌ق خورن. پییان خوشه روزانه‌ش هه‌ر بخه‌ون. بویه ژبانی هاوبه‌ش پیک دینن تا که‌سیکیان له‌بی که مالیان بو خاوین بکاته‌وه. بویه دوست و ره‌فیق په‌یدا ده‌کهن هه‌تا له نیو خه‌لکدا شوره‌ت و مه‌قامیکیان هه‌بی. ره‌وانشناسی وان وه‌ک ره‌وانشناسی سه‌گه. وه‌ختیک لیان بده‌ی، ده‌ست ده‌کهن به‌ نووزه نووز و هه‌لدینه‌وه نیو کونه‌کانیان، وه‌ختیکیش نازیان بده‌یی خویان به‌ره‌و پشت ده‌خن و ده‌که‌ونه کلکه سووته.

سووکایه‌تیه‌کی دلته‌زین و سارد له نیو شه‌و قسانه دا بوو. به‌لام هه‌رچه‌ند سووکایه‌تیه‌کی تال بوو، به‌ دهرد و داخیکی یه‌گجار زوریشه‌وه له زاری چخوف ده‌هاته دهر. چخوف به‌ ته‌واوی و‌جودیه‌وه له‌م وه‌زعه ره‌نجی ده‌کیشا. هه‌رگیز مه‌نزووری چخوف له‌و قسانه ته‌وه‌ین به‌ خه‌لک نه‌بوو. نه‌که‌ر که‌سیک له لای چخوف قسه‌ی به‌ که‌سیکی تر وتبایه، له‌سه‌ری وه‌جواب ده‌هات ده‌یوت: "بوچی واده‌لین؟ فلان که‌س پیره ۷۰ سال عومریه‌تی!" یان ده‌یوت: "فلان که‌س هیشتا زور جه‌وانه، له بی فکری شه‌و کاره‌ی کرده‌!" له‌گه‌ل شه‌و قسانه‌ش دا هه‌رگیز نیشانیهک له نه‌هانه‌ت کردن له روخساری دا نه‌بوو.

ئینسان تا جه‌وانه. زه‌لاله‌ت، په‌ستی، بی ده‌سه‌لاتی و فساد هه‌ر به شتیکی بی بایه‌خ ده‌زانی و شوخی پیده‌کا. به‌لام ورده ورده شه‌و فساد و چه‌په‌لکاریه به‌سه‌ر و‌جودی خویشی دا زال ده‌بی. ابتدال وه‌کوو ژاریک له‌گه‌ل خوین و می‌شکی تیکه‌ل ده‌بی، ده‌بی به‌ دوو‌که‌لیکی چروپر و که‌م که‌م گه‌رووی پر ده‌کا و قرخه بری ده‌کا. له وه‌زعه‌یکی وادا ئینسان چه‌شنی تابلیویه‌کی سه‌ر ریگا وایه که به‌ توز و خولیکی زور داده‌پوشی، ده‌زانیی پیشتتر شتیگ بووه. به‌لام ئیستا چه‌ه؟! که‌س نازانی. ئانتوان چخوف هه‌ر له سه‌ره‌تای نووسینه‌وه به‌ کارامه‌یه‌کی

ته‌واوه‌وه، ده‌ریای ره‌ش و لی‌خن‌ی ابت‌ذال به‌ گال‌ته‌یه‌کی تال ده‌خاته
به‌ر‌چاو. شه‌گه‌ر ته‌نیا کور‌ته چی‌روه "طن‌سز" ه‌کانی به‌ وردی
بخویننه‌وه، ده‌بینی که له‌ پشت په‌رده‌ی بزه و شوخی و پی‌که‌نینه‌کانی
دا دنیا‌یه‌ک راسته‌قینه‌ی تال و دل‌ته‌زین و سته‌مکارانه‌ خوی ده‌نوینی.
شه‌مه له‌ حالیک دایه که‌ چخوف به‌ داخ و که‌سه‌ریکی زوره‌وه جور‌ته‌تی
ده‌رخستنی شه‌م راستیانه به‌ خوی ده‌دا و له‌و کاره شه‌بایه‌کی نیه. چخوف
رک و راست و له‌ هه‌مان کات دا که‌م روو و شه‌رمی ون بوو. به‌
ده‌نگیکی بلند و شاکرا به‌ خه‌لکی ده‌وت: "به‌سه‌ شتر ه‌یا به‌کن"

چخوف به‌ خورایی هی‌وای به‌وه بوو که‌ خه‌لک خو‌یان و هه‌ر له‌ خووه
له‌ مانای ه‌یا ده‌گه‌ن. به‌ بزه‌یه‌کی تال و به‌ زمانی شاعیریکی شه‌ریف و
ه‌ساس له‌ نه‌زانیه‌کانی شینسان و له‌ په‌ ریشانی و شی‌وای ده‌هاته‌سه
و تووره‌یی و بی‌زاری بی‌ شه‌وپه‌ری له‌ فساد و چه‌له‌کاریه‌کان ده‌رده‌بری
و له‌گه‌ل شه‌وه‌ش له‌ نیو شیرنایی چی‌روه‌که‌کانی، مانای تال و تووش و
ناخی سه‌رزه‌نشته‌کانی بو خه‌لک شاراوه نه‌بوو.

وه‌ختیک خه‌لک چی‌روه‌کی به‌ناوبانگی "کچی الی‌بون"ی چخوف
ده‌خویننه‌وه پر به‌ دل پی‌ده‌که‌نن له‌ هه‌مان حال دا له‌ قوولایی دل‌یانه‌وه
ده‌زان کویخای "خورده و بورده" که‌ شینسانیکی ته‌نیاو بی‌ که‌س و کار
مه‌سخره ده‌کا، کاریکی ناحه‌ز و په‌ستانه شه‌نجام ده‌دا. له‌ ناو ته‌واوی
چی‌روه‌که‌کانی چخوف دا من شاهسی قوولسی شینسانیک ده‌بیستم که
دلیکی پاک و حه‌قیقی هه‌یه. شاهیکی نا‌ثومیدانه، به‌لام هه‌لقوولاو له
دلی شینسانیکی راسته‌قینه. شاهیک که‌ بو هاوده‌ردی له‌گه‌ل شه‌و
شینسانانه له‌ دل دیته ده‌رکه گه‌وره‌یی و که‌رامه‌تی شینسانی خو‌یان
نابینن و ریزی لی‌ ناگرن. شه‌مه شاهیکی قووله بو هاوده‌ردی شینسانیک
که‌ بی‌ شه‌م لاولا ته‌نیا له‌ به‌را به‌ر زوردا ته‌سلیم ده‌بی و ژیانی له
ژیانی ماسی ده‌چی. په‌ژاره‌ی چخوف بو شه‌و شینسانانه‌یه که‌ ته‌نیا بی‌ر
له‌ ناو‌گوشته چه‌وره‌که‌ی خو‌یان ده‌که‌نه‌وه و له‌وه زی‌اتر هی‌چ بی‌سر و
باوه‌ریک به‌ میشکیان دا ختوور نا‌کا. چخوف داخ و که‌سه‌ری بو ژیانی
شه‌و که‌سانه‌یه که‌ له‌ ژیانی کوله‌مه‌رگی خو‌یان دا به‌ر له‌ هه‌رشت
هه‌ست به‌ ترس ده‌گه‌ن. ترس له‌ که‌سیکی به‌ ده‌سه‌لات که‌ لی‌شیان
بدا و په‌ناشیان بدا.

هی‌چ که‌سیک وه‌ک چخوف وا روون و رووت و شاکرا هه‌ستی به
ناو‌ناخن‌ی تال و دل‌ته‌زینی ژیان نه‌کردوه. هی‌چ که‌س به‌ر له‌ چخوف
راستی ژیانی شینسانی به‌و جور‌ته‌وه نی‌شان نه‌داوه. هی‌چ که‌س وه‌ک
چخوف ناوا روون و واقعی له‌ ژیانی شه‌رمسارانه‌ی شینسان له‌ نیو
شالق‌هی مونا‌سه‌باتی بورژوایی دا، عه‌کسی هه‌لنه‌گرتوه.

"ابتدال" دوزمنی چخوف بوو. ههموو عومری له‌گه‌ل شه‌م دوزمنه شیری کرد. تیکوشا تا روخساری سووکی چه‌له‌کاریه‌کانی ناو کومه‌ل وهک خوی نیشان بدا. به‌قه‌لمیگی تیژ و راستگو و بی‌هواو هه‌وه‌س له‌و ژیانه شهرم شاوهره هاته‌قه‌سه و ههموو شتیکی درکاند. ته‌نانه‌ت له‌و جیگیانه‌ی که به‌رواله‌ت ههموو شتیک پاک و خاوین بوو و له‌سر جیگی خوی دهره‌وشایه‌وه چخوف به‌زهره‌بینی بیری تیژی ده‌سه‌جی اب‌تدالی ده‌دیته‌وه و به‌گالته‌یه‌کی تال و بی‌رحمانه‌ رووتی ده‌کرده‌وه. شه‌م کاره‌ بو‌ چخوف وهک‌ شو خواردنه‌وه و اب‌وو. به‌لام سه‌ره‌نجام اب‌تدال. به‌گالته‌یه‌کی تال‌ توله‌ی خوی له‌ چخوف کرده‌وه. شه‌و روژه‌ی که چخوف مرد. په‌یکه‌ری شه‌و شاعیره‌ گه‌وره، شه‌و دکتوره‌ تیژبین و دهروو ناسه‌یان خسته‌ نیو‌ قه‌تاریکی باربه‌ری و بی‌قه‌درانه‌ هارشتیانه‌ سر باروبنه‌ی شه‌و قه‌تاره‌!

شه‌و کوپه‌ سه‌وزو پیسه‌ی که چخوفیان‌ تی‌ هاویش‌ت به‌ بروای‌ من‌ قاقای‌ سه‌رکه‌وتنی‌ اب‌تدال‌ بوو‌ به‌ سه‌ر دوزمنی‌ ماندووی‌ خوی. بلا‌و‌کردنه‌وه‌ی‌ بی‌ره‌وه‌ری‌ شه‌م‌ و شه‌و‌ دهرباره‌ی‌ چخوف‌ له‌ نیو‌ گو‌فاره‌ ره‌می‌ و کونه‌په‌رستانه‌کانی‌ شه‌و‌ سه‌رده‌م‌ دا‌ به‌ بروای‌ من‌ سه‌رخوشیکی‌ دروزنانه‌ بوو‌ که‌ هه‌ر له‌ دووره‌وه‌ بو‌گه‌تی‌ اب‌تدالی‌ لی‌ ده‌هات. شه‌و‌ بی‌ره‌وه‌ریانه‌ دهربرینی‌ خمی‌ شه‌و‌ که‌سانه‌یه‌ که‌ له‌ ژیر‌ په‌رده‌ی‌ شینیان‌ بو‌ مه‌رگی‌ چخوف. شایی‌ له‌ دلیان‌ دا‌ ده‌گه‌ری.

شینسان‌ کاتیک‌ چی‌روه‌که‌کانی‌ چخوف‌ ده‌خوینیته‌وه‌ خوی‌ له‌ خلوته‌ی‌ زه‌رد‌ و ته‌نیایی‌ روژیکی‌ پاییزی‌ دا‌ ده‌بینیته‌وه‌ له‌م‌ کاته‌ دا‌ که‌ هه‌وا‌ روون‌ و ساده‌ و دار‌ و باخه‌کان‌ له‌ راستی‌ دا‌ وشک‌ و رووتن‌ و ماله‌ چووک‌ و ته‌نگ‌ و تاریکه‌کانی‌ خه‌لک‌ چه‌شنی‌ توپه‌له‌ خه‌میگی‌ قورس‌ و گرانس. ههموو‌ شتیک‌ له‌و‌ نیوه‌ دا‌ غه‌ریب‌ وه‌ستاوه، ههموو‌ شتیک‌ بی‌ هیواو‌ ته‌نیا‌ و بی‌ که‌سه. شاسو‌ شینیکی‌ ره‌نگ‌ په‌ریوه‌ که‌ تا‌ دی‌ بی‌ ره‌نگ‌ و روو‌ تر‌ ده‌بی‌ و هه‌ناسه‌ ساردی‌ شه‌م‌ شاسمانه‌ سه‌ره‌نجام‌ له‌گه‌ل‌ زه‌وی‌ وه‌کوو‌ سه‌هول‌ ده‌یبه‌ستی. زه‌ویش‌ لیخنی‌ قور‌ ولیته‌یه‌کی‌ شه‌قار‌ شه‌قاره‌ که‌ ته‌به‌ق‌ ته‌به‌ق‌ سه‌هول‌ به‌ سه‌ریدا‌ کشینراوه. له‌ روژیکی‌ وا‌ دا‌ بیری‌ نووسه‌ر‌ وهک‌ خوری‌ گزی‌ پاییزه‌ که‌ له‌ ژیریا‌ جاده‌کان‌ وه‌کوو‌ ماری‌ نوستوو‌ ملیان‌ راکیشاوه. کووچه‌ و گولانه‌کان‌ خوار‌ و خیج‌ و ماله‌ هه‌زاره‌کان‌ وهک‌ جووچه‌له‌ی‌ سه‌رما‌ برده‌ پالیان‌ وه‌پالی‌ یه‌ک‌ داوه.

له‌ نیو‌ داستانه‌کانی‌ چخوف‌ دا‌ خه‌لکانیک‌ ده‌ژین‌ که‌ له‌ ناراحه‌تی‌ و سر‌ و سستی‌ و ته‌مه‌لی‌ خه‌ریکه‌ خه‌و‌ کوژ‌ ده‌بن‌ و ماله‌کانیشیان‌ له‌ بروانه‌ لاپه‌ره‌ی‌ ۶۸

حاجی ناغا " ئاھەنگەران "

فتوای حەلال بوونی موسیقا

هەرا و هوریای " خەبات لە دژی هیرشی فەرھەنگی غەرب " کەم کەم
خەریکە دەنیشیتەووە و وا دیارە جمھووری ئیسلامی لەم بابەتەووە لە ھەم
جەبھەکاندا تووشی شکست بوووە و ئەو شتە کە لیبی دەترسا، خەریکە
ھەزاران لاوە دووبارە سەر ھەلەداتەووە . جەماعەتی حزب الھەبی ئەم رۆژانە
ھەر لیبو دەکروژن و خویان دەخونەووە . بەلام لە نیوانیان دا ھەلەدەکەو
حزب الھەبی وا ش کە بو ئەوێ دووکانە کە ی دانەخری، عەقلی معاش دەخاتە
کار و، کار و کاسبی لە میژینە ی خوی لە گەل سیستمی نوی ریک دەخا و بەم
جورەپە کە دیار دە ی " حزب الھەبی نوی " دیتە کا یەوہ .

یەکیک لەو کەسانە حاجی ناغا ئاھەنگەرانی . ئاھەنگەران کە ناسراوترین
نەوھەخوانی جمھووری ئیسلامی و " مەدداحی ئەھلی بەیت " ، لە ماوہ ی
چەند سالی شەری شیران و عیراق نا پەیبی لە جەبھەکان نەدەبرا و بە زکری
موسیبت و نوحەخوانی بە قسە ی خوی جەبھەکانی " گەرم " را دەگرت . ھەر وہا
بو ھەموو ئەو کوبوونەوہ " گرینگانە " کە پەیبوستی یان بە " دەنگی گەرمی ئەو "
یان باشترە بلبیین بە بالورہ ی ریاکارانە ی ئەو - ھەبووا یە ، حاجی ناغا ھەمیشە
حازر بوو .

حاجی ٹاغا بہ پیپی سونہ تی ٹیما مہ کان و کہ للہ وشکی خوی، بہ دوژمنیکی
 سہر سہختی ہہر چہ شہنہ موسیقا و ٹامیریکی موسیقا دہناسرا .
 بہلام ٹہم روژانہ " ٹومہ تی حزب اللہ " لہ و پیری سہر سورمان و نسا
 باوہری نا دیتیان کہ کاسیتیک بہ دہنگی حاجی ٹاغا تیکہلاو لہ گہل دہنگی
 موسیقا یہک کہ لہ تہلی " ٹالاتی شہیتانی " دہہاتہ دہر بلاو —ووہوہ و
 ژمارہ یہک لہ و حزب الہی یانہ کہ مریدی حاجی ٹاغان و ٹاٹیسٹا بہ دہنگی ٹہو
 دہ چوونہ حالہ تی جہزبہ و سماع، بہم داہینان و دہست پیشکری یہی حاجی ٹاغا
 دل شکستہ بوون و کار گہیشٹہ جیگا یہک کہ روژنامہ ی " اطلاعات " —
 پیپیستی زانی بو دہر خستنی چونیہ تی ٹہو ٹال و گورہ فیکری یہی کہ بہ سہر
 حاجی ٹاغا ٹاہہنگہران نا ہاتوہ، وت و ویژیکی لہ گہل بکا . ٹہمہ، دہ قسی
 وہ لامہ کہی حاجی ٹاغا یہ بو لایہنگرانی خوی:

" برایانی بہ سیجی و حزب اللہی نابی دلیان لیم بیسی. من ہہر ٹاہہنگہر۔
 انہ کہی جار انم . بہلام وہ زعی ٹہمرو وا ہلدهگری کہ ٹیمہش ہہر بہ و ٹامیر و
 وہ سیلانہ وہ بچینہ شہری دوژمانمان کہ ٹہوان پیپی ہاتوونہ تہ مہ پیدان . دہ بی
 ہہر لہ و دہرگا یہ وہ بچینہ ژورور کہ دوژمانمان پیپی نا دینہ ژورور: دہ بی
 جوابی موسیقا بہ موسیقا بدہینہ وہ، جوابی سینہ ما بہ سینہ ما و، جوابی
 ویدیو بہ ویدیو بدہینہ وہ . جگہ لہ وہ ش پیتان وانہ بی من ٹہم کارہم سہرہ۔
 خو و بہ ہہ وہ سہی خوم کردوہہ . دلنیا بن نہ زہری ہہ موو عولہ ما و پیا وہ گہورہ کانم
 پیشتہر پرسپوہ و ہہ موویان تہ ٹییدیان کردووم . بہم جورہ ٹیمہ دہ توانین بہری
 بلاو بوونہ وہی خوی نہ خواستہ شریتی موہتہ زہلی کووچہ و بازار ی بگرین."
 وا دیارہ حاجی و زور بہی حزب اللہی یہ کانی دیکہی وہ کوو ٹہو، ٹا مہ دن لہ
 پیناوی لہ دہست نہ چوونی رہ ونہ قی دووکانہ کانیاں پنا بہرنہ بہر ہہ موو
 تیٹوری یہک . بہ راستی ٹہ گہر دہرگای دووکانہ کہی حاجی ٹاغا تہ ختہ بی، روو
 بکا تہ کوی!؟

زمان

له خزمهت ناروادا

ناصر حسامی

بو ناماده کردنی شه نووسراوه‌یه که لکم له و سه‌چاوه‌یه وه رگرتوه :

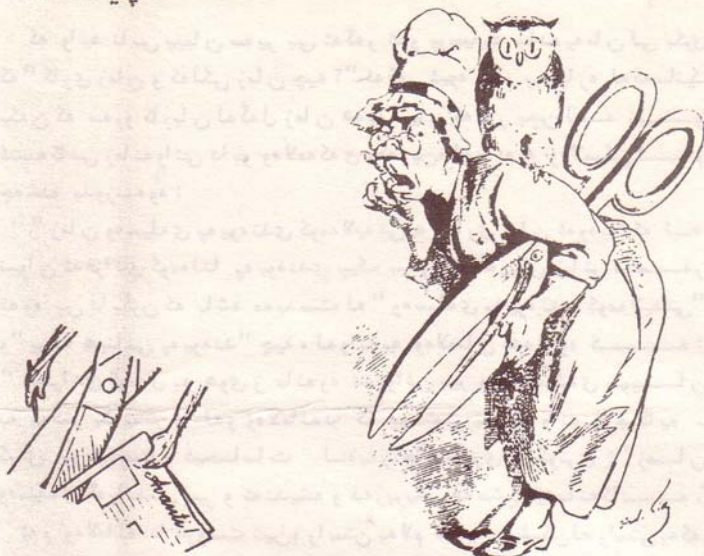
زبان در خدمت باطل.

محمد رضا باطنی

نقد آگاه . چاپ اول . بهار ۱۳۶۳

انتشارات آگاه . تهران .

شه‌گهر چی به‌شی زوری شه نووسراوه‌یه که ئیستا ده‌پخوینن—ه‌وه
وه‌رگیردراوی سه‌چاوه‌ی ناوبراوه به‌لام له‌به‌ر شه‌وه‌ی له هه‌ندیک فاکت
و نمونه‌دا ده‌قه‌که‌م ده‌سکاری گرده و شتم لی‌زیاد و که‌م کردوه و شه‌مه
به‌ناچار هه‌لوئیستیکی سیاسیش نیشان ده‌دا که نووسه‌ری سه‌چاوه‌ی ناوبرا
شه و هه‌لوئیسته‌ی له نووسراوه‌که‌ی خویدا ره‌چا و نه‌کرده ،نا‌توانم شه
کاره‌ی خوم نا و بنیم وه‌رگیران بیان ته‌رجه‌مه . له هه‌مان کاتیشدا ناتوانم
بی‌ده‌نگ له‌وه‌به‌که‌م که به‌شی زوری شه نووسراوه‌یه ته‌رجه‌مه‌ی ده‌قا و
ده‌قی سه‌چاوه‌ی ناوبراوه .

به کارهینانی زمان له ژيانی روژانه دا شتيکی زور ناسایی به که هیچ بیر لیکردنه وه یه کی پیویست نیه . هه ر وه ک چون به ریدا رویشتن و نان خواردن و هه ناسه دان ناسایی به و پیویستی به بیر لیکردنه وه نیه . هه ر بویه ئیمه که متر خومان به وه وه ماندوو ده که بین ، یان که متر به پیویستی ده زانین ، له م دیارده به که ده وریکی به کجار گرینگی له شکل پیدانی ژيانی فهدی و کومه لایه تی دا هه به ، بکولینه وه و بییری لی بکه بینه وه . ئیمه زورمان لایمان وایه هه ر شتيک " ناسایی " به ، بیگومان شتيکی " ساده و ناشکرایه " به لام هه میشه وا نیه . بو نمونه زور جار وا هه لکه وتوه ناوی که سیک یان ناوی شتيکمان له بییر چووته وه و کاتیک وه بیر هیانه وه ی ئه و ناوه پیویست بوو بی هه ر چهدی هه ولمان دا وه نه مان توائیه وه بییری بینینه وه . به لام دواتر ، ته نانه ت له وانیه چهد سال دواتر ، به رواله ت به هه لکه وت و به بی هیچ هه ولدانیک و به بی ئه وه ی هیچ پیویستی به کی ناشکرا ئیمه ی هان دا بی ، ئه و ناوه مان وه بیر ها توتوه . ئه وه ، شتيکی زور ناسایی به . به لام سه ره رای گه لییک پیشکوتن که له زه میتیه ، ره وانشناسی و فیزیولوژی میئنک و له بهاره کانی تردا ، وه ک دروست کردنی هیسا بگری الکترونیک ، به شه ر پیی گه یشتوه ئیمه هیشتا نازانین ئه و له بیر چوونه وه و وه بیر ها تنه وه به چوون روو ده دا . هه لیه ت هه زاران کتیب و مقاله سه به اهرت به یاد و زه یین و چونه تی یاد کردنه وه و فهدراموشی نووسراوه به لام راستیه که ی ئه وه ییه که ئیمه له کوتایی سه ده ی بیستم دا هیشتا وه لامی ئه م مه تلؤکه ییه که به رواله ت زور ساکاره ، نازانین .

هه‌یه شه و شته که به‌یان ده‌کری، به و شیوه به نیه که له سه‌ره وه باس کرا . زور جار ده‌بینین خاوه‌نی قسه زمان به‌کار ده‌با له خالیکنه شتیکی وای له زه‌ین دا نیه که بیه‌وی له قالبی وشه‌دا به‌یانی بکا . له‌م حاله‌ته دا قسه‌گانی شه و که‌سه شه‌گه‌چی مانایان هه‌یه به‌لام هه‌ست و شه‌ندیشه‌ی شه و که‌سه به‌یان نا‌کن . به و ته‌یه‌کی روشنتر، خاوه‌نی قسه زمان بو‌درو کردن به‌کار ده‌با . جاری واش هه‌یه خاوه‌ن قسه هه‌ندیک شتی له زه‌ین دا هه‌یه به‌لام له‌به‌ر هویه‌ک نایه‌وی شه و شته به‌یان بکا و به ناچار شه و شته‌ی ده‌یلی له‌گه‌ل شه و شته نایه‌ته‌وه که له زه‌ینی دایه . له‌م حاله‌ته دا خاوه‌ن قسه له‌فیلچی زمانی وه‌ک سه‌پوشیک که‌لک وه‌رده‌گری بو‌شاردنه . وه‌ی شه و شته که به راستی له زه‌ینی دا هه‌یه . چ له‌و حاله‌ته‌ی بیه‌که‌م دا که تنیا درو کردنه و چ له‌حاله‌تی دووهم دا که مه‌به‌ست شاردنه‌وه‌ی شه و شته‌یه که به واقعیته له زه‌ینی دا، هه‌یه ، زمان بو‌ئاگادار کردن و ئاگادار بوون و تی‌گه‌یاندن و تی‌گه‌یشتن به‌کار نابری به‌لکوو بو فریوکاری که‌لکی لی وه‌رده‌گیری . ئیمه به‌م به‌کاره‌ینانه فریوکارانه‌یه‌ی زمان ده‌لین " زمان له خزمه‌ت ناره‌وا دا ! " .

ئا‌شکرایه کاتیک زمان بو‌درو کردن به‌کار ده‌بری، شه‌م کاره هه‌میشه مه‌به‌ستیکی تیدا به‌سته‌یه . به‌پیی شه‌وه که مه‌به‌ستی خاوه‌ن قسه له به‌یان‌کردنی شه و قسانه که له‌گه‌ل نا‌وه‌روکی راسته‌قینه‌ی زه‌ینی نایه‌نه‌وه، چ بی شه‌م به‌کاره‌ینانه فریوکارانه‌یه‌ی زمان نا‌وی جورا و جوری لی ده‌نری : بو‌نمونه تومته و بوختان درویه‌که به مه‌به‌ستی کز‌کردنی شانی که‌سیکی دیکه سازده‌کری . "تملق" یان مه‌رایی درویه‌که که به مه‌به‌ستی خو‌خوشه‌ویست کردن لای‌که‌سیکی دیکه ، ده‌کری . جنیو، زیاتر درویه‌که که خاوه‌ن قسه به مه‌به‌ستی دا باراندنی رق و تووره‌یی و نه‌فره‌تی خوی یان ره‌نجانندی که‌سه‌کزی به‌ران‌به‌ری ده‌یکا . لاف و گه‌زاف و فیشال و فشه درویه‌کن که بو‌خو‌گه‌وره‌کردنه‌وه یان بو‌هه‌لکیشانی که‌سیکی دیکه ده‌کرین . به‌لینی بی‌جی یان " به‌لینی به‌ته‌مای سه‌ر خه‌رمان " درویه‌که که خاوه‌ن قسه به‌ته‌ما نیه بچیته‌وه سه‌ری و به جیی بی‌نی . شه و شته‌ی لی‌ره‌دا مه‌به‌ستمانه ، ده‌ست‌نیشان‌کردنی چه‌شنه‌گانی درو نیه و هه‌روه‌ها شه‌وه‌ش نیه که که هه‌ر درویه‌ک به چ نیازو ته‌مایه‌ک ده‌کری به‌لکوو ده‌ست‌نیشان‌کردنی لایه‌نی ها‌وبه‌شی شه و قسانه‌یه : له هه‌چکا‌میان دا ، زمان له خزمه‌ت ره‌وا دا ، یانی بو‌ده‌برین و گه‌یاندنی زه‌ین و بی‌ری راسته‌قینه نیه به‌لکوو و به‌یان‌گری بی‌ریکی نا راست یان درویینه‌یه که له مه‌به‌ستی جورا و چوره‌وه سه‌رچاوه ده‌کری .

کاتیک زمان پو دا پوشینی ئه ندیشه به کار ده بری، ئه غلب بو ئه وه پیه که خاوه ن قسه پیی وایه ئه گهر ئه ندیشه ی راسته قینه ی خوی بی پهرده به بیان بکا، قسه که ی کاریکی باش ناکاته سه ر گوئیگره که ی، یان گوئیگره که ی تنوره ده کا، یان هه لیده خرینی. هه ر بویه ئه غلب به ئه نقه ست و جاری و اشه به نا ئه نقه ست، مه به ستی خوی له به رگی هه ندیک وشه وه ده پیچی که بو گوئیگره که ی خوشن یان لانی که م ره ق و نا وخوش نین، وه به وته یه کی تر کاردا نه وه ی خراپیان نابی. کاتیک زمان بو که یان دندسی بیر و زه پینی راسته قینه به کار ده بری و مه به ست وشیا زکرده وه و تی- که یان دند و زانیاری دانه، خاوه ن قسه روو ده کاته هیزی تعقل و ژیرییه تی گوئیگری خوی، به لام کاتیک زمان بو شاردنه وه ی بیر و ئه ندیشه ی راسته قینه به کار ده بری، خاوه ن قسه ده ست بو ره گی هه ست و "عواطف" ی گوئیگره- که ی ده با. وه سیله یه که لیره دا زمان ده پیدا به ده ست وه "باری هه ست بزوین" ی وشه کانه.

هه ندیک وشه هه ن، به باری باش دا هه ست ده بزوین یانی له لای گوئیگر هه ست و کاردانه وه ی باش هه لده خرینن. هه ندیک وشه ی تر هه ن به باری خراپ دا هه ست ده بزوینن. یانی بیستنیان هه ست و کاردانه وه ی نا خوش له لای گوئیگر هه لده خرینی. هه ندیک وشه ش هه ن بی بشارن هه لیه ت ناتوانین هه مو وشه کانی زمان به ساده یی بخه یه نیو ئه م سی تا قمه وه. جگه له وه ش، ئه و وشانه که باری هه ست بزوینی باش یان خراپیان هه یه، پله و هیزی کاریگر بوونیان وه ک یه ک نیه. هه ندیک توندتر و هه ندیک لاوا ز ترن.

له وان یه باس کردنی نمونه یه ک، مه به سته که روشنتر بکاته وه: ئه وکه سانه ی له بینایی بی به شن، به سی چه شن ناویان ده بری: کویر، نابینا، روشندل. ئه م سی وشه یه، هه رسیکیان یه ک مانایان هه یه و ئه ویش ئه وه یه که که سی ئیشاره پیکرا و چاوی نابینی. به لام نابینا له باری هه ست بزواندنه وه بی باره، یانی تنیا به ساده یی حاله ته که به یان ده کا، کویر باری هه ست بزوینی خراپی هه یه و هه ستی ئه و که سه بریندار ده کا، روشندل باری هه ست بزوینی باشی هه یه. ئه م وته یه زور به نیو بانگه که "دانیشه و فره مو و وه ره وه" هه رسیکیان یه ک مانایان هه یه به لام هه رکا میان جیگی خوی هه یه.

یه کیک له و بو ارانه که تییدا هه ست بزوینی وشه کان، بو فریوکاری، زور چار که لکی لی وه رده گیری، ته بلیغاتی سیاسی یه. ئه مریکا یی یه کان هوی دا به زینی خویانیان له فیتنام ناو نابوو "پاراستنی نازادی و دیمو- کراسی" و، به رنامه یه ک که به ده ستیانه وه یه بوو بو وه ده رنانسی

ویت کونگه کان له ناواییه کانیان و به پیی شه و بهرنامه یه هموو
 ناواییه که یان ده ته قانده وه و هموو شتیکیان له ناو ده برد، ناویان
 نابوو "پووچهل کردنه وهی وه سیله په یوه ندی یه کانی دوتن". له ئالمانی
 نازی زاراوهی "ریگا چاره ی یه کجاری"

ناوی نه قشه یه ک بوو که بووه هوی مهرگی ۶ میلیون ئینسان له کووره کانی
 ئینسان سووتان دن دا . له ده ورائی حکوومه تی شادا ، له ئیران، سه و
 به کریگیا وانه ی له لایه ن "پاسگا کانی ژاندارمری" یه وه بو جا سووسی و
 شوین هلکردنی شورشگیران له کوردستان چه کدار بوون، ناویان نرا بوو
 "جوامیر"؛ دوی هاتنه سه رکاری جمهوری ئیسلامیش شه ری ئیران و
 عراق که تییدا زنجیره یه ک له گه و ره ترین جینا یه ته کانی میژووی به شه ر
 بهریوه چوو، نیوی نرابوو "شه ری حه ق له دژی باطل".

نمونه ی کلاسیکی شه م چه شنه ده سکاری و ده ست تیوه ردا نه له سیاسه تی
 زمانه وانی ئالمانی نازی دا بهرچا و ده که وی. "وه زاره تی چاپه مه نی یه کان"
 به پیی هه ندیک بریاری روژانه که سه ره تا پیی ده گوترا "بریاره کانی
 زمانه وانی" و پاشان ناوه که ی گورا و پیی ده گوترا "رینوینی روژانه ی
 وه زیری چاپه مه نی" به ئاشکرا ده ستی دا بووه شه مرو نه هی له بواری
 زماندا . ئیمه چه ند نمونه یه ک له م "رینوینی" یانه له کتیبی "کارکردی
 سیاسه ت له په یوه ندی یه کاندا" لیره دا باس ده که یین.

ریگه وت

بریــــــــــــــــار

زاراوهی "یه کگرتنه وهی ئالمان و ئوتریش"
 ئیتر نابی به کار ببری.

۲۴ ی ژوئیه نی ۱۹۹۳

له جیاتی زاراوهی "روژی تازیــــــــــــــــه ی
 نه ته وایه تی" ده بی زاراوهی "روژی یادی
 قاره مانان" به کار ببری.

۲۵ مارسی ۱۹۳۴

قسه که ی سه روک وه زیر گورینگ که وتسی
 "میلله تی ئالمان ده بی هه مووی فروکه وان
 بی" به پیی تی بینی یه کانی سیاسه تی
 ده ره وه ده بی له روژنامه کانی ئالمان
 بسردریته وه .

۱ ی سپتامبری ۱۹۳۴

۶ ی ژانویه ی ۱۹۳۶

ده بی را بگه یه ندری ریبا زیکی تازه هه یه ،
یانی "ریبازی ئالمانی" که بناغه کسه ی
له سهر ره گه ز دامه زرا وه . ده بی زارا وه ی .
ریبازی ئالمانی ببریته نیو زه پینی هه موو
خه لکه وه .

۱ ی سپتامبری ۱۹۳۶

له مه ودا له جیاتی "ده وله تی فرانکو"
ده بی بلیین "ده وله تی میلی ئیسپانیا"
ئه وانسی دیکه هیچکامیان نابی به وشه ی
"ده وله ت" نا و بیرین . ده بی ته نیا پپیان
بگوتری بولشویک .

۱۴ ی ژانویه ی ۱۹۳۷

له مانا و له وشه ی "ره گه ز" نابی له
راگه یاننده تیجاری یه کاندایه لک وه ریگری .

۲۷ ی ژوئیه ی ۱۹۳۷

زارا وه ی "ته بلیغات" ده بی قه دری را بگیری .
ئه و شته ی به قازانجی ئیمه پیسه پیسی
بگوتری "ته بلیغات" و ئه و شته ی قسه ی
دوژمنانی ئیمه یه و به زیانی زیانی ئیمه یه
پپی بگوتری "ناژا وه" .

۱۳ ی دیسامبری ۱۹۳۷

ناوی "کومه له ی میلیه تان" له ئه م رووه
نابی له روژنامه کانی ئالمان دا بمینسی .
ئه و نا وه ئیتر نه ما وه .

۲۱ ی مارس ی ۱۹۳۸

زارا وه ی "ئالمانی گه وره" نابی به مانای
الحاقی ئوتریش به ئالمان به کار بیری .
چونکو وه وانه یه ئه و مانایه بگه یه نی که
گویا ئاره زووه کانی ئالمان به الحاقی
ئوتریش وه دی ها توون . زور نا وچه ی تریش
هن که سهر به ئیمپراتوریه تی ئالمانی
گه وره و راسته قینه ن و ئیمه له کاتسی
خویدا دا وایان ده که یه وه .

۱۴ ی ژانویه ۱۹۳۹
 شه مه بیراریکی جیددی به بو روژنامه کانسی
 ئالمان: له مه و دوا، ئا دولف هیتلیر ته نیا
 پیی ده گوتری "پیشه‌وا" نهک "پیشه‌وا و
 سه روکی مه زن".

۱ ی سپتامبری ۱۹۳۹
 له هه وال و وتاره کاندانا بی وشه ی "شه‌ر"
 به کار بیری. ئالمان هیرشی لهستانی به کان
 سه رکوت ده کا.

۱۱ ی سپتامبری ۱۹۳۹
 ئاوه‌لناوی "دلیر" ته نیا بو سه ربا زانی
 ئالمانی به کار بیری.

۱۶ ی نوامبری ۱۹۳۹
 وشه ی "سولح" ده بی له روژنامه کانسی
 ئالمان پاک کریته وه.

۱۴ ی ئووتی ۱۹۴۱
 ته رته‌ش باوای کردوه که ته نیا به فروکه -
 کانسی ئالمان بگوتری "فروکه شه رکه ره کان".

۱۶ ی ئوکتوبری ۱۹۴۱
 ئیتیر له مه به دواوه نابی بگوتری
 "سه ربا زانی شووره‌وی". شه و په ره که‌سه ی
 ده کری پییان بلین "ئه‌ندامی ته رته‌شی
 شووره‌وی" یان ته نیا به "بولشوییک"،
 "حه یوان"، "درنده" ناویان بیری.

۳ ی ژوئینی ۱۹۴۲
 زاراوه ی "نیشتمانپه‌روه‌ر" ته نانه ت به
 مانا باشه که شی ئیتیر نابی به کار بیری.

۱۶ ی مارس ۱۹۴۴
 زاراوه ی "کاره سات" [بو باسکردنی
 بومبارانه کانسی دوژمن] به کار نه بری و له
 جیا تی شه وه "ئورژانسی گه‌وره" به کار
 بیری.

به پیی شه و شته که باس کرا، ده کری به و نه تیجه به بگه‌ین که زمان
 هه‌ر وه‌گ ده توانری وه سیله‌ی روشنگه‌ری بی، ده شتوانی وه سیله‌ی فریودان

و به هله بردن بی. هر وهک ده توانی ریگا نیشاندهر بی، ده شتوانی
ریگا ونکهر بی، هر وهک ده توانی بکه ویتته خزمهت راستی و حه قیقهت،
ده شتوانی بکه ویتته خزمهت نار ه وا، هر وهک به هر هیه که بو مروقی ژیر و
هوشمه ند، نامرا زیکیشه بو چا و به ستان و ده غه لکاران. له سیاسه تی
ده وله تاندا زیاتر له لایه نی دووه می زمان (بو فریودان و به هله
بردن و ریگا لی ون کردن و ...) که لک وه رده گیری.

به دلنیا بی ده توانین بلیین له هموو ولاتانی دیکتا توری و هر وه ها
له گه لیک له و ولاتانه که تیپاندا دیموکراسی جیگیر بووه، کار به ده ستان،
زمان زیاتر بو شارنده وه ی راستی به کان به کار ده بن هه تا بو ده ربیرین و
گه یاندنی راستی به کان. رابرت ساوس (ROBERT SAUS) قه شه و
نووسه ری ئینگلیسی له سه ده ی حه فده هم دا وتوو به تی: زمان، به
ئینسانه ئا سا بی به کان بو ئه وه دراوه هه تا ئه و شته ی له ده روونیا ندایه
پیی به یان بکن، به لام به که سانی زور زانتر بو ئه وه دراوه هه تا
ئه و شته ی له ده روونیا ندایه پییی بشارنه وه. ئه و قسه یه که له سه ده ی
حه فده هم دا گراوه، هر گیز له میژوودا هه تا ئه م راده یه که ئه مرو له
سه ده ی بیستم دا وه راست گه راوه، ئا شکرا و به رچا و نه بووه.

شورورا

محمود کاکاوند

و: ن. حسامی

حاجیا وایان ده گوت و شورورایهک. هەر که ناوی شورورا ده هات، هه موو که س حیسابی کاری خوی ده کرد. ته گهر کیشه یهک بوایه، ده یانگوت: شورورا قسه یهکی لی بکا ته واوه. که س نیه له حاست شورورا بلی له! ته گهر قفل و کللیک بو کا دین لازم بوایه، ده یانگوت: ده بی شورورا ئیمزا بکا!

ناوی شورورام زور بیستوووه. له رادیوووه، له تلویزیونه وه، به لاهام هیچکامیان وهک شورورای حاجیا وا نه بوون. جاری وا بوو پاش مله غه بیه تیان ده کرد. جاری واش بوو یه کترین حه واله ی شورورا ده کرد: پیچو لای شورورا پپی بلی مه شه دی ره جه بعلی کچه کی نادا ته کوره که م لپی بپرسه کوره که ی من چ عه بییکی هه یه؟ جاری واش بوو، قسه ی زور سهیر ده کرا: شورورا به ته مایه ژنیکی دیکه بیئی.

- نا بابه ژنی چی؟ شورورا ژنی هه یه!

- باشه ژنی هه یه به لام به ته مایه ژنیکی دیکه ش بیئی.

وام ده زانی که لیمه ی "شورورا" له حاجیا وا مه عنایه کی تری هه یه و من چونکه خه لکی شه وی نیم مه عناکه ی نازانم.

کچی پورم ده زگیراندار بوو. زاوا خه لکی حاجیا وا بوو. له هه موو مه جلیسیک باس باسی شورورا بوو. کاتیک بووکیان ده برد منیش له - گه لیان چومه ناو شه مینی بووسه که بووکی ده برده حاجیا وا. گورانی بیژی ده نگ ناخوش هه رکامیان شتیکیان ده گوت. خوشکه کانی بووک، زیاتر له مالی زاوا خوشحال بوون. حه قیشیان بوو. خوشکی گه وره بیان که بیوووه بووکی حاجیا وایی یه کان، هه م ناشیرن بوو، هه م قه بیره کچ بوو. هه تا شه ویش میردی نه کردبا، خوشکه چکوله کانی حه دیان چ بوو باسی میرد کردن بکه ن.

چووبینه حاجیاوا . هه مووان بو زه ماوه ند ها تبوون و من بو دیتنی شوورا .
که گه یشتینه مالی زاوا ، هه را بوو . هه ر په له م بوو بو دیتنی شوورا .
یه کیک له په نام دانیشتبوو . لیم پرسى : شوورای دئ له کوین؟ ههچکامیان
لیره نین؟

چاویکی لیکردم وهک چا و له کهسیکی گه وچ بکا . دیسان پرسیا مارم
کرده وه . وتی :

ئیره هه ر شوورایه کی هه یه شه ویش میرزا غولامه .
وتم ئاخر چون ده کرئ تا قه یهک که س شوورا بی؟ خه ریک بوو نانسی
ده خوارد . پارووه که ی قووت دا وتی :

- شه وانى دیکه به شه ر نین!

پرسیم شه ی چین؟

وتی له و روژه وه ئیره شوورای هه یه ، هه ر شه . میرزا غولامه بووه . وتم :
ده وره ی ته وا و نابی؟ انتخابات ناکری؟ چاویکی لیکردم و جوابی دامه وه
انتخابات چیه؟ ئیمه له و روژه ناوی شوورامان بیسته ، هه ر شه میرزا
غولامه بووه . ههچکه سیش ناویری قسه له قسه ی دا بکا . شه وه تا ، شه وه
هات!

پیاویکی ۳۰ساله ی چوار شانه ، داها ته وه و هاته ژوور . که له گهت و
سمیل زل و چا و ره ش . هه مووان له به ری هه ستان و شه ویش له به ر ده رگا
دانیشته و هه موو لایه کی به خیر هاتن کرد . شوورا بوو . پاش چاک و
خوشی ، پیاویکی پیر رووی تی کرد : کاکه غولام بیستوومانه به ته مای
کاری خیری . شوورا سوور هه لگه را . نیو چاوانی تیک نا و وتی : حاجی شه وه
فه رمایشه ؟ شه گه ر خوت کورت نه بوایه ، ژنی دیکه ت نه دینا ؟ پاش من
کی شه و دئ یه ئیداره ده کا ؟ کی ده بیته شوورا ؟ پیا و چون ده کرئ حاشا
حازری وه جاخ کویر بی؟ من له لای خه لک سه رم هه لنایه . شه گه ر کوریکم
هه بی له پاش من شه دئ یه بی سه ر په رست نابئ . هه موو بی ده ننگ
بوون . پاشان شه وانى دیکه وه قسه هاتن .

وا یه - قسه ی شوورایه . شه گه ر انشاء الله ... دوا ی ۲۰سال خوا ی
نه خواسته شتیکی لی هات کئ جیگه دارى بی؟ هه مووان قسه که یان بو
سه لماند : وا یه - وا یه . فه رمایشه .

کوریک هات شوورای بانگ کرده ده ره وه . شوورا رویشته . ئیتر ههچ
که س ههچى نه وت .

به زه بینم دا هات : دیکتا تور .

به سه رهاتی ماسی گر

ماکسیم گورکی

وه رگير له فارسی به وه: شه به ق

سیره سیری ده نگی سر یله کان وه ها شه و ناوه ی ته نیوه ده لیبی به نیو
لق و پویی دار زه یتونه کان دا هه ز اران تازی باریکی ئاسن ته ز راوه و
دایم ده له رینه وه و سیره یان دی. "با" گه لاره قه کان راده ژه نی و له و
تاره باریکانه یان ده دا. ده نگیگ پیر له هه وای مهستی شه و ناوه ی پر کرده.
ده لیبی ده ستانیککی ون و نامو هه زاران تازی نا دیاریان خسته ته کار.
ئینسان سهر سام راده مینی تا هه نگیگه خاموش بی و ده سته ی موسیقا
به سازه کانی خویانه وه سروودی سهر که وتن بۆ ده ریا و ئاسمان لی بده ن.
به ده م باوه داره کان راده ژین، ده لیبی سهر چلوکه کان یان له و به رزانه
وه به ره و ده ریا ری که وتوه. شه پوله کان هیور هیور خو له دیواری به ردینی
که ندا و ده دن. له قولایی دلی ده ریا دا کیویک که فی سپی وه ک پولی
بالنده که وتوه ته سهر پانایی ده ریا و راسته و راست به ریوه یه. کیویک
ده نیشیته وه کیویک دیته جئی و به حال و دوو به لاهه نگی دی. له
دوووره وه دوو پایۆر به سئ ره دیف باد بانه وه له سهر ئاوه که ده چنه خوار
و دینه وه سهر. لیره وه له ئاسوی ده ریا نا وه ک دوو مریشکی ره ش له چا و
ده دن. شه وانه هه مووی روئیا یه کی دوور و خه یالی وه بیر دیننه وه.

شه و ماسی گره ی که له قه راخ که ندا وه که خوی داوه ته بهر نیسی ی گا
به ردیکی گه و ره و لاقی له خیزه ورده کانی قه راخ ده ریا کیشا وه ده لسی:

نهم نپواره ساوه توفانیکي گه وره هه لده ستي. قه وزه و سه وزه ورده کان سه وز و زيرين له سير خيژه کان پان بوونه وه و تا و نا تا وى شه پوليك دئ و رنګ و روويان ده شواته وه . شه و گولانه ش که به قه د ب رده کان هه شين بوون له ژير گه ما و تيشکي هه تا و نا پاش ما و ه يه گ زه رد هه لده گه رين و ده ژاکين و ده ور و بهريان له بؤ نيکي توند پ ر ده بئ . شه پوله ورده کان يه که له دواى يه ک دين و نابرينه وه .

ماسي گري پير، که نهم وچاوى پ ر بووه له چرچ و لوچ و حکا يه تي ساليانیکي دوور و پ ر به سر هاتيان لى ده بارئ؛ له قه راخ ناوه که ده لیبى بالنده يه کي هه لکورما وه . لووتي وه کوو قولاپ دا هاتوته وه و چاوه خر و تيزه کانى له قولایی چرچ و لوجه کاندا خويان هه شار داوه و په نجه وشک و پ ر گري کانى بى حره که ت که وتوونه سر شه ژونکانى .

پيره راوچى، به ده نگی که له گه ل زه مزه مه ي شه پوله کان و سييره ي سريله کان تیکه ل ده بئ و ده بئ به يه ک، ده لى: " ته قريبه ن ۵۰ سال له وه پيش بووه، له بيزمه شه و روژه يه کي که له و روژه خوشانه بوو که هه م—وو که س پى ده که نى و گورابى ده وت . شه و کات باوکم ته مه نى ۴۰ سال بوو منيش شازده سالانه بووم . عاشق بووم، شه مه بو کوریکى شازده ساله که له ژير هه تا ويکى بى ده ريخ و به خشنده دا ده ژى، شتيکى زور نا سايى يه . باوکم وتى: " گيدو، با بچين بؤ راوى پسونى: کاکه پسونى ماسى يه کي ناسک و به تامه که پپوله که ي زه ردی هه يه ماسى مه رجانيشى پي ده لين چونکه له قولایی نا و له په نا مه رجانه کان ده ژى . ده بى به قولاييکى قورس راوى بکه ي . به راستى ماسى يه کي جوانه . وه رى که وتين به ته مای راويکي چاک و سه رکه وتوانه بووين و له وه زياتر چمان به خه يال دا نه ده هات . باوکم ماسى گريکى قه وى و به ته جره به بوو، به لام شه و کات تازه له سر جيبي نه خوشى هه ستا بووه وه . سينگى ديشا و روما تيزم که نافه تي گياني ماسى گران بوو په نجه کانى کوم کردبووه وه .

نهم با يه ي له قه راخ ده ریا وه به نارامى ليمان ده دا و سر و کاکۆلمان داهه نئى و نارام به ره و ده ریا مان ده کيشى زور شه يتان و فريو گاره . کاتيک چوويه نيو ده ریا غافلگيرت ده کا و وه گ شه وه ي که زيانکيت بو شه و بووبى خوت داويته سر و شه رت پى ده فروشى . پا پوره که ت ده خاته هه لفرين و جارى واشه هه ر ناوه ژووت ده کات وه ، هه موو شه و شتانه له چا و تروکانیکدا ده کرين . پيش شه وه ي ده رفه تیک بؤ جنبو دان يان دوعا خويندن په يدا بکه ي، خول ده خوى و بؤ شوينيکى دوور په رت دراوى . دز له " با " ي وا زياتر جيبي باوهره نينسان هه ميشه له هيزه کانى ته بيعهت پتر جيبي متمانه يه .

بایه‌کی وا بوو له چا و ترووکانیک دا چوار کیلو میتر له قه‌راخی که‌نداو
 دووری خستینه‌وه، فاسله‌یه‌کی وا که‌م! هیچ نیه! به‌لام وه‌ک ده‌عبایه‌کی
 ترسنوک و بی قیمه‌ت غا‌فلگیری کردین.

باوکم به‌په‌نجه‌کوومه‌کانی مه‌حکم داری سه‌وله‌که‌ی گرتیوو، هاواری کرد:
 گیدو! توندی بگره. زووکه، له‌نگر!

به‌لام کاتیک به‌شوبین له‌نگر دا ده‌گه‌رام با ده‌سکی سه‌وله‌که‌ی له
 ده‌ستی با‌جم رفاند و وای به‌سینگ دا دا که‌گیژ و بی حال که‌وته نیوو
 گه‌می‌یه‌که. هیچ ده‌رفه‌تی یارمه‌تی دانیم نه‌بوو. چونکه‌ئیستا نا‌ئیستا
 له‌وانه‌بوو شه‌پول هه‌لما‌نگری. روودا و زور به‌توندی روو ده‌ده‌ن من هه‌ر
 تک سه‌وله‌کانم گرت، با‌ی مه‌لعوون بی شه‌مان ده‌ی بردین، نا و له‌هه‌ر
 لاوه‌به‌سه‌رمان دا ده‌رژا بایه‌که‌نووکی شه‌پوله‌کانی ده‌شکاند و هه‌موو
 ناوه‌که‌ی ده‌پژانده‌سه‌ر ئیمه.

باوکم هاته‌وه‌هوش. چاویکی له‌وشکایی کرد و وتی: کاکه‌توووش
 بووین، شه‌م توفانه‌وا زوو نا‌نیشیته‌وه.

کاتیک ئینسان هیشتا جه‌وانه‌هه‌ست به‌خه‌تر نا‌کا. هیزم ده‌دا خوم
 تا گه‌می‌یه‌که‌لی خورم و وه‌ک مه‌له‌وانیک له‌کاتی ناسک دا شه‌و کاته‌ی
 که "با" هه‌زار مه‌رگی به‌ده‌سته‌وه و شایی مردن ده‌گیری، هه‌ر چی له
 ده‌ستم دئی بیکه‌م.

باوکم له‌حالی‌کدا که‌ئاوی سه‌ر ده‌م و چاوی ده‌چورانده‌وه، بزه‌یه‌کی
 هاتی و وتی: له‌سه‌ره‌خو به‌گیدو! به‌ده‌رزی چالو هه‌لناکه‌ندری! هیزه.
 که‌ت زه‌خیره‌که، ده‌نا له‌ماله‌وه‌دایکت به‌خورایی چاوه‌ریت ده‌بی.
 شه‌پوله‌کان گه‌مییه‌سه‌وزه‌که‌ی ئیمه‌یان وه‌ک توپی منالان هه‌لدا‌ویشته
 و وه‌هه‌وا‌یان ده‌خستین. ده‌که‌تینه‌وه‌خوار و نا و ده‌رژا به‌سه‌رمان دا.
 ده‌ریا وه‌ک هیزیکی رق هه‌ستا و ده‌خروشا و به‌هیز رای ده‌تله‌کان‌دین
 ده‌که‌وتینه‌وه‌نیو‌چالی‌قوول و هه‌م دیسان به‌سه‌ر نوکیکی سپی‌یه‌وه‌ده‌چوو
 یینه‌وه‌ناسمان. وشکانی به‌خیرایی لیمان دوور ده‌که‌وته‌وه و ده‌ت وت -
 وه‌ک لوتکه‌که‌ی ئیمه‌خه‌ریکی هه‌لیه‌ز، دا‌به‌زه.

باوکم وتی ره‌نگ تو‌بگرئی‌یه‌وه به‌لام من کارم ته‌واوه. گویت لی‌بی
 که‌میک له‌کاری راه‌ماسی قسه‌ت بو‌بکه‌م...

شه‌و جار ده‌ستی کرد به‌قسه‌و له‌باره‌ی ماسی‌گری‌یه‌وه که‌چی‌یه‌و
 چون‌ده‌بی و چون‌ماسی ده‌گیری و... هه‌ر چی ده‌بیزانی یوی وتسم.
 ته‌ماشام کرد وه‌زعمان زور خراپه‌وتم با‌به "باشتر نه‌بوو دوو‌عابه‌کمان
 خوبند با؟" وه‌کوو دوو‌که‌رویشک له‌نیو ده‌سته‌یه‌ک سه‌گی سپی‌گیرمان
 کرد بوو له‌هه‌ر لاوه‌نا و ددانی لی‌گر ده‌کردین.

وتی: خودا همه موومان ده بینی! ده زانی نه و پپا وانه ی دروستی کردون تا له وشکایی نا برین؛ له ده ریا دا غرق ده بن و که سیک که هیـــــــــچ هیوا یه یک به نه جاتی نیه، ده بی زانست و ته جره به کانی خوی وه ک ارشیه بو کوره که یه جی بیلی. کار بو زه وی و ئینسان لازمه . خودا نه وه ش ده زانی

کاتیک نه وه ی له ماسی گری ده یزانی بو ی باس کردم . نه و جار که وته با سکردنی نه و کارانه ی که به شهر ده بی بو ئا سووده گی ژیانی ها و نه وعانی خوی بیــــــــــــــــکا :

وتم: ئیستا کوا وهختی نه و قسانه یه بو پیشتر هیچت بـــــــــــــو باس نه کردوم؟

له پیش نا ، له وشکایی مه رگ ئا وای نزدیک نه بیووه .
"با " وه ک جانه وه ریگی وه حشی ده ی لوور! ند، شه پوله کانی بــــــــــــه
حه ددیگ بلیند ده خروشان که با وکم مه جبور بوو بگورینی تا قسه کانیم
گوی لی بــــــــــــــــی.

... وه همه میشه جوریک ره فتار بکه که نه له خه لک با شتری و نه
له وان خراپتر نه و کات و بیژدانست ئا سووده یه . ده وله مه ند و ماسی گـــــــــر،
قه شه و سه ربا ز همه موویان نه ندامی کومه لیکن و توش به نه ندازه ی همه موو
که س نه ندامی پیویستی نه و کومه له ی. هه رگیز وا مه زانه که ئینسانان
خراپه کانی زیاتر له باشی یه کانی تی. نه وه به نه ساس نا بنی که چاکه -
کانی ئینسان همه میشه زیاتر له خراپه تی و له ته جره به ی ژیان نا بویت
ده رده که وی که وایه . ئینسانه کان چوون خه لک چاوه روانی ده کا وای
ره فتار ده کن.

با وکم همه موو نه و شتانه ی یه ک ده فعه نه ده وت. وهختیک له شه پولیک
هه لده دیراینه سه ر شه پولیکی دیکه و رو ده چووین و ده هاتینه وه سه ر،
قسه کانی پچر پچر ده بوو له نیو شلق و هور و که ف چرینی تو فانه که نا
هه ندیک له قسه کانی ده گه یشته گویم و هه ندیکی ده که وته نیو خروشوی
ئاوه که و زیاتریش با ده ببرد. بریکیش هه ر لییان حالی نه ده بووم . ئاخر
وهختیک مه رگ نیو چا وانی بریوه ته نیو چاوی تو، چون ده توانی شت فیتر
بی؟ ده ترسام. هه رگیز ده ریام ئا وای تووره نه دی بوو. نه مه زانــــــــــــــــی
هه لده که وی روژیک ئا وای له مه رگ نزدیک بم. له بیرم نیه که نه و کات
بوو یان دوا بی وهختیک نه و سه عاتانه م ده هاته وه بیر، غه ربیی و غروریک
دای ده گرتم که تا ماوم له بیرم ناچپته وه .

هه ر وه ک دوینی بی. چاوم له با وکمه له تهختی لوتهکی دا دانیشتبوو
با زوووه بی هیزه کانی کرد بووه وه و به قامکه خوار و خپچه کانی ســـــــــــــو
به ره و بهری داره کانی گرتبوو. کلاوه که ی ئا وای برد بووی و شه پوله کان له

راست و چه‌پ و پاش و پیش به سهری دا ده‌بارین. همه‌وو جاری خره‌یه -
کی لی ده‌هات و هه‌رای منی ده‌کرد. ئا‌زای ئه‌ندامی تهر و خووسا بوو.
وام ده‌هات به‌ر چا و که به‌ده‌نی همه‌وو چرووک بووه و چاوه‌کانی له
ترس یان ماندووپیته‌تی خر بوونه‌وه. وا بزانه‌م له ماندووپیته‌تی بوو.
هه‌رای کرد:

- ئه‌رئ گوپیته‌ له ده‌نگی من هه‌یه ؟
جاری وا بوو جوابم ده‌داوه گویم لی‌یه !
- له بیرت بی هه‌موو چاکه‌کان له ئینسان دایه .
- باشه !

وقت له وشکایی ئا‌وا له‌گه‌ل من نه‌ده‌وابوو. هه‌میشه‌ دهم به‌ بزه و
په‌ که‌نین و میهره‌بان بوو وام هه‌ست ده‌کرد وه‌ک من‌دال چا و له‌ من‌ده‌کا
و اطمینانی به‌ توانایی من نیه. وه‌ختی وا بوو ئه‌وه له‌ دل‌م گران ده‌هات
چونکه‌ رووچی جه‌وان زوو بریندار ده‌بی.

هه‌را‌کردنه‌کانی بام ترسی منی که‌م ده‌کرده‌وه. ره‌نگه‌ هه‌ر له‌ به‌ر
ئه‌وه‌یه که‌ هه‌موو شتیک ئا‌وا به‌ روونی دیتته‌وه بیرم.

ماسی گری پیر ما‌وه‌یه‌کی بی‌ ده‌نگ بوو. چاوی بریبوونه‌ ده‌ریای که‌ف
چرین، دوا‌یی بزه‌یه‌کی هاتی و چاویکی لی‌ داگرتم و دریزه‌ی دا :
ساله‌ها‌یه له‌گه‌ل خه‌لک سه‌ر و کارم هه‌یه‌ ده‌زانم وه‌ بیر هینانه‌وه
شتیکه‌ وه‌ک تیگه‌یشتن. هه‌ر ئه‌ندازه‌ زیاتر تئ‌ بگه‌ی، شتی باش زیاتر
ده‌رک ده‌که‌ی. با‌وه‌ر بکه‌ ئه‌وه عه‌ینی حه‌قیقه‌ته‌ !

ئیس‌تا روخساری ئازیزی دیتته‌وه به‌ر چاوم که‌ به‌ ته‌‌واوی خووسا بوو و
چاوه‌ درشته‌کانی به‌ وقاریکی پر له‌ میهره‌بانی بریبووه‌ چاوم. به‌ جوریک
که‌ هه‌ستم ده‌کرد له‌ به‌سه‌ر هاتی من دا وا نه‌ نووسراوه که‌ ئه‌مرو ده‌مرم
ده‌ترسام به‌لام ده‌مزانی که‌ نامرم.

سه‌ره‌نجام لوتکه‌که‌ی ئیمه‌ ئا‌وه‌‌ژوو بووه‌ و که‌وتینه‌ نیو ئا‌وی سه‌رکه‌ش
و شیت. که‌ف چاوی کوپ‌ر ده‌کردینه‌وه. شه‌پوله‌کان به‌‌ولاو به‌‌ولایان دا
ده‌داین و له‌ تیره‌گی لوتکه‌که‌یان قایم ده‌کردین. هه‌رچی له‌ به‌ر ده‌ستمان
بوو به‌ خوما‌نه‌وه له‌ لوتکه‌که‌مان به‌ستوو سهری ته‌‌نافه‌کانیش مه‌‌حکه‌م
له‌ ده‌ستمان دا‌بوو، هه‌تا ئه‌و کاته‌ی سهری ته‌‌نافه‌کانمان پی بوو شه‌پول
نه‌یده‌توانی دوور تر له‌ لوتکه‌که‌مان فری‌ دا. به‌لام زور سه‌خت بوو که‌
سه‌رمان بگرینه‌ سه‌ره‌وه‌ی ئا‌وه‌که‌. چه‌ند چاران شه‌پوله‌کان من وه‌‌ویشیان
کوتا به‌ لوتکه‌که‌وه و تووریان داینه‌وه. له‌ نیو ئا‌وا ئه‌وه ناخۆشه‌ که‌
سه‌ری ئینسان هه‌ر ده‌چیته‌وه خوار، که‌ر و کوپ‌ر ده‌بی گوپی‌ پر ده‌بن له‌
ئا‌و و زگیشی هه‌لده‌مسی.

نه م توفانه ههوت سهعاتی خایاند. تهقریبه ن ههوت سهعات. له
ناکاو ی با ههلهگهراوه و نهوجار به هیزیکی زور بهرهو وشکانی دههسات.
ئیمهشی به خیرایی بهرهو وشکایی دهبردمن به خوئی یهوه هاوارم کرد:
دهستت مهحکم بگره!

باوکم شتیکی وت که من تهنیا یهک که لیمه ی لی حالی بووم... ورد
بووه. مهنزووری تهخته بهرده نووک تیژهکان بوون، نه ممان زورمان ما بوو
بوئ شهوئی و باوهرم به قسهکهی نهکرد. بهلام نهو له منی چاکتر دهزانسی
ناو وهکوو کیو خستبووینه پیش خوی و دهی بردین. سر و بی حییس
ببووین و وهک شهیتانوک به لوتکهکهمانهوه نووسا بووین و ههر جاره به
جوریک ههلهدهیدرایین. ماوهیهکی زور نهو وهزعه دیریژی بوو تا بهرده
رهشهکانی قهراخ لیمان دهرکه وتن ئیتر دوا به دوا ی نهوه روودا وهکه له
نانیک دا قهوما. هه مووی ههر له حزه یهک بوو. گا بهردهکان به سامیکی
زوره وه بهرهو ئیمه دههاتن دهتوت له سر ناوهکه خو مات دهکه ن تا
ئیمه بگهینی و بمانخه نه ژیر چنگه تیژهکانیا نهوه. شهپوله سپی یهکان
یهک دوو جاری تریش بهرهو پیش فرئی داین. لوتکه وهک گویریگ که
که وتبینه ژیر چهکمهوه قرچه قرچ ورد و خاش بوو تهناف له دهستم
دهرپهری. ددانی بهردهکان وهک چهقوی تیژ له پیشمهوه دهرکه وتسن
سهری باهم که بهرزتر له سهری من بوو لیم دیار بوو، به تهکانیک فری
درامه سر نهو په نهجه وهحشتناکانه، ئیتر ناگام له هیچ نه بوو.

یهک دوو سهعات دواتر جهنازه ی باوکمیان ههلهگرتوه پستی شکا بوو
کاسه ی سهری ورد ببوو. برینی سهری به هددیک قول بوو که ناو بهشیک
له میشکی لهگه ل خوی برد بوو له بیرمهکه تیکه هایهک به رهنگی خو له
میشی له نیو سهری دا دیار بوون، له نیو نهو تیکانهش رهگی سوووری
وردی تیدا بوو. عهینی مهر، یان یان که فیکی خوین تی چزاو. به ده نی
به جوریکی یه کجار سامناک گوردرا بوو بهلام روخساری رون و نارام و چاوه
کانی مهحکم بهستیوون.

من؟ نهری منیش زور به توندی بریندار ببووم. کاتیک هینا یانمه قهراخ
وشکانی، بیهوش بووم ناو فری دا بوومه قهراخی "آمالفی" له مالی
خومان زور دووره. ههلهت خه لکی نهویش - ماسی گرن و نهوانیش شتی
وایان پی سهیر نیه. شتی و نارام ترو میهره بان تریان دهکا. که سانیک
که ژیانیکی پر خه تریان ههیه هه همیشه میهره بانن.

ده ترسیم نهتوانی بی نهوه بگه یه نم که عه قیده م سهبارت به بابم
چی یه و لهو په نهجاویهک ساله دا چ رازیکم له دلی خوم دا راگرتوه. بو
وتنی نهوانه وشه ی تابیته پیویسته. نهک وشهش بهلکوو موسیقی!

به‌لام شیمه خه‌لکی عادی وه‌ک ماسی وایین. ناتوانین شه‌وه‌ی له دلمان دایه
بیدرکینین. شینسان زیاتر له‌وه‌ی که ده‌توانی قسه بگا، شت ده‌زانسی
هه‌ستپی ده‌گا و تیده‌گا.

ده‌مه‌ویست بلیم باوکم له کاتی مهرگی دا هه‌ر چند که ده‌یزانی له
چنگی مهرگ ده‌ریاز بوونی نیه؛ نه‌ده‌ترسا. نه‌ده‌ترسا و منیش که کسوری
بووم له یادی نه‌کرد بووم. له‌و کاته ناسک‌ش دا تا که میک هیــــز و
قووه‌تیکی ده‌ها ته‌وه به‌ره‌فورسه‌تیکی به‌ده‌س دینا و شه‌وه‌ی که هه‌ستی
ده‌کرد ده‌بی بیزانم به‌منی ده‌وت. من شه‌ست و حه‌وت سال له ته‌مه‌من
تی پریوه و شیستا ده‌توانم هه‌ر چی ده‌ی وت هه‌مووی راست بوو! "
پیاه وه‌پیره که کلاوه‌کی له‌سهری هینایه خوار، کلاوه‌کی ده‌ست چن بوو
وا دیار بوو زه‌مانیک ره‌نگی سوور بوو بی به‌لام شیستا قاوه‌یی به‌کی کال
بوو. سه‌بیله‌کی ده‌ریمینا، سه‌ری رووت و تاوه سووتی هینایه خوار و به
ته‌ئکیده‌وه وتسی:

" به‌لی کاک‌ی به‌ریزم، شه‌مه هه‌مووی عه‌پنی حه‌قیقه‌ته! به‌شه‌ر چۆنی
تو به‌تووی وایه. شه‌گه‌ر به‌میهره‌بانی به‌وه چاویان لی بکه‌ی، چاکه‌ت
کرده هه‌م ده‌رحه‌ق شه‌وان و هه‌م ده‌رحه‌ق خوت. تویش و شه‌وانیش باشتر
ده‌بن. زور ساده‌یه، وا نیه؟ "

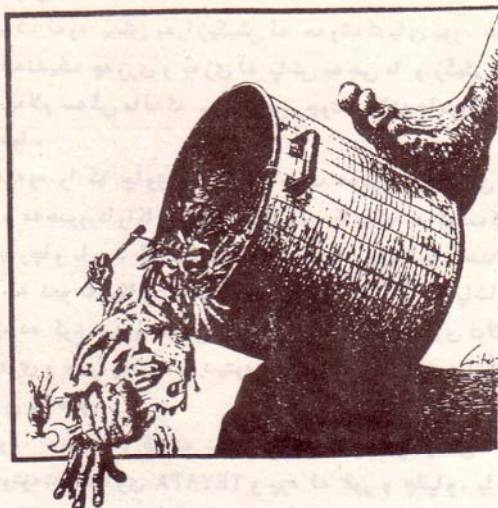
" با " ده‌م به‌ده‌م توندتر ده‌بوو، شه‌پوله‌کان بلندتر و تیژ و سه‌پی‌تر
ده‌بوون. بالنده ده‌ریاییه‌کان گه‌وره‌تر ده‌بوون و به‌ره و ئاسوی دوور بالیان
ده‌گرت. دوو پا پوره‌کی که ما وه‌یه‌ک له‌وه پیش هه‌ر کام سّ ره‌دیف
بادبانیان هه‌لدا بوو، ورده ورده له پانایی ئاسمان و ده‌ریادا بوونه
خالیک و خه‌ریکه له چاو بزر بین.

قه‌راخی لیژی که نداهه که به‌که‌فی شه‌پوله‌کان پر ده‌بووه وه و ئاوکی
وه‌نه‌وشه‌یی شلپ و هور خوی له به‌رده‌لانی وشکایی هه‌لده‌سوو. سه‌ریله‌کان
ئاوازی بی پسانه‌وه‌ی خویان نه‌بریوه وه و سه‌ر گه‌رمی سازدانی سه‌روودی
تازه ————— وون.

زبلدان

کتیبی "زبلدان"، یادداشته کانی ژبانی روژانه ی
ژنیکی ره ش پیسته به ناوی کارولینا. روژنامه -
نووسیک به ناوی ئودالیو دانتاس کسه شه
یادداشته نه ی کو کرده ته وه و ناماده ی کردوون بو
چاپ، یادداشته کی له سه ره تای کتیبه که دا نووسیوه .
شه وه ی لیبه دا ده یخویننه وه وه رگیردرا وی یادداشته ی
شه و روژنامه نووسییه .

ن.حسامی

له پیشدا شه وه بلیم شه و شته ی لیره دا ده یخوینه وه ، سه رها تا و پیشه کی نیه .
 ده بی به سه رها تیک بگیرمه وه . شه و شته ی رووی دا وه ، هم مووی ده گیرمه وه . هیچی
 له خومه وه ساز ناکم . هیچی لی زیاد ناکم . چونکه به سه رها تیکی راسته قینه یه .
 شه گهر زارا وه ی "ریپورتاژ" تان پی باشه . . . ریپورتاژ .
 به سه رها تی کارولینا ماریا دوژیوزو ، دانیشتووی فاولا (ته خته ناوا) کابینده ،
 کولانی A ، کوخی ژماره ۹ .

له پیشدا باسی کوخه که : دیواری ته خته ، سه ربانی ته نه که ، توئی به ک مقه با و
 له سه ر شه ویشه وه ته خته . کوخه که دوو به شه که هیچکامیان جیگی شه وه ی نیه
 تییدا بچوولییته وه . ژوروریکیان ، هم ژوروری دانیشتنه ، هم جیگی خه و تنه ،
 هم جیگی چیشت لینان . شه وه یان به ربینایی به که ی ۹ متری چوار گوشه یه .
 شه وه ی دیکه ، به نا و ژوروری خه و تنه ، که زور چکوله تره و تنیا جیگی قهره و پله -
 یه کی هیه . له و ماله دا ، کارولینا و درا ئونیس و ژوزه کارلوس و ژونا ئوژوزه و
 ۳۵ ده فته رهن . له بهر روونا کابی به که له ده ربیجه یه کی بچووکه وه دیته
 ژورور هم شتانه بهرچا و ده که ون : شیشیکی ناسن که شه ونده ی جلی کون پیوه
 هه لواسرا وه چه ما وه ته وه ، میزیکي چوار گوشه ، تا و له یه ک ، ته نه که یه ک که
 کرا وه ته کوانووی ناگر ، ته نه که یه ک بو نا و هینان ، ته نه که یه ک بو قاوه جوش و
 ته نه که یه ک له جیاتی مه نجه ل . قه فسه یه کی جیگی خوارده مهنی که به دوو که ل
 ره ش هه لگه را وه و پره له کتیب وه ، ئیتر : دوو قهره و پله ، یه کیان له و ژوروره که

همه جیگای دانیشته و همه خوتن و همه چیشته لینان. به کیشیان له ژووری خوتن.

ماوه یک له وه پیش به رازیکیش له حه وشه که یان بوو. خوم دیتنم. به لام پاشان هندیگ چه وری و به زی له پاش به جی ما و زگیکی تیر بو دانیشته وانی مال که. به لام سه گی مال که پپی توپی چونکه رانه هاتبوو له سه ریه که نه وه زنده گوشت بخوا.

له دهره وه را که چاوی لیده که ی، وه که هم مو کوخه کانی فاو لایه: وه که زور - ناواکان و مه جبورنا واکان: نزم و چکوله. کاتیک به کولانه که دا تیپه ربن شه و کوخه وه به رچا و نایه. گه نکاو یک له و ناوه یه. کومه لیک مندالی روت و په تی ده بینن. له نیو تاریکایی مال که انه وه جنیو ده بیستن و پاشان له به رده م یه که، دوو، سئ، ده کوخ تیپه رده بن. هه تا ده گه نه شه و سه ری کولانه که ده جوړه مهینه ت و کویره وه ری و چاره ره شیتان دیتوه و حه ز ده کن ئیتر چاوتان لیک بنین و گوچکه تان بئاخنن.

له فاولا، تنیا شه و کولانه نیه. کولانی B و C و کولانی "به ندر" یش هه یه که که که وتوته که ناری TEYATA و پره له قور و چلپاو. پاشانیش لیره و له وی چند کوخیکی تر هه ن که به سه ر هیچ کولانیکه وه نین. نه گه سه عاتیک به و گه ره که دا بگرین زیاتر له ۱۵۰ کوخی لم چه شنه ده بینن که بینه و اتیرین بینه و ایانی جیهان تییا ندا سه ر یان ناوه ته وه. هه ژاری و کویره وه ری له وه زیاتر به خه یالان دا بی. یان بلیم نه یان ویستوه به خه یالدا بن. نه گینا فاولا، له که ناری چومی تیته سه ری هه لنه ده دا. به لام ئیستا فاولا سه ری هه لداوه. که وایه و باشته رچا و گوی له حه نای به ستری. وانیه؟

به لام شه و که سانه ی له وی له گه ل مرگ ده سته و یه خن، له به ر برسیه تسی، له نیو گه نکا و ولیده دا، غوروریان ده شکئی و به ناچار چاوه لددینن.

شه وان ناتوانن چا و لیک بنین. شه و مندالانای ورگیان دا چسوراوه و وه که توتکه سه گی له ر و لاواز تنیا پیست و ئیسقانیان پیوه ماوه، له نیمه زیاتر شماره زای وه زعی فالان. به لام هیچ نالین. ده گرین، هاوار ده کن، به شه ردین عاشق ده بن - هم مو چه شنه عاشق بوونیک - جنیو ده ده ن، قسه ی خراپ ده کن، قه ناعت ده کن، خویان ده کوژن، به لام هیچ نالین.

هه لبه ت کارولینا ماریا دوژیزو، دانیشته وی کولانی A کوخی ژماره ۹ ده یلیک و به مهره که بیگی خست و خراپ هم مو شتیک له بابت فاولا ده نووسی. مهینه ت و کویره وه ری و نازاره کانی خوی به وردی باس ده کا. کارولینا - خوشکی نیمه، هه والده ریکی راسته قینه یه. هه رچی ده بینن و ده ی بیستی، یادداشتی ده کا. هه ر بوپه له ژووره که ی، له نیو قه قسه ی که ل و په له کان دا، ۳۵ ده قته ر هه ن. هه ندیک له ده قته ره کان چپروکی وایان تیدا یه که نیشانه ی خه للاقیه تسی نووسه رن و له باری سادهی و ره وان بوونه وه ژور له دل نزیکن. زوربه یان باسی

راستی به گانی ژيانی فاو لا ده‌کن. باسی شه و شتانه‌ی به شه و روز روو ده‌ده‌ن. به بی شه‌وی که سیک بیان مالیکی تاییه ت هه‌لبزیردرا بی.

کارولینا له بابه‌ت هه‌ژاری و کویره‌وه‌ری زور شت ده‌زانی. ده‌میکه لیبی ناگاداره و له بهر شه‌وی زانی هیچ که‌س باسی نا‌کا، هاته‌سهر شه‌وه‌ه‌و‌ی خۆی باسی بکا. هه‌رکه ده‌فته‌ریکی سپی دوزی به‌وه‌ه‌و‌ی بی‌س بوو. ده‌ستی پیکرد. نووسراوه‌گانی بوون به‌ه‌و‌ی هه‌واری سه‌رکه‌شی. ساله‌ه‌ایه‌ه‌و‌ی هه‌واری ده‌کا. به‌ده‌نگی به‌رز. به‌لام له نیو ده‌فته‌ره‌گاندا وه‌ده‌نگی له نیو دیری نووسراوه‌گانه‌وه‌ه‌و‌ی ده‌بیستری.

یادداشته‌گانی کارولینا روزی ۱۵ی ژوئیه‌ی ۱۹۵۵ ده‌ست پیی‌نده‌کا. روزی سالگه‌ردی له دایک بوونی کچه‌که‌ی (ویرا ژونیس) بوو که داوای که‌وشی لی کردبوو، وه کارولینا نه‌یتوانی بوو بی‌ی بکری. چونکه بیجگه له ۳ شووشه‌ی به‌تال هیچ شتیکی شک نه‌ده‌برد و نه‌وانه‌شی برده دووگانی ئارنالدو و دای به‌نانیک. دوا بی له نیو زبلدانه‌که جووتیی که‌وشه کون دیته‌وه. خاوینی ک‌رندنه‌وه و دروونیه‌وه و بو کچه‌که‌ی برندنه‌وه.

ته‌مانه مه‌ینه‌تی چکوله‌ن. له وانه‌گه‌وره‌تر نگه‌لیک زوره. چیرۆکی کویره‌وه‌ری و مه‌ینه‌تی گه‌وره له نیو ده‌فته‌ره‌گانی کارولینا دا گه‌لیک ژۆرن.

له بابه‌ت شه‌وه‌ه‌و‌ی خه‌لکه بی‌ده‌ره‌تانه‌ی له ژیربانی ته‌نه‌که ده‌ژین. چیرۆکی کومهل به‌ستنی هه‌موو روژه‌یان له قه‌راخ گانی به‌که، که چه‌شنی قه‌سیده‌یه‌کی خه‌مناک دووپات ده‌بیته‌وه. چیرۆکی شهر و کیشه و هه‌را و سکالای بی ته‌وپه‌ری ژنان - له قه‌راخ گانی به‌که. روزیک کارولینا به‌سه‌ره‌اتی شه‌وه‌ه‌و‌ی گه‌وره کچه‌ی بیست که - ته‌ویش - که‌وشی ده‌ویست و پاره‌ی ته‌بوو. باوکی کچه‌ داوای شتیکی لی کردبوو. ته‌و داماره‌ش ملی دا بوو. چونکه باوکی به‌لینی بی دا بوو له‌بری شه‌وه‌ه‌و‌ی کاره‌دزیوه، سه‌د کروزیری بداتی به‌لام دوا قه‌ومانه‌که ته‌نیا ۵۰ کروزیری پیدابوو. کچه‌ته‌وه‌نده‌توره بیوو که له رقان پاره‌که‌ی دراندبوو. حاشا له پاره‌ی ناوا و چش له که‌وشی تازه.

چیرۆکی شه‌وی به‌زمی خواردنه‌وه‌که. له نیو کوخی قه‌راخ رووباره‌که. لی‌یره هه‌یج که‌س ناگاداری شه‌وه‌ه‌و‌ی ما جه‌رایه‌نیه. ژن و پیاویک به‌شهر هاتن. منالیکی چکوله‌یان خه‌وتبوو. به‌کیان به‌سه‌ریدا که‌وت و په‌راسوی شکاند. نامبولانس هات و منداله‌که‌ی برده نه‌خوشخانه. به‌لام هه‌رچی له گه‌لیان کرد بی سوود بوو. شیسقانه‌گانی به‌کیان نه‌گرته‌وه و مرده.

دواتر هه‌یج که‌س باسی شه‌وه‌ه‌و‌ی منداله‌ی نه‌کرد. خوی گه‌وره قوژبێکی خوش و رازاوه‌ی ئاسمان بکاته جیگی هه‌وانه‌وه‌ی. ته‌نیا له یادداشته‌گانی کارولینا دا باسی شه‌وه‌ه‌و‌ی رووداوه‌ه‌وه‌ه‌و‌ی.

کاره‌ساتی مه‌رگی منداله‌چکوله‌که له ده‌فته‌ریک نا نووسراوه‌که له نیو زبلدانه‌که‌دا دوزراوه‌ته‌وه. به‌قین هه‌ر بو‌یه کارولینا له چیرۆکه‌گانی ده‌لی:

"له ژياندا هه‌یج شتیکی له خودی ژيان خراپتر نیه."

من زورم نه دیوه بهلام کارولینا زوری دیوه و زوری ههست پیگردوه . دیساره
باش ده بیئی . بهلام کارولینا ته نیا کویره وه ری نابینی و ناینوسی .

له کاته کانی ژیانی خوی و هاوما له کانیدا خه ون و خه یال و زبنده خه و زورن .
له و کاته نهدا ئه و ئیتیر قور و چلپاوی کولان نابینی . ته نانهت ههست به
برسیه تی نا کاو ، گریان و هاوار و جنیوی منداله دراوسیکا نیشی نابیستی . چا وه -
کانی بو ئه و دیوی ته نه که ی سه ربانه که ده روانن . بو ئاسمانی به رین . ده روانیته
هه وره کان که ره نگ دینن و ره نگ ده یه ن .

به لام روژی ۲۳ مانگی مه ی سالی ۱۹۵۸ به ته نیا ئاسمان جوان نه بوو . له
کوخی ژماره ۹ی کولانی A ی مه جبوور ئاوا ی کاینده سووکه به خته و دری به کیش
ههست پیده کرا . به خته وه ری و جوانیش . چونکه جوانی ، به دیمه ن و رواله تی
جورا و جور خوی ده نوینی :

- چیشتم لینا . چه وری و به ز له نیو مه نجه له که دا چزه ی
دی . چ دیمه نیکی جوانه ! منداله کان که ته مه ده بینن
بزه یان دیتئی . ته گه ر برنج و لوبیایش هه بی ئیتیر
جه ژنیانه !

روژیک کارولینا له مال وه ده رکه وت هه تا پاره یه ک بو گوزه ران په ییدا بکا .
وه ک روژه کانی تر چوو بو کاغه ز کو کردنه وه . منداله کانی به برسیه تی له
ماله وه مانه وه . ئه ویش به برسیه تی به کولانان دا ده گه را . هه ندیکی کاغه زه
کۆن دوزی به وه و فروشتی :

- وتم پاره ی کاغه زه که هه لگرم و هه ندیک لوبیا بکرم .
به لام خوم پی رانه گیرا . برسیم بوو . زگم له برسان
بریسکه ی تی وه ستا بوو . وتم قاوه یه ک و له تیک نان
بخوم . به راست نان خواردن چلۆن ئینسان ده گوری .
پیش خواردن ، ئاسمان و دار و بالنده کان و هه موو
ده ور و بهر له بهر چاوم زهرد بهوون . هه ر که نانم
خوارد هه موو شتیک ها ته وه سه ره نگی خوی . ئاخیر
ره نگی برسیه تی زه رده .

کارولینا ره نگی برسیه تی به چاوی خوی دیت . ئه ویش نه ک جاریک . هه موو
روژی ئه و برسیه تی به نه فره ت لیکراوه به نیو ماله کانی فاولا دا ده گه ری .
منداله کان ده خاته گریان ، له ژیان بیزاریان ده کا ، وه ک ها وده میکی دزیو و
سه ر سه خت له گه لیانه و له کۆلیان نابیته وه .

برسیه تی ، برسیه تی زهرد ئاوا یه . هه موو شتیک و هه موو جی یه ک داده گرئ .
نا هیلئ هیچ ره نگی تر خو نیشان بدا . ته نانهت ره نگی سپی . به تاییهت روژی
۹ی مانگی مه ی که مانگی مریم و گولی سپی به ، ئاوا بوو .

- سهرم هيند قاله هيشتا نه چومو ته سه يراني باغه كاني شار. ئيستا وه رزي
گوله سڀي يه كانه. ره ننگي واوه تر له هم موو ره نگان. مانگي مريمه و ده بي
نويزگه كان به گولي سڀي پرازيندرينه وه.

جاري وايه زهره، زهردي برسپه تي، وا به سهرت دا ده روخ هه موو شتيك له
به رچاوت رهش و تاريخ دادئ. كارولينا ده لي: "روژگارمان رهش و تاريخه .
هه رچي له ده ور و به زمانه، رهش ده چپته وه".

هه موو شتيك ته وه نده رهش و تاريخه كه ئينسان هه ز ده كا بچپته نيو
تاريخي يه هه تا هه تا يي. كارولينا گه ليك جار به ته ما بووه خوي بكوژئ به هه ر
سيك منداله كه يه وه. به لام بوږيه ته وه كارهي نه كرد كه جارو بار له ناكوا و ئاسماني
فا ولاي وه ك شينا يي يه كي سامال ده هاته به رچاوه. هه ر ته وه نده له وديوي
په نجه ره كه وه بستگي له ئاسمان دييا خه مي ده روه ي.

روژيک له جياتي ئاسماني سامال، شتيكي تر هاته ماله كه يان. ژوزه كارلوس پير
به باخه ليكي بيسكوپيت له نيو زبلدانه كه دا دوزيبووه وه و هيئا بوويه وه. كارولينا
ده لي:

"جاري وايه منداله كان له نيو زبلدان شتيك هه لده -

گرنه وه و ده يخون. دلم ته زوويه كي پيدا دئ ده لي م

نه وه ك پئي نه خوش بکه ون."

به لام كارولينا نالي و امه كه ن. هه لبه ت دياره بوچي:

- ئاخ مندال به رگه ي برسپه تي ناگرن. هه تا ئيستا

به و خواردنه راهاتون.

كارولينا خوشي له بيسكوپته كه ي خوارد. يه كه م جاريش نه بوو. ته وه له
برسپه تي باشته ر. جگه له وه ش، له كوڤه وه و توويانه: "ريش ته گه ر بوو به
ريشه وه ده بي شانه ي بو هه لگري!" هه ركه س بچپته نيو كوږي سه ما، ده بي
ده سرۆكه ي بو هه لگري. سه مايه كي سه يره ته م ژيانه. سه ماي فه راموش كراوه كان.
سه ماي مهرگ. ته وه سه ماي ي كاروليناي خوشكمان و باقي خوشك و براكانمان
ده سرۆكه يان بو هه لگرتوه. زور كه س، ته وه نده سه ما ده كه ن هه تا روژيک هه ر
له نيو كوږه كه به لادا دين. "زين هو" واي لي هات. رهش پيستيكي چكوله و
خوين شيرن بوو. گوشتي بوگه نيوي له نيو زبلدانه كان ده رهينا بووه وه، برسپه تي
ته وه نده ي هيرش بو هيئا بوو خوي پي رانه گيرا بوو راهه ستي هه تا ده گاته وه مالي و
ده يكوليڤيني. هه ر به كالي خواردبوو. پيي مرد.

يه كه م جار كارولينا م سڀ سال له وه پيش ديت. سالي ۱۹۵۸ بوو. مانگي
ئاوريل. له فاولا، ده مه و ئيواره. هه والده ري روژنامه بووم. چوو بوومه ته و
گه ره كه هه تا بزانه خه لك له بابه ت ته و چهند "جولانه" يه كه شاره داري بو
دانا بوون ده لئين چي. ته وه ي خه لكي فاولا ده يانگوت راست بوو. گه و ره كان
نه يان ده هيشت منداله كان سوار بن. له به ر گه و ره كان مندال نوره يان نه ده هات.

پیاوی گه وره ی به کولیک ریش و سمیله وه جولانه یان ده کرد. هندیکیان به وه شه وه رانده وه ستان له منداله کانیاں ده دا که بوچی ده ور و به ری جولانه که چۆل ناکن هه تا شه وان به ئه رخه یانی جولانه ی خویان بکن. کارولینا له لای جولانه یه ک راهه ستا بوو ها واری ده کرد و هه ره شه ی له گه وره کان ده کرد:

— له کوئ دیوتانه گه وره کان تاوا له گه ل مندال
بجوولینه وه ؟

کارولینا ژنیکی بالا به رزی ره ش پیست بوو. دهنگی زور تووره دیار بوو —
پیاوه کان له سه ر جولانه که دانیشتیوون و خه ریکی کا په کردنی خویان بوون
ژنه که هه ره شه ی ده کرد:

— راهه ستن! له کیتبه که م دا نا هیلم واتان به سه ره وه
بچی!

کاتیک شه وه م لی بیست لی چی چومه پیش:

— کتیبی چی ؟

— کتیبه که ی خوم. شه وه ی باسی فا ولای تیدا ده که م.

له گه لی چووم چا و له کتیبه که ی بکه م. چوومه کوخه که ی. ده فته ره کانیم
خوینده وه. باسی ژیا نی روزانه ی کارولینا و خه لکی فا ولا بوو. به وردی نووسیبوو ی.
هه ره شه و کتیبی ئیستا چاپ کرا وه و ئیوه ده یخوئینه وه.
هیچکس نه ی ده توانی له کارولینای ره ش با شتر شه م چیره که ره شانه بنووسئ.
ته نانه ت رومان نووسیک نه ی ده توانی شه م هه موو جوانی په دلته زینه له و ژیا نه
مه یینه ت باره ده رکیشئ. روزنامه نووسیکیش که خووی په وه گرتوه راسته و راست
روودا وه کان ببینی، نه ی ده توانی له ریپورتاژیکی وشک و بی گیان دا شه م هه موو
شته وه سف بکا.

بویه پاش خوینده وه ی یا ددا شته کانی کارولینا پیم وت:

— به لئنت پی ده ده م نووسرا وه کانت بو چاپ بکه م.

کارولینا زوری پی خوش بوو. چونکه ده میک بوو به ته مای چاپکردنی شیعه ره —
کانی بوو. (له فا ولا شیعریش ده لین. نازانم شتی وا چون ده کری.) کارولینا
وتی: بو دوزینه وه ی ده زگا په کی بلوو کردنه وه که شیعه ره کانم بو بلاو بکا ته وه
شیعه ره کانم وه بن هه نگلم دا و گه لیک شه م ده رک و شه و ده رکم کرد به لام که س
حازر نه بوو شیعه ره کانم بخوینیته وه. ته نانه ت جاریک ده فته ره کانم ناره ده
ده ره وه ی ولات به لام بویان ناردمه وه پیم وایه هه ره نه شیان خویند بوونه وه. له
خه لکی ولاتانی تر که م که س هه په زمانی ولاته که ی ئیمه بزنان دیاره زمانی
خه لکی فا ولا هه ره نازانم.

کارولینا وازی له چاپکردنی شیعه ره کانی هینا به لام وازی له نووسین نه هینا.
کارولینا ژیا نی خوی تاوا بو گیرامه وه:

پیشه‌نگ ۱۴

۴۶ سال له‌وه پیش له شاری ساکرامنتو - میناس‌رژ له دایک‌بووم. دووسال له مەدره‌سه‌ی سه‌ره‌تایی خویندم. ناوی مەدره‌سه‌که‌مان ئاللان کاروک بوو. له‌وی ره‌غبه‌تم چووو سه‌ر کتیب خویندنه‌وه. بیه‌که‌مین شت که خویندنه‌وه، راگه‌یاندنیک بوو: "ئه‌مرو ره‌گه‌زی ره‌سه‌ن له‌گه‌ل توم میکس".

دوای ئه‌وه هه‌ر شتیکی دیتبا ده‌یخوینده‌وه: ناوی دوو‌کانه‌کان، رستوران‌ه‌کان و ده‌رمانگا‌کان. ژنیکی روح سووک و خوین گه‌رم جیرانیان بوو. ده‌بیزانی کارولینا هه‌زی له کتیب خویندنه‌وه‌یه. کتیبکی پیدا به‌نیوی "نیزورای کۆیله". کارولینا زور زوو خویندیه‌وه. ده‌یگوت:

- چپروه‌که‌کم هینده به‌تام و چپژ خوینده‌وه و هینده
باش‌تیی گه‌یشتم بو ئه‌و کویله‌یه گریام که ده‌ست و پپی
له زنجیر دا‌بوو.

دوو سال بوو کارولینا ده‌چووو مەدره‌سه و زوریشی هه‌ز له دهرس خویندن بوو که دایکی - که بیوه ژن بوو - مال و کوچی گواسته‌وه بو زه‌وی بیه‌کانی جه‌نایی شیلیمپوی به‌ناوبانگ. کارولینا ده‌گریا، چونکه دوو سالی ما‌بوو مەدره‌سه ته‌وا و کا. به‌لام به‌ناچاری له‌گه‌ل دایکی چوو.

سه‌ره‌تا زور هه‌مبار بوو. به‌لام دواتر به‌ژیانی مه‌زرا و ده‌شت راه‌هات. تیکه‌لاوی خوهری جوگه و چریکه‌ی بالنده بوو. کاتیک به‌ره‌هه‌میان هه‌لگرت زوری پی سه‌یر بوو. له دوو ته‌لیس برنج ۳۰ ته‌لیسیان هه‌لگرت هه‌.

روژیک پیشتی کرده هه‌موو ئه‌وانه. بالنده و دار و جوگه‌له‌ی به‌جی هیشته‌له‌گه‌ل دایکی هاته‌وه شار. هه‌تا دایکی مرد هه‌ر له و شاره بوو. سالی ۱۹۳۷ به‌تاقی ته‌نیا سواری قه‌تار بوو و چووو شاریکی دیکه. شاریکی گه‌وره بوو. ئه‌وه‌نده گه‌وره و قه‌ره‌بالخ بوو که کارولینا پپی وابوو روژی جه‌ئنه. به‌لام ئه‌و روژه ۳۱ ژانویه‌ی سالی ۱۹۳۷ بوو. شاره‌که‌ش سا‌ئوپولو بوو.

ماوه‌یه‌کی زور کارولینا کله‌فت و کاره‌که‌ری مالان بوو. شووی نه‌کرد به‌لام مندا‌لیکی بوو. به‌ناچار له‌و ماله‌ی کاری بو ده‌کردن رویشته. ریگا هه‌ر ئه‌وه بوو به‌جیته‌فاولا. ئیستا ۱۵ ساله کارولینا له‌فاولایه. هه‌موو روژی ته‌ما ده‌کا به‌جیبی بیلی و رووبکا ته‌جی‌یه‌کی تر به‌لام بوی نا‌کری. دوو مندا‌له‌که‌ی تریشی له‌وی له‌دایک بوون.

ژیانی له‌ته‌واوی ئه‌وه و ماوه‌یه‌دا له‌فاولا، ته‌قالایه‌ک بووه بو مانه‌وه: به‌بیانان له‌مال ده‌چووو ده‌ر و له‌نیو زبلدانه‌کاندا له‌کا‌غه‌ز ده‌گه‌را و ده‌یفروشته و پاره‌یه‌کی بو نانی نیوه‌رو ده‌سته ده‌خسته و پاش نیوه‌روش بو شه‌و. باقی‌یه - که‌شی برسپه‌تی و نا‌ئومیدی.

ئه‌و کتیبه‌هاواری یا‌غی بوونه. به‌لگه‌یه‌کی پیر له‌خه‌م و پسه‌ژاره‌یه. وه‌ک نوسه‌ره‌که‌ی له‌نیو زبل و پسیایی هاته‌ته‌ده‌ر هه‌تا گوشه‌یه‌ک له‌ژیانی‌خه‌لکی بریزیل نا‌شکرا بکا.

وشه‌ی زبلدان ته‌عییر و وه‌سفیکی به‌جی‌یه . کارولینا ده‌لی: فاولا زبلدانسی
شاری ساوئوپولو‌یه . شاره‌که هیلنج ده‌دا و ده‌رشیته‌وه و هرچی ئینسان و زبل
و پیسایی که له گه‌رووی دئینه‌وه ده‌ر، فریخ ده‌درینه‌ه فاولا. هم‌موو پیسایی‌یه‌ک،
هم‌موو شتیکی بی‌که‌لک و زیادی، توور ده‌درینه‌ه فاولا و لیره‌ه له‌گه‌ل‌یه‌کتر تیکه‌ل
ده‌بن.

ته‌و یادداشته‌نی ته‌مرو بلاو ده‌کرینه‌وه له ۲۰ ده‌فته‌ردا نووسراون. من
هم‌موو ده‌فته‌ره‌کانم به‌وردی خویندنه‌وه . پاشان چند به‌شیکم لی‌ه‌لبژارد بو
چا‌پکردن. به‌بی‌ته‌وه‌ی ته‌نانه‌ت وشه‌یه‌ک بگورم . با‌ته‌وه‌ه بلیم : کارولینا هم‌موو
روودا‌وه‌یه‌کی ژیا‌نی روژانه‌ی خوی نووسیوه . به‌وردی با‌سی هم‌موو کار و ره‌فتار-
یکی خوی کردوه . ته‌نانه‌ت ته‌گه‌ر ده‌ستی بردبی و چیشتی ناو‌قابه‌مه‌که‌ی تیک
وه‌ردا‌بی، ته‌وه‌یشی نووسیوه . دووپات و چند پات بوون-ه‌وه‌ی روودا‌وه‌کان
خوینهری ماندوو ده‌کرد. بویه‌ه‌ندیک له‌ورده‌شته‌کانم ده‌رها‌ویشته‌ت و روودا‌وه
گرینگه‌کانم هه‌لبژارد.

برسه‌تی به‌هه‌له‌ه‌لیکی ترسناک خوی نیشان ده‌دا . به‌لام ته‌وه‌ تا‌وانسی
کارولینا نیه . تا‌وانسی ته‌و که‌سانه‌ش نیه‌که له‌فاولا ده‌ژین و کارولینا له
یادداشته‌کانی دا‌ناوی بردوون.

له‌هه‌ندیک جیگا به‌ناچار نیشانه‌یه‌کی "کا‌ما" م‌دانا‌وه‌ه‌تا رسته‌که
دروست بخویندریته‌وه . له‌و جیگایانه‌ی که‌خالی بو‌شایی‌ش هه‌یه (...). هه‌رم‌ن
دامان‌ون. ته‌و خالانه‌له‌جیگای ته‌و رستانه‌دانراون که‌ده‌رم‌ها‌ویشته‌ون. ته‌گه‌ر
خاله‌کان له‌سه‌ره‌تای پارا‌گراف بن‌و له‌نیو دوو که‌وان دانه‌بن نیشانه‌ی ته‌وه‌یه
به‌شیکم له‌نووسراوه‌که‌ده‌رها‌ویشته‌وه . ته‌وه‌ش بلیم‌که‌روژی‌وا‌هه‌یه‌کارولینا
هیچی نه‌نووسیوه . کارولینا له‌مانگی ژوئیه‌ی ۱۹۵۵ هه‌تا مانگی مه‌ی ۱۹۵۸
روودا‌وه‌کانی ژیا‌نی خوی نه‌نووسیوه . نازانم بوچی. له‌وانه‌یه‌له‌به‌ر دلسارد
بوونه‌وه‌و نا‌هومیدی بووبی.

هه‌موو نا‌وه‌کان ناوی که‌سی راسته‌قینه‌ن. جاری‌وا‌یه - له‌به‌ر هویه‌ک که
خوتان تیی ده‌گن - ته‌نیا پییتی‌یه‌که‌می نا‌وه‌کانم نووسیوه . چیروکی زور پیس و
دلته‌زینی تینا‌یه . دیاره‌خوتان ده‌زانن که‌ته‌مه‌شتیکی سه‌یر نیه .

به‌یام بو‌کارولینا و باقی دانیشتوانی فاولا:

ریپورتاژه‌که‌ی من کوتایی پی‌دی. به‌ناشکرا ده‌لیم : له‌ما‌وه‌ی ته‌و ده‌ساله‌دا
که‌له‌بریزیل‌گه‌راوم ته‌وه‌گرینگترین کاریک‌بووه‌که‌کردوومه . نازانم-نه‌م‌دیوه-
به‌لام پیم‌وا‌یه‌به‌شیک له‌روح له‌گه‌ل‌ته‌م وشانه‌هاتوه‌ته‌سه‌رکاغه‌ز.

ئیسټا ده مهوی له گه‌ل کارولینا بدویم بهلام همموتان ده توانن بیبستن:
 کارولینا تو شهونده بهرز هاوارت کردوه که دهنگت سه‌ره‌نجام
 همموانی پی راچه‌نی. درگای "زبلدان" کرایه‌وه. له‌وانه‌یه بهم جوړه هه‌ندیک
 خه‌می فاولام له سه‌ر سووک بی. به‌که‌م چاره درگا ده‌کریته‌وه. درگا‌که‌به‌ناچار
 له ناوه‌وه کرایه‌وه و کلپه‌که‌ی به ده‌ستی تو بوو. ئیسټا ده‌بی چاوه‌روان
 بین شه‌وانه‌ی له ده‌ره‌وه‌ن برواننه ناوه‌وه و بزائن زبلدان چیه؟
 کارولینا هیچ ده‌زانی که من لیسه - له نیو کوشک و سه‌رسه‌راکان - که‌می
 وام دیوه به بی شه‌وی بوگه‌نیوی زبلدان به سه‌ریان دا چوو‌بی نیو چاوانیان
 تیک ده‌نین. خوویان پی نه‌گرتوه. لییان ده‌بووری؟ وانیه؟ له لایه‌ن هم‌مو شه‌وه
 که‌سانه‌وه که له "زبلدان" دا ده‌ژین و له‌وانه‌یه ئاشکرا بوونی مه‌ینه‌ته‌کا -
 نیان ئال و گوریکی به شوین دابی لییان ده‌بووری؟ پیویسته شه‌مانه هینه‌ده دل
 نا‌حک نه‌بن.

دانیشټوانی "زبلدان" یش نیوچاوان تیک ده‌نین. بهلام نه‌ک هم‌موویان.
 هه‌لبه‌ت شه‌مانه به‌راستی بی‌تاوانن. چونکه پییان وایه چلک و خوین هه‌ر له
 تاریکی دا بمینی و به‌رچاوی که‌س نه‌که‌وی باشتره. شه‌وان نازانن تو بوچی شه‌م
 هم‌مووه‌ه‌ول ده‌ده‌ی که شه‌م درگایه بکریته‌وه. کارولینا زور که‌س له‌وانه‌ی له
 نیو "زبلدان" دا ده‌ژین رقیان له تویه که شه‌وه کوانه چلک کردوه‌ت درگانده‌وه.
 بهلام شه‌م رقه‌ش له هه‌ژاری و چاره ره‌شی خویانه‌وه‌یه.
 ئیسټا روو ده‌که‌مه شه‌وان: شه‌وه خوشکه‌تان که درگای کرده‌وه، گه‌وره‌یه. شه‌وه،
 به‌شیکه له په‌یکه‌ری همموتان. شه‌وه‌ی شه‌وه نووسیویه‌تی حه‌قیقه‌تی گه‌وره‌ی
 هم‌مو و لاته‌که‌یه چونکه زبلدانه‌کان له بریزیل، له ژوور و خوار و روژه‌ه‌لات و
 روژئاوا له قه‌راخ رووباره‌کان و ده‌ریاکان و له سه‌ر ته‌پولکه‌کان و له پیده‌شته‌کان
 گه‌لیک زورن.

به‌ره‌می هونه‌ری

شیرۆك شانوگه‌ری وینه

گاریگاتۆر و... بو پینهنگ بنیرن.

کویخا محمود

"کویخا محمود" گه لاله په که که تییدا
که سا په تی په که وه سف ده کری. ثم ته رحه
ده توانی سه ره تا په که بی بو چیرو کیکی
گورت.
"پیشه نگ"

اسماعیل مبارز یکتا

کویخا محمود پیا ویکي زور پیر به لام خه سیس و بهرچا و ته ننگ و
ده وله مده دیکي قورس و بو حالی خوی زور عاقل و زور به ته جره به بوو.
به لام هر وهک بو خوی ده بیوت خوینده واری په که ی شتیگی وا نه بوو.
له گه ل ده سه لاتناران و کار به ده ستانی گه وره و بچووکی ده ولت هات و چوی
گه رمی هه بوو. هر چند له و ناخری عومره ی قرخه قرخه ولرخه لرخیکی زوری
لی په پيدا ببوو و زور چلکن و چلمن ببوو. به لام شه وه ی ده یکرد هر
ده یکرد. چند شت هه بوو که کویخا له کانگای دلی یه وه ئیمان پییان
هه بوو. په که م، خواردن هر که باسی خواردن ده کرا له خوشی یان چاوی
ده رده پیری و تفی زاری قوت ده دایه وه و هر که ملچه ملچسی نان
خواردنیسی ده ست پی ده کرد په کسه ر پشووی سوار ده بوو، هر چند
کویخا له خواردنی هیچ جوړه خوراکیک نه ده پرینگایه وه به لام دوکولیوی
به لوشه و دورون و گه نمه کوتا و کاردوی پی له هه موو خواردنه کان خوشتر
بوو. شه گه ر له کور و کویونه وانیش بانگ هیشتن کرا با ده با په کیک
له و خواردنانه به تا په تی بو کویخا ساز کرا با. پاش تیر خواردنیسی که
ده بیوت الحمدا لله و پیده که نی له نیو ددانه پیسه کانی دا پارچه زیریکی
چلکن وه دهرده که وت. له باره ی خه ویش کویخا بی تاقت بوو هر
شه وه نده چاوی لیک نابا خه وی لی ده که وت و ده نگی پرخه ی هه موو
ژوره کانی مالی پر ده کرد. به لام له باره ی ژن دا کویخا هر بوی

نه ما بوو. هر چه ندکار نامه ژبانی ژن و میردایه تی کوپخا بریتی بوو له
 یهک ژنی مردوو، دوو ژنی ته لاقدر او، دوو ژنی حازری و یهک دانه ش که
 به پچوکوی لی ماره کرا بوو، هیشتا نهی هینا بوو. زور جار له باره ی
 ژنانه وه ده بیوت کاتی خوی کچه کانیا ن زینده به چال کردوون ئیستا که س
 باسی شه وه ناکات. من نالیم زینده به چالیا ن بکه ن به لام ژنانی ئیستا
 چارشویش به سر خویان نا ناده ن، من ژنان باش ده ناسم به رب العالمین
 شه وانه ی چارشویشیا ن هه یه وه ی وه ی په نا به خوا خوی به من توبه .
 به لام له هه مووی شه وانه گرنگتر، کوپخا ته وای بیر و هوش و دل و میشکی
 به ته وای لای پوول و پاره بوو. پوول، دلدار و ده رمان و هوی شادی و
 حه سانه وه ی بوو. له نیوی پوول، له دهنگ و زرینگی پوول، له ژماردن و
 رهنگ و راگرتتی پوول دلی ده کرا به وه و خوشی ته وای به دهنی داده گرت.
 بویه بو به ده ست هینان و کوکردنه وه ی پوول هر کاریکی که ده یکرد به
 حلال و زه لال و ره وای ده زانی. له به یانی به وه که هه لده ستا ته نانه ت
 له نیو لیفش نا هه موو هوش و بیری بو وه رگرتتی قازانج و لابردنی
 زه ره ر بوو. کوپخا داهاتیکی به کجار زوری له تووتنه وانه نیوه کاره کان و
 ته ون به ستنی دیکه ی سیاسی و کرین و فروشتنی دیکه ی سه رپی بی ده ست
 ده که وت و شه گه ر ده ستی له نیو دلی خه لکی نابا و جه رگ و دلی هینا بانه
 ده ری تیری نه ده خوارد به و حاله ش قازانجه زوره کانی زوو له بییر
 ده چوو و شه گه ر به ده گمن تمه نیکی زه ره ر کردبا بگره و به رده و هه راو
 هوریا به کی ساز ده کرد که سه گ خا وه نی خوی نه ناسیبا وه وه ک روزی
 مه حشری لی ده کرد. ها واری ده کرد و ده بیوت رووتیان کردمه وه، ده ور و
 زه مان گورا وه. ناخر زه مانه خوی به هه ر شه توم هه ی شه وه. چ زه مانیکه
 شه من تی که وتووم. کوپخا برویا به کی پته ویشی به قیامت نه بوو به لام
 دینی بو خه لک به پیویست ده زانی هر بویه خوی به پیا و چاک و
 مه زه بی نیشان ده دا. له به ر نه وسنیا ن مانگی ره مه زان به بیان سووی
 نه خوشی به روژوو نه ده بوو به لام له سه ر لیوان جولانه ی به استغفر الله ی
 ده کرد و له باره ی قازانجه کانی روژوو شه چرو پاداشتی دنیا ی ناخره ت به
 دریزی قسه ی بو خه لک ده کرد. له مانگی ره مه زان له مزگه وت نه ده هاته
 ده ر مه گه ر گوزارشیکی له وه زعی خه لک بو کار به ده ستانی ده ولت یردبا.
 کوپخا زه کات و سه ر فتره ی خوی ده دا به کور و ژنه کانی خوی و خوشی
 به وه دلخوش ده کرد که زه کاتی ناوه و حه قی خوی به چی هینا وه زور
 جارانیس ته بلیغاتی ده کرد و ده بیوت زه کات و سه ر فتره به رنامه ی
 نابووری خوی به خه لکی هه ژار و نه دار. شتیک که کوپخای زور بی هیوا و
 بیزار ده کرد شه وه بوو که کوره گه وره که ی که جیگای هیوا و ئومیدی کوپخا
 بوو به پیچه وانه ی شه وه که کوپخا ده به ویست ناره ق خور و قوما ر باز و

دهست بلاو له ټاو دهرهات. له هممووی ته وانه سهیر تر کویخا له نیو
حیزبهگان دا کومه له ی له هممووان ناخوشر ده ویست ته و پپی وا بوو
که نه گهر کومه له ده سلاتی به دهسته وه گرت مال و سامانه زوره کسه ی
لی ده ستینی و خوشی له چوار میخه ده دا بویه که باسی سیاست ده کرا
سهری زمان و بنی زمانی جنیودان بوو به کومه له. هر کات باسی ته وه
کرا یا که پیشه رگه له ناوچه دایه و ده نگو له نیو خه لک بلاو بوو یا په وه
که کویخا جا سووسیکی گهره ی ده ولته و تا ئیستا چند که سی بی تاوانی
به تومه تی کومونیسیت بوون به گرت داوه، کویخا ده هاته نیو خه لک و
ده بیوت من له گل که س پرته و بوله م نه بووه، من کلوم له راستسی دا
دراوه حه وجی ته وه نی په خه لک باسی من بکات بو خوم ناگام له
همموه هست و خوستیک هه په. کوره کانیش بو خویان ته وه چاک ده زانن.
چند روژیک پیش ته وه ی که کویخا بمریت هر وه ک بو خوی زانی بی
که ده مریت له ترسی مردن ناگای له خوی نه بوو نارامی لی هه لگیرا بوو
به تاییه تی له و سرده مه ی ناخری عومری وی که ما مه له و بازرگانی گهره
په یدا ببووبه قه ولسی کویخا پوول باران بوو، نیگه رانی ته وه بوو به شسی
له و پوول بارانه نه بیت و بمریت. بویه نه گهر که سیک چووبا لای و وتبای
خوا ره حمت پی بگا، نارحمت ده بوو ده بیوت خوا ره حمت پی بکا پانی
بو خوت بمره. ده بیوت لیره به دواوه هر که سیک بلی خوا ره حمت پی
بکا لی قبول ناکه م. سهرت نه بیشینم کویخا لای به یانی پیش تاوا
هه لات مرد و سی کچی به میرد و کوریکی به ژن و مال و دوو مندالی
په ک ساله و دوو ساله ی له پاش خوی به جی هیشت، ته و دوو منداله له
ژنه تازه که ی بوو که عومری ۱۷ سال و هر ناوا سی سالیک ده بوو هینا بووی.

P3

X

خۆزگه كانت له دهس مه ده
چونكه نه گه ر خۆزگه كانت له دهس بچى
ژيان وه كوو بيا بانيكى قاقره
كه سه رانسهر به سته لك بى.

دوو پارچه شيعرى لنگستن هيوز
محمد مصرى كردويه به كوردى

خۆزگه كانت له دهس مه ده
چونكه نه گه ر خۆزگه بمرى
ژيان وه ك پالى مه لپكه
كه ئيتر مه گه ر هه لفرين
به خهون ببينيه وه .

هه ر به راستى موكا فاتيكي زور سهيره
نه گه ر مه سيح دووباره زيندوو بپته وه و
پيستی وه كوو ئيمه ره ش بى!
خوا ده زانى له ئامريكا
چهند كليسا هه ن كه مه سيح
نه كرى نويزيان تيدا بكا .
چون ره شه كان
هه ر چه نديكيش موقه ددهس بن
قه ده غه به بچنه نه و كليسا يانه .
چونكه له و كليسا يانه
به جيبى مه زهه ب
ره گه ز شه رته و به حساب دى.

جا بويره له جيگا يه ك شه مه ت به سه ر زماندا بى
هيچ دوور نيه بئگرن چوار ميخه ت بكه ن
هه ر وه ك خودى عيسا ي مه سيح !

قەلەم

نە خۆر دەبىي بە ژيىر سيگار،
نە مانگ سەبەتەي بەرماو،
نە ئەستېرە بە ملوانكەي
ژنم. سولتان،
نە قەلەمى منيش تاژيى
راو، كە روپشكى ئاغان.

سى پارچە شيعرى
حەمە سە عىد حەسەن

نە تەم كىر دۆتە بەرى
بووكى شيعرم،
نە زاواي ھىچ نووسىنىكم
ھاناى بۆ روپوش بىردوۋە .
ئەوى جارى ھاژەي چەمى
ئەم قەلەمە
مالىنە كراو، ھەي بىستېي،
گۆرانىم دە ناسىتە ھە،
نە بە نھىنى بانگ دە دەم،
نە پەنھانە ناو نىشانم،
گەردىنكى ھەلۆ ئاسا
سىنە يەكى بىي قەلغانم،
بەدواي شىرى دەستى سوورى
مىر غەزەبا سەرگەردانم .

چنگ سوورینه :
به سه چی دی
کانیا وی روونی ژیانی
که سوکارم شلوئی مه که ن!
قه له میکی سه ربلندم هه یه تا کوو
مه لی گیانم
له هیلانه ی له شما بژی
دژی سته م و پیدای
پپی ده نووسم ،
نهک له به ر که سوکاره که م
هه موو گه له که م سه ر بهرن
جه للا ده که م رانا مووسم .

په کسانى

ناظميا

که خور پرشنگى ده نيزى
بؤ گوى زهوى ،
نه گوى ده داته نيشتمان ،
نه پله و پايه نه ره گز ،
نه رهنگى پښت و نه زمان.
هيشتا زمان
له ناو هيلکهى ميژوردا بو ،
تايين سهرى هه لنده بو ،
خور هه خوره تاوى ده نارد ،
شمال، شنه ،
ههور، باران ،
ده ريا ناوى
ده به خشيبه هه موو جيهان.
من نازانم
کهى به سته له کى جياوازى ده توښتوره .
به لآم هه موو سهرى خورى
ده بينم به نهو روزه ووى
بالى به رينى په کسانى
سهر اپاى تم سهر زه مينه ده گريته ووه .

۱۹۹۰-۱-۲۸

دیمین

نهم جیهانهم
جاری وه کو
دهریای خونینی بی که نار
دیته بهرچاو،
جاریکی دی
وه کو جهنگه لی بهرینی
سینداره و پتی هه لخراو .

له ته لاری بلندی ده وله مه ندانا
بهردی که لله ی سهر ده بینم،
له کارگه بانا گوپرستان،
له ههر گوئینکی پاراوی گولدانیا نا
پاییزی ته مهنی ده ورو بهر ده بینم،
له زه رده خه نه ی لیویانا
تا پزی *مردن،
له ههنگوینی گفتاریانا
به شانه وه،
له نسکزیانا * دواروژی
که شاره ی کارگه ر ده بینم.

۱۹۹۰-۲-۱۱

* تا پزی: به شایی، تارمایی
* نسکزی: گلان

نه مجار زه وی هاته قسه

نه حبه دی شاملوی ناصر حسامی

ئینسان هیلاک و تنیا و به ئه ندیش، له سه ر به ردیک دانیشتیوو. په ژیاوان
له کرد و کاری خوی، زه وی قسه ی له گهل ده کرد و پپی ده وت:
- نانم پی دای و، له وه پ بو مه پ و گارانت و، گهلای ناسکی سه وزه هه تا بیکه به
پپخوری نانت.

ئینسان وتی: ده زانم.

نه مجار زه وی وتی: - به هه موو ده نگیگ من له گهلت دوام: به شنه و با، به
ههلقولینی کانی په کان له نیو به رده وه و، به دایا رینی نا و هه لدییران،
وه به دارووخانی هه رهس له شاخه وه ئه و کاته ی زور بی ئاگام ده هاتیه
پپیش چا و. به ته پلی هه ور و تریشقه ی توفان توم ده دواند.

ئینسان وتی: ده زانم ده زانم، به لام چلونم ده توانی له نهینی ی راسپارده که ت
بگم؟

زه وی پپی وت:

- هینده سه هل و ساکار نه بوو. چونکه په یامنیرانیش که م نه بوون. تو ده تزان
من به خوشه ویستی ده ته رستم. نهک له چه شنی عاشقیکی به ختیاریش
به لکوو به دلی خوم بو تو چه شنی که نیزیکی زیر خه رید بووم.

ئه وه نده خوشم ده ویستی که هه رکات ده ستت بو دینام له ش و گیانم به
هه زار نه غمه ی خوش وه لامی پی ده دایه وه. وهک نو بووکیک له نیو به رگی
بووکینی دا، که ناله و سکالای ئازاری جهسته ی بکاته گورانی پیک گه یشتن و
کامیاری، یان ته لی سازیک که هه ر زه خمه په ک بکاته زیل و به می هه وایه کی
دلنشین به چه شنیکی تر - ئای، چ بووکیک، که گشت جاریک به کچینی

ده هاته نیو نوین و جیگات. (وه های دهوت زهوی) له کام سارای وشک و قافر بیریکت هه لکنده که به ئاویکی سووک و ره وان کامروام نه کدی؟ له کوی به دهستی تووره راساوت، به ته مای ئاره ق ریژی پیت و فهرم، به نووکی گاسن جه ستمت لاوانده وه و خهرمانی سوورم نه کرده پاداشت؟ ئینسان جاریکی دیکه وتی: چلونم ده توانی پی به په یام و نهینی راسپارده. کهت بهرم؟

- دهت زانی که عاشقانه خوشم دهویی (زهوی وهلامی پی شه دایه وه) توو نهت زانی. راسپارده له دوا ی راسپارده، به هه زار دهنگ تیم گه یانندی و پیم وتی دل به ئاسمان مه سپیره و رووی لی وه رگیره که هه رچی ئیلها مه هه ر له خاکه وه دی. لیم راسپاردی، بهک له دوا ی بهک، که پایه ی توو جیگای بنده و کویله نیه و شانت بو نیری کویله یی نیه که سهروه ری هه موو بهرینایی خاکی و، شه وه ی توی به سهروه ری گه یاند، خیر و چاکه ی ئاسمان نه بوو، وه ف... ای زهوی بوو. ئاخ که من له پله و مه رته به ی خاکه ساری عاشقانه دا، سه ردار و فهرمانه وای بهرینایی جیهان بووم و بژیمن و ئاوه دان به سیحری ده سته کانی تو، پیش شه وه ی که توی فهرمانه وای گیانی من بپیته که ره بنده ی ئاسمان و ده ست بخته سه ر سنگ و ته ویل بخته سه ر خاک و، ئاوا سه ررم شور و، شانم کز که ی.

ئینسان، به شه ندیش و هیلاک و شه ره زار، له ناخ وه ده نیالاند. زهوی هه روا قسه ی ده کرد: به ته وای هی توو بووم و ته سلیمی تو، چه شنی چوار دیواری مالیکی بچووک. توو عیشقی من وای لیکردی سه رت له هه موان به رزتر بی. جه خار! ئه لیبی تاوانم هه ر شه وه بنده بوو که له ژیر پپی تودا بووم. بو شه وه ی به خوینی من پهروه رده بی، ددانم له سه ر جه رگی خوم داگرت وهک ئوخزنی دا یکیک به ژانی مه مکه کانی هه تا کورپه ی داوینی خوی به شیله ی گیانی پهروه رده کا.

فیرم کردی به شوین بهرد و ئاسن و روح دا، سنگی عاشقم هه لدی هه ر له پینا و شه وه که کا تیک ده سته کانت گژ و تووره جه ستم ده لاویننه وه، ده ست به تال نه بی و خاوه نی چه کی خوت بی. به لام، تو، رووت لی وه رگی رام چونکه من و ئاسنت له و خره به رده کوشنده تر هه ته پیش چا و که هه پیللی له خوین گه وزاند. ئا به م چه شنه خاکت له قوربانایی به دکرداری به کانت پر کرد.

ئاخ، زهوی به که ی هه ر خوت ته نیا! به ته نیایی جی یان هیشتی!
ئینسان چه په کی لی هه ات. وتی: چاره نووس وا بوو. ئاسمان قوربانایی به کی ده ویست!

نه! ده یه وی من گورستان بم! (زه وی وای وت)
 تو، چلون شهرمه زاری ناتگری باسی "چاره نووس" ده که ی که "چاره نووس"
 هر به تنه نیا بیانوی ته سلیم بیون و چوک دادانی بی جهرگانه؟
 شه و چادوگره فیرت ده کا که عدالته له عیشق بهرتره. - جه خار! کسه
 شه گر عیشق له نارادا بوا به هدرگیز سته میک نه ده بیو هه تا عداله تیکی
 نا به کارانه ی له و چه شنه پیویست پی. - شه مجار چاوه کانت ده به ستن و
 شمشیریک ده نینه نیو ده ست، هر له و ناسنه که من پیم دای هه تا بیکه یته
 نووکی گاسن!

شه و تانی! بروانه شه و گورستانه ی که ناسمان له عدالته سازی کردوه!
 شه ی دریخ و چه سرته بو خوم! له خوم ویران و بی حاسلی!

شه و باران له نیو کا ول و ویرانه کان گفت و گویان بوو که با گه یشتی، نیوان
 تیکده ر و پر هه را و هاوار.
 زور پی نه چوو که دووبه ره کی یان تیکه وت و هه را ساز بوو له سه رتاسه ری خاک
 و، که س حورمه تی گرمه ی هه وری نه گرت که چه خما خه له دوا ی چه خما خه
 ده بیوت بی ده نگ بن.

زه وی وتی: ئیستا شه و ا گه یشتینه دوو ری یانی له یه ک جیا بوونه وه.
 تو، ناقه ریگات روو زه ردی یه له بی حاسلی خوت. ئیستا، که تو سه رت بو
 چاره نووسی فریوکار دانه وانده، پیا وانه بیکه!
 به لام من که ویرانی ده ستی توم، له سه ر شه مه داره سارده، هیشتا کارم ته و او
 نه بووه: چه شنی ژنیکی عاشق که ده خزینته نیو نوینی دلداره سه ره لگرتوه که ی
 هه تا بونی هه تاسه ی پیوه نی، سال به سال، هه موو سالی دیمه وه جی ژوانی
 یه که م به فرمیسکی یاده کانه وه.

یادی به هارام پیدا ده رژی بی شه وه ی که به مزگینی شیوو وه ردیکی تازه تاوس
 بم و رهنگا ژوی ره گیگ له مندا لام دا هه ست پی بکه م. هه و ره کانیش سه و
 پیووش و په لاشه ی له باوه شمی ده په ستیون، به فرمیسکی نه زوکی خویان دین
 بو دلخوشی دانه وه م.

به لام گیانی من دلخوشی یه ک له چاره ی نه نووسراوه:
 بیر له سه ر هه لگرتنی تو ده که مه وه سولتانه به زیو و شکا وه که ی به رینا بی هه موو
 جیهان که چون شه فسوونی چاوی پیس کاری تیکردی و شکا ی.
 ئیسته ش

له یاده کانم دا - چاو به فرمیسک و دل که یل -
 له سه ر جه سته نا ئومید و بی هیوا که م
 له جیگه ی په نجه کانی تو ده که ریم.

ده توانن

ن. حسامی

ده گیرنه وه مردوو به کیان بو قه برستان ده برد .
مندالیک که دهستی باوکی گرتیوو، پرسیری کرد: باوکه شه و پیاوه بو
کوی ده بن؟ باوکی به زه رده خه نه یه کی سارده وه جوابی دایه وه :
ده بییه نه جیگا یه کی تاریک و سارد و سر و نماوی. نه ده رگای هه یه
و نه په نجه ره نه هچی تیدا را خراوه و نه هیچ چرایه کی تیدایه . ته نیا
مشک و مار هات و چوی تیدا ده که ن.
منداله که بو چند ساتیک، خه میکی ناشنا له دله بچکوله که ی نیشته .
دهستی باوکی به ردا و به ره و مالی خویان هه لاته وه . هه ره له بهر ده رگا وه
هاواری کرد: دایه ! دایه ! کا برایه ک مردوه . شه وه ده بیهن بو مالی
خومان !
شه مه شه گهر چی ته مسیلیکه ، که ره نگه شیوه شه زور جار بیستبیتان و
پیی پی که نبین، به لام شه مرو، وه ک واقعییه تیکی سه رسخت و زیندوو
له زور جیگا به تالی خوی نشان ده دا .
زورن شه و مالانه ، که تاریک و سارد و سر و نماوی، بی چرا و راخهر ،
نموته ی زیندووی قه برن. شیوه ده توانن له زور قوژینی شاره که ی خوتان
شه م جو ره مالانه به دی بکه ن. شه مه چا ویکی وردبینی پی ناوی. ته نیا
شه وه نده به سه ، که سیک قودره تی روانینی هه بی.
شه و که سانه ، شه وانه ی له و مالانه دا ده ژین، که سانیکی نه تا سرا و نیسن
ناشنا ن. زور ناشنا !

هر شه و گه سانهن كه به يانان، له سه رمای وشك و تيغ ئاسای بهری به ياندا دینه مهيدانی كار و پاش چهند سهعات چا وه روانی، بيكار و بی حقه دست ده گه رینه وه .

شه و ژنانه ن كه، گولوانه يه كی كوون و دراو به شانه وه، كاری مالان ده كهن. شه و منالانن، كه كاتيك له مه دره سه دینه در، زیاده له هه موو منالانی تر كوور ده رون. له سه رمان كوور ده رون و بهرگی بهریان ده ره قه تسی سه رمانا یه .

شه و كیژولانن كه هه تا شیواری له لای فه رغونه نانیک دا ده نیشن، بو نان فروشتن، وه ده سته كانیان، وهك دوو بالی شكای كوتریک، ده ده نه بن باغه لیان .

شه مانه نزیكترین كه سان و ئاشنایانی چینی شیمن . شیوه، شیوه كه خوتان گه لیک جار تامی مهینه ت و دهر د و ژانتان چه شتوه، ئایا ده توانن له حزه یهك، بو تا قه یهك له حزه، دلی شه مانه شاد بگهن؟

ئایا ده توانن دلنیا یان بگهن كه ژیانیا ن هه تا سه ر، وا نابی؟ ده توانن دلخوشی یان بده نه وه و پیمان بلین شیمه زورین؟ ده توانن به لینیان پی بدهن كه له پینا و به خته وه ری ها و به شه دا، تیده كوشن، وه هه ودای هیواورزگاریتان لیک گری ده ده ن؟ شه گه ر له خوتان را ده بینن، چا وه ریبی چین؟

شبعرمان بو بینرن .

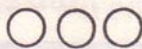
شبعری خوتان یان شبعری شاهبازانی تر .

نامهكانتان، نه زهرو پيشتيارو ره تنهكانتان یارمه تیمان ده كسا كه "پیشهنگ" هه رچی ده وله مه ندرتو پاراو تر به ره و پیش به رین .

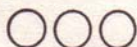
مهیلی بیستان

احمد بازگر

نامه‌وی وهک دیل بژیم من ژینی ئینسانیم دهوی
په یکه ره‌ی وشکی ژیانم بانگ ده‌کا گیانم دهوی
ئیمشه و ئیجاسی بزوزم ئوقره ناگریت و دهلی
هه‌ستی نه‌رمی، سوزی گهرمی، شیعری راسائیم دهوی
حه‌ز ده‌که‌م چیژی ژیانی دوور له مه‌ینه‌ت تام به‌که‌م
بو برینی کونی میژووم شه‌مرو هه‌توانم دهوی
نامه‌وی چی تر ببینم ره‌نگی زه‌ردی کورپه‌کان
ره‌نگی سوور و لیوی به‌بزه‌و چاوی شادانم دهوی
نامه‌وی هویه و هه‌وار و نانی شوانی و دوی ترش
ژینی بی ناسور و ده‌رد و نه‌زه‌ی بی شوانم دهوی

گه شتی باغ و سه رشه قامی ته ختی شارانم هه بی
 کوا ده لیم عاشق به کیو و ژینی شا خانم ده وی
 کوا ده لیم شه و خوشه باران لیت بدا و ری دهرنه که وی
 گوشت و ئیسقانه له شی من، شه و هه دادانم ده وی
 ده س بدا بوم هه لمژم بونی گلووکی سر گلو فک
 بوگه نی بارووت و گولله و هه لپرووزانم ده وی؟
 ده نگی موسیقا یه کی مه ند لایه لایه م بو بکا
 بوچی ده نگی توپی گه وره و گولله بارانم ده وی؟
 کوا له دل نیزیکه ماچی بی گیانی لوولی چه ک؟
 گه رمی لیو و ماچی زیندووی کولمی یارانم ده وی
 تا کوو سفره ی توخی مالی گه رم و رووناک ده س بدا
 بوچی گرمه ی ژیر ددانی نانی گیرفانم ده وی؟

ورشه ورشی به رقی شاری دوورم زور جار دی به شه و
 من ده لیم شارم ده وی، شاری چرا خانم ده وی
 تا له وی ئالای شه وین و خوشه ویستیم هه لیکه م
 شاری خوشی پیر له خه نده و خه لکی بی ژانم ده وی
 دووکه لی هانای هه ناسه ی بی به شان هانم ده دا
 بیم به ره و لووتکه ی مه به ستم رانه وه ستانم ده وی
 دیوی سه رمایه له سه د لا خوینم ده مژی بی پشوو
 زور له لام نه نکه که بیژم من پشوو دانم ده وی
 ئاسوم لی دیار بی له لایه ک ده س له بیتم خانه یار
 بوله سه ر ئه م دوو ری یانه هیشتا خنکانم ده وی
 شه ونخوونی باوباران، شریخه گولله و برسیه تی
 با له ژین میوان بن شه مرو هه ر هه موویانم ده وی
 درک و دالی ده وری بیستان تیپه رینم من ده بی
 نه ک له خوشی درک و دالا مه یلی بیستانم ده وی

له پشت نیوه وه

"نازاد"

کوردستانی عیراق

ها تون گوی له شیعر بگرن؟

باش گوی بگرن!

ئیوه وشهن،

ها تون گوی له شیعر بگرن؟

باش گوی بگرن!

ئیوه وشهن،

ئیوه پینووس و کاغه زن،

ئیوه شه رابی سه ر میزی

شاعیرانیکی تهرن،

ئه وانه بو دامرکانی کولی دلیان

پارچه پارچه سهرتان ده بگرن!

ها توون گوی له بانگه‌واز و قسه بگرن
باش گوی بگرن!

ئیووه روودا وی رووخانی ده‌سته‌لاتن
ئیووه گیزه‌ی بیه‌که‌م گولله‌ی نیو‌خه‌باتن
ئیووه پشکوی شه و که‌سانه‌ن
دوینی بو سهر قه‌لای مهرگ
پول به پول، کومه‌ل به کومه‌ل
ده‌سته ده‌سته ری ده‌هاتن.

ئیووه گه‌مه‌ی رابواردنی
رابه‌رانیکی غه‌ریب و بی‌خه‌به‌ه‌رن
لیرانه بو ناو و نیشان
بو پپییا هه‌لدان و سه‌یرانیان
چرکه چرکه
هه‌لتان ده‌گرن

به سهر گازه‌رای پشت‌ناسا
له سهر زه‌ویتان داده‌گرن!

شاعر ئیووه و

هه‌ر ده‌په‌نجه‌ی ته‌زیوی مناله‌کانتان

شاعر ئیووه و

نانی وشک و سارد و سری‌ماله‌کانتان

شاعر ئیووه و

نه‌فره‌ت و رقی‌روژانه‌ستان

بانگه‌واز و قسه‌ش ئیووه و

شه‌ره‌کانتان، جوینه‌کانتان

رابه‌رانیش

ده‌ست له ناو ده‌ستی خوتان و هه‌ر خوتان و

له نیو ئیووه و خوینه‌کانتان.

نه قشەى جیهان

یون سوک جونک 'گره" یی
ن. حسامی کردوویه به کوردی

له مه دره سه ، پێیان وتم
نه قشەى جیهان بکێشمه وه

دوینی شه و

تا به ڕى به یان، دانیشتم و

بو سنووران

خه تم کێشا .

ئه گهر جیهان یهک ولات با

گهر ولاتی من نه بوایه و

ولاتی تو و

ولاتی ئه و

هیچیان نه بان؛

چ ئاسان بوو

کێشا نه وه ی

نه قشەى جیهان!

نان

"آموزگار"

شده به ق کردویه به کوردی

من ساله های سال
له سهر ته خته ره شه
نانی سپی گه نمم
ده رس دا وه .

سه لاله و شاگرده ی
که پییی وایه
نانیش وه کوو
هه وای مه سمووم
پر به دنیا هه لژاوه !

بِه بَك بِيَوَه

شہ بہ ق

بہ تہ نیا جیّ دہ مینم
لہ پەر تاوی شاره زور
بالم لہ تاگر دہ دہم
دہ بم بہ قہ قنہ سی سوور

تہ نیا لہ شاخ و داخان
بوؤ خوّم بہ جیّ دہ مینم
دہ بم بہ تاوی باران
ہیواکانم دہ چینم

با ہەر شاره دہرم کهن
من "مارووت"ی ہہردانم
رازیکم والہ دلدا
تازیزترہ لہ گیانم

دلم دہ کهنم بہ گولزار
چاوه کانم بہ کانی
بوؤ گشت یارانی دوورم
دہ بمہ شیعہر و گورانی

به بی ئیوه کز دهم
وه کوو پوووشی دارستان
ده بم به شمشالی کون
نالهم ده گاته ناسمان

چیروکی کون و تازهم
به سه رها تم بخوین
به هه شتیکه ناره زووم
بمیتم یا نه میتم

من به هارم له دلدا
روونم وه کوو ته رزاوان
رووحی تازه ی ژیانم
ده بمه ترووووسگی چاوان

چون ناشقم به ئیوه
له بیرتان هه ره ده مینم
قه قنه سم گهر بسووتیم
ره سه نتریش ده نویتیم.

جه نجال و هه لایه کی خه والوانه پره. لیسره په که شینسان تووشی "ماما خانم" یک دهبی که وهک مشک به پهله و هات و هووتیکه وه تووند و تیژ تی دهبه ری. ژنیکی خوشه ویست و له خوبوردووه. هه موو گیانی خوشه ویستی و دلسوزی لی دهباری و به هه موو وجودیه وه عاشق دهبی. شهگر زله په کی زور توندیشی لی بدهی هیشا دلی نایی شاکیش هه لکیشی. ده لی له خاکی ته هه موول و له خوبوردویی دروست کراوه. له شانوی "سن خوشک" یش دا "شولگا" هه روا دهبینین. شهویش له عاشق بوون دا وه ستایه و بی یهک و دوو رامی ژن براهی دهبی که ژنیکی فاسد و بازاری په. له پیش چاوی شولگا ژیانی خوشه کانی به فساد ده کیشری. شولگا دهگری و فرمیسک ده ریژی، به لام ناتوانی هیچ بکا و هیچ بلی، ته نانت پهک وشه شی له دژی شه چلکاو چلپینی ابتذاله له دم نایه ته دهر!

له شوینیکی دیکه "رانوسکی" په ته وه زه له کان یا خاوه نی باخه شالوبالو هه کان دهبینن که وهک مندالیکي سه رهرون له حالیکدا له بهر پیری شازی به ده نیان شل بووه ته وه. نه شهویه که بمرن و نه ده زانن که له دور و بهریان چیه و چ خه به ره. هه میشه ناله و بوله یانه. وه کوو شه نگه له ژین، نایانه وی هیچ بزائن و هیچ مه لی کیشیان به تیکه لاوی له گه له ژیانی تازه نیه. دانشجوویهک به نیوی تروفیموف له نیویان دایه. ترفیمونی بیچاره به لیها توویه کی ته واوه وه له پیویستی کارکردن فسه دهکا. به لام خوشی ده ست و پی سپیلکه په. شهویش سه رگه رمی مه سخره کردنی "واریا" په که بی پشوودان بو شه مفت خورانه کار دهکا.

له داستانیکی تردا "روشینین" که وتوته سه ر خه ون و خه یالی شه وه که داخوا سن سه سالی تر ژیان چه نده خوش دهبی. له حالیکدا له ژیانی واقعی خویدا به ته واوی له تاریکی دا به سه ر دهبا و وا بهر چاوی به خه ون و خه یال تار بووه که نابینا له ده ور به ری خوی هه موو شتیکی نیستا له حالی شال و گور و نه مان دایه.

له نیو به ره هه مه کانی چخوف دا سه فیک له ژنان و پیواون به بهر چاوی نیمه دا تی ده پهرن که هه موویان، چاو و دل و گوویان به هه واو هه وس و نه زانی و گهوجی و ته ماح و ته وه زه لی گوش کراوه. شهوان هه موو شتیکی باشیان ته نیا بو خویان ده وی. وه کوو کویله په کی تر سه نوک به و ژیانه ره شه وه چه سپاون. به دنیا په که هه له و پیچ و په ناوه و به بی شاسوییه وه تی ده پهرن. ژیانیان له خه روا ریک قسه ی پووچ و بی ره بت، له به ری داهاتوو دا پر ده کنه وه و وا هه ست ده کن له حالی خازردا له م دنیا په جیگاههک بو وان وجودی نیه.

پيشه‌نگ ۱۴

جارچاريک له ناڅي کپړي ژيانی شم خه‌لکه دا له پر دهنګي گولله‌يک ده‌بيستري شمه "ايوانف" يان "تريپيلوف" يکه که تازه له خه وهستاوه. ئيستا هه‌ستی به‌وه کرده که ده‌بن يا ده‌بوا چي کرابا، له‌بر شه‌وه توله‌ی له خوی کرده‌ته‌وه، خوی گوشتووه!

زوربه‌ی شه‌وه خه‌لکانه خه‌ونی خوش خوشی دوو سه‌د سالی داهاتوو ده‌بينن. به‌لام شه‌قليان به‌وه ناشکی له خویان بپرسن شاخ شه‌گر شه‌وان هه‌روا دانيشن و جله‌ويان به‌ ده‌ست خه‌يالات بسپيرن شه‌دی ژيانی ئيستايان چي لی دی؟ کی ژيانی ئينساني شمرو له و زه‌لاله‌ته دينيته ده‌ر؟ کی شه‌وان خوش به‌خت ده‌کا؟

له سه‌فی پيشه‌وه‌ی شم جه‌ماوره ره‌ش بين و ناٹوميد و هه‌ژاره دا، ئينساني تيژ و دانشمه‌نديکی وشيار هه‌نگاو ده‌نی، که ته‌واوی خه‌لکی ولاته‌که‌ی به‌ جوانی ده‌بينی. شمه‌ خخوفه که به‌ بزه‌يه‌کی تال و به‌ شاه‌نگيکی نه‌رم و سه‌رزه‌نشتيکی قوول، وه به‌ ده‌رديکی گران له نا و دل دا و به‌ ده‌نگيکی پر له خوشه‌ويستی و راستگويی روو ده‌کاته خه‌لک و ده‌لی:

"دوستانی من خراب ده‌ژين، شم جوره ژيانه شياوی ئيمه نيه."

وه لاهی نامه گان

☆ قه لادزی ها وریبانی هونهری پیشره و
نامه گان له میژه به ده ستمان گه یشتوه . نیمه پیشوازی را و پیشیاری ئیوه
ده که یین . هه ولده ده یین په یوه ندی نزیکمان پیکه وه هه بی .

☆ هه ولیر کاک محهمه د ره نجا و
" چهند سه رنجیک له مهر نووسینه که ی ریبوار " که ره خنه له سه ره مه قاله یه کی
ریبوار له ژیر ناوی " حیزبی دیموکراتیش هه ژاری گرته با وه ش " به ده ستمان
گه یشت . له نامه گان دا ئیشاره تان به وه کردوه که نووسینه که ی ریبوار له
سه ر " هه ژار " شالاویکی نابه جی بووه و به وردی ته وزیحی ئه م مه سه له -
یه تان دا وه . ئیوه نه تان وتیوو ره خنه گان تان له پیشهنگ دا چاپ بکه یین .
هیوا دارین له باره ی نووسینی تریش دا ره خنه گانی خوتانمان بو بنیرن .

☆ ها وری کا وه
دوو شیعی " بو چه پ بو چه پ... " ، " ئیوه بیرون بو دهره وه " به ده ستمان
گه یشت . چا وه ریی به ره ه می با شتر و زیاتری ئیوه یین .

☆ کاک عه بدولله غه فوور له سوئید
به سپاسه وه له ناردنی نامه تان ،
۱- ژماره ۱ی گو قاری پیشهنگ سالی ۱۹۸۵ ده رچووه . به داخه وه ته نیئا
یه ک نوسخه ی له ئارشوی کانوون لای ئیمه ما وه ته وه .
۲- جیا له زمانی کوردی به فارسیش پیشهنگ دهره جی ، له ژماره ۱ تا ۴
پیشهنگ به دوو زمانی کوردی و فارسی ده رچووه . له ژماره ۵ به و لاوه به هه ر
کام له زمانه گانی کوردی و فارسی به جودا چاپ کرا وه . تا ئیستا پیشهنگی
ژماره ۹ی فارسی و پیشهنگی ژماره ۱۴ی کوردی له چاپ درا وه .

۳- گوڤاری پیشه‌نگ به پیی به‌نامه‌ی کاری کانوون ده‌بوایه هر سی مانگ جاریک بلاو بیته‌وه . به‌لام گیرو گرفتی جورا، جور که ناکری لیره دا همه‌موی باس بکری، بوونه هوی شه‌وه پیشه‌نگ به پیی به‌نامه‌ی خوی ده‌رنه‌چی . بویه ما‌وه‌ی ده‌رچوونی پیشه‌نگ جاری وا‌بووه سی مانگی کیشاوه و جاری واش بووه ۹ مانگی برده!

۴- شه و کتییانه‌ی که تا ئیستا کانوونی هونه‌رو شه‌ده بییاتی کریکاری چاپی کردوون هه‌ندیکیان بریتین له :

— به‌یا‌نامه‌ی کانوونی هونه‌ر و شه‌ده بییاتی کریکاری— کوردستان ۱۹۸۵

— پیشه‌نگ چوار ژماره کوردی و فارسی، پینج ژماره فارسی (۴ تا ۹) و

۱۰ ژماره کوردی (۴ تا ۱۴) وه پاشکوی ژماره ۱۲‌ای کوردی

— ناگه‌ره سووره کومه‌لیک شیعر و سروود

— سروودی سلای ژزادی ریبوار

— پرومته در اوین ایرج جنتی عطائی ۱۹۸۷

— ده‌نگ هه‌لبه‌ره ریبوار ۱۹۸۸

— گورانیه‌کانی تریسی چاپمه‌ن، کوردی و فارسی و : ریبوار

— باهم بودن (نمایشنامه) وریا ناظری ۱۹۸۸

— داد و ستد- آرزوی من علی داوری ۱۹۸۸

— شه‌فسانه‌ی شاری که‌رویشکان محمد مصری ۱۹۸۹

— هه‌موومان یان هیچمان محمد مصری ۱۹۹۰

— تاشکوفه‌ی سووری کراسیک .۱ شاملو - و :ن.حسامی

— هه‌ده‌فی شه‌ده‌بییاتی م.گورکی - و : شه‌به‌ق ۱۹۹۲

چاپی دووه‌م که له هه‌ندیک له به‌ره‌مه‌کانی کانوون دا هاتووه، مانای شه‌وه‌یه که له لایه‌ن کانوونی هونه‌ر له کوردستان یان له ئالمان سر له نویی بو جاری دووه‌م چاپ کراونه‌وه . هه‌موو ژماره‌کانی پیشه‌نگ دوو جار چاپ کراون.

هیوا دارین دیسانیش نامه‌مان بو بنووسی.

☆ اراک - شهر صنعتی کاک محمه‌د صالح

نامه جوانه‌کەت به ده‌ستمان گه‌یشت . سپاسی هه‌ستی دلسوزانه‌ت ده‌که‌بین.

پیمان خوشه‌په‌یوه‌ندی‌مان هه‌بی. به پیی شیمکان گوڤاری پیشه‌نگتان بو‌ده‌نیترین.

نامه‌کەت و شیعەرە کەت بە ناوی "پەيامیک" بە دەستمان گەشت. —
 نامه‌کەت دا نووسیبوووت:

"... هاورییانم حەزم دەکرد وەک نووسەرێکی کریکاری،
 ئە دەب دوستیکی کریکاری نەک هەر بوو و گوڤاره
 بنووسم و بیخوینمەوه، زیاتر لەوەش کار بکەم —
 گوڤاره‌دا و کە هیچم پێ نەکرابا هەر ئەوە نەدەش —
 پێدا چوونەوه و توخ کردنەوه‌ی وشە‌ی کال بوووه به
 کاریکی مەزەم دەزانی، چونکە بە راستی هەر ئەوە‌سی
 کریکاری و گوڤاره‌کە یانە کە کار لە احساسات و معانا —
 تی کریکاران بکەن و لیانەوه نزیك بن..."

هاوری ناگا هەموومان و هەرکەس لە جیگای خوی و بەستە بە توانای خوی
 دەتوانین لەم بزووتنەوه هونەرییە شورشگیرانە‌یەدا بە شداریمان هەبێ. توش
 دەتوانی بە نووسینی شیعەر و چیرۆک و ناردنی نامە و بەرھەمی خوت و کەسانی
 هونەرمەندی دیکە، بە بلاو کردنەوه‌ی بەرھەمەکانی کانوون کە بە کتیب و نەواری
 شیعەر و شانۆ دەخرینە بەر دەست، وە گەیاندنێان بە دەستی هەموو کەس و بە
 تاییبەت کریکاران، لەم بزووتنەوه‌یەدا ئەرکی خوت بە جێ هینابێ.
 ئەمەش بەشیک لە شیعری "پەيامیک"

کیژۆلە کەم!

دونیای سەرما یە و سەتەم،

بوو هەندێ زۆر و بوو زۆریش کەم،

منی کردووە تە پێشمەرگە،

کە نەم دەتوانی بەرامبەر ئەم نابەرا بەری یە،

چاو داخەم و بگرم بەرگە!

خونچە گۆلم!

شەرمە زاری یە لای من و زوری وە کوو من،

رازی بوونە بەم ژیانە،

بە هایی ژیانیکی سەرفەرازی،

بوو سەتەم دیدە و بەش مەینەت و زەحمە تکیشان،

مبارزە و شەھید بوون و تێکۆشانە!

گوله باخم!

که دهم بينی کريکاران و رهش و رووت و هه ژارانی،
ولآته که م و هه موو دنيا ،

ده کريين به قوربانی بو ژيانی ده وله مه ندان و
زه حمه ت ده درين له پيناوی
گيرفانی قولی سهر داران،

هه ر شه م کاته به ليم دا ،
من کار بکه م بو گورینی ياسای پووچی سهرمايه ،
بو سوسيا ليزم تيبگوشم ،
چش له وه ی جی ده هيلم ،
که س و کار و پله و پایه .

که دهم بينی،

ژيانی ولآته که ی من و تو،

وهگ بووکه شووشه ،

ده کريين به گولدانى سهر ميز و

نا مراری خوش گوزه رانی ی

بو پياوانی ده وله مه ندى پان و پو،

هه ر شه و کاته رازی نه بووم ،

چا و له م زولمه بيوشم ،

شه گهرچی له م رييه دا چا وه روانم ،

ساله ها تازار و شه و نخوونی بنوشم !

...

☆ سوئید ها وری په شیو مه ریوانی
به و هیوا په که دیسان به ره می خوت و که سانی هونه رمه ندی ترمان بو بنیری
و نامه مان لی نه بری . نه مهش شیعی "سهیره"

سهیره ، سهیر کن
له سهرتا سهری شه م دونیا په
له هدر لاپه ک
سهر ده جوولگی و مرؤف ده ژی
کام یاسا په جگه له یاسای
چه وسپینه ران، ناگیر که ران
پارپزه رانی سهرما په
ده سه لاتی له ده س دایه !

له وهش سهیر تر
سهیره ، سهیر کن
له کوئی وایه ، که ی ره وایه ،
ناره گانی ولاتی من
که گو ده کن
پیش وه ی شین بن
چرو بکن،

له پر وه رزیان لی ده گوری

زه رد ده بن و

خه زان ده کن!

☆ باوکی را پهرین
شيعری "راپهرين" ت به ده ستمان گه یشت .

ها وریتم !
کورپه چا و گه شه که م
خنچیلانه که م
کاتی که تو بووی
خوژگه و ناره زوو، هیوا
له گهل چه پکی نیرگیز پیشکه ش کرا .

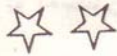
کاتی تو بووی
له گهل بالنده و گول و چیا
له گهل ته قینه وه ی گانیا وه گان
له گهل هه ز و ناوات
مومیک ناگیرسا
خوت له باوه شی گهرمی پر له بوئی گول و هه لاله ی
نه ورژدا بینیه وه .

ها وری بچکولانه که م
وا دیسانه وه نه ورژ هاته وه
وا دیسانه وه سالی له دایک بوونیکي نوئییه
وه ره شه مجاره
له گهل په پوله سووره ی بال نه خشین
یاری بکه بین
بروین بو شاری شه وه
بروین بو شاری پر له هیوا ،
بروین بو شاری پر له یاری !

☆ رانیه هاوری کوستان شینکی

خوشکی به ریز هاوری کوستان شیعه که ت به ناوی "شیر و بیزاری ژیان"

به دهستان گه یشت . چاوه رین دیسان شیرمان بو بنووسی، بۆمان بنیری .

له هه موو ئه و هاوری و دوست و خوشه و پستانه ی که نامه و شیر و چیروکیان
بو ناردووین و لیره دا نه مان توانیوه بیان هینین، داوا ی لیبور دن ده که یین .

هه ر لیره نا سیاسی هه موو ئه و دوست و دلسوزانه ده که یین که نیگه رانی
خویان له دره نگ ده رچوونی پیشه نگ به نامه ، تلفن یا دیداری — و زووری
ده ربریوه . دیاره وه لامي هوی تاخیری پیشه نگ له جیگی خوی ده ده یینه وه .

هه ر لیره نا داوا ده که یین له هه موو ئه ندانان و هاورییان و لایه نگرانی
کانوونی هونه ر و ئه ده بییاتی کریکاری — کوردستان، که به هه ول و دلسوزی یه کی
زیاتره وه تییکوشن به ره مه کانیا ن به دهستی کانوون بگه ن . کانوون پیویستی به
یارمه تی ئیوه له هه ر روویه که وه هه یه .